

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO DOKUMENTU:**

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ SZCZYTNO
na lata 2021 – 2030**

Wykonawca:
Dr inż. Mirosława Witkowska-Dąbrowska

Spis treści

1. Podstawy formalno-prawne, cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030.....	3
2. Zakres merytoryczny Prognozy.....	4
3. Stopień szczegółowości prowadzonych prac i metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy	6
4. Ocena zawartości Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 oraz jej powiązania innymi dokumentami.....	8
4.1. Informacje o zawartości, celach strategicznych i szczegółowych oraz związanych z nimi przedsięwzięciach	8
4.2. Ocena zgodności Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 z zasadą zrównoważonego rozwoju.....	12
4.3. Ocena zgodności Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 z innymi dokumentami strategicznymi	23
4.3.1. Dokumenty szczebla europejskiego	23
4.3.2. Dokumenty szczebla krajowego.....	29
4.3.3. Dokumenty szczebla regionalnego.....	41
4.3.4. Dokumenty szczebla lokalnego	44
5. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030	47
5.1 Charakterystyka zasobów gminy.....	47
5.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku wprowadzenia lub braku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030, w tym na obszary Natura 2000	67
5.2.1. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030, w tym na obszary Natura 2000.....	67
5.2.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030, w tym na obszary Natura 2000	74
6. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne.....	79
6.1. Matryca oceny oddziaływań.....	80
6.2. Wpływ realizacji strategii na poszczególne aspekty środowiska	84
6.3. Propozycja rozwiązań alternatywnych	88
7. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji strategii ..	90
8. Rekomendacje i wnioski	92
9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	95
Spis tabel i rysunków	97

1. Podstawy formalno-prawne, cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych - programów, planów i polityk wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2021.247 t.j. z dnia 2021.02.05.). Przepisy tej ustawy zobowiązują organ opracowujący Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko. Prognoza ta jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Głównym celem niniejszej Prognozy jest analiza i ocena potencjalnego wpływu na środowisko skutków realizacji zamierzeń Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 (zwana dalej Strategią). Podczas prac nad Prognozą skupiono się na tych elementach, na które Strategia może mieć faktyczne oddziaływanie. Podstawą Prognozy był projekt Strategii i uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu: Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo znak: WOOS.411.148.2021.AB z dnia 19 października 2021 r.) - w sprawie określenia zakresu prognozy oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu. Biorąc pod uwagę powyższe wykonawca opracował Prognozę zgodnie z zakresem wskazanym w artykule 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2021.247 t.j. z dnia 2021.02.05.).

2. Zakres merytoryczny Prognozy

Podstawą prawną sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 są art. 46 i 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Artykuł 46 pkt)¹ nakłada na organy administracji opracowujące projekty planów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jego skutków realizacji.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustaleń o ustalenie stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie.

Biorąc pod uwagę powyższe Wykonawca opracował Prognozę zgodnie z zakresem wskazanym w artykule 51 ust. 2 w/w ustawy. W tabeli 1 przedstawiono sposób dostosowania zawartości do wymogów wspomnianego art. 51 ustawy oraz uzgodnienia.

Tabela 1 Opis spełnienia wymogów w Prognozie

Wyszczególnienie	Nr rozdziału
Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	4.
Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	3.
Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	7.
Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	6.2. pkt 11
Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	9.
Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	5.
Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	5.
Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2021.1098 t.j. z dnia 2021.06.21)	5.
Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	4.
Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe,	6.1. i 6.2

¹ Dz.U.2021.247 t.j. z dnia 2021.02.05

średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	
Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	5.
Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	6.3.

Źródło: opracowanie własne

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż niektóre opisywane zjawiska czy potrzeby zmian, ujęte w Strategii wynikają z zapisów dokumentów wyższego szczebla, na które sama Strategia nie ma już istotnego wpływu. Z tego względu przyjęto zasadę zgodności i odstąpiono od sugerowania zmian, które mogłyby być sprzeczne z dokumentami wyższego szczebla.

3. Stopień szczegółowości prowadzonych prac i metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Prognoza została sporządzona na pewnym stopniu ogólności dlatego nie definiuje konkretnych projektów w ściśle określonych lokalizacjach. Opracowując prognozę opierano się, prócz aktów prawnych, na literaturze przedmiotu², która potwierdza, że pewien poziom ogólności zapisów dokumentów sporządzanych dla strategicznych OOS może skutkować ich wielokierunkową interpretacją oraz wieloznacznością i co za tym idzie bardzo dużym subiektywizmem oceny. Ze względu na powyższe ustalenie metodyki prowadzenia prac oraz przyjęcie adekwatnych technik badawczych i ich odpowiednie rozplanowanie było jednym z najtrudniejszych etapów w ocenie. Zgodnie z wytycznymi uzgodnienia dokonano oceny skutków dla środowiska w wyniku wdrażania zapisów Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030, uwzględniając: rodzaje oddziaływań i ich wpływ na środowisko, przewidywane zmiany w przypadku realizacji działań przewidzianych w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030, przewidywane zmiany w przypadku odstąpienia od realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 i przedstawiono wpływ realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska

W pierwszym etapie przeanalizowano szereg dokumentów strategicznych, ich prognoz oddziaływania na środowisko oraz wytycznych w zakresie ocen oddziaływania dokumentów strategicznych na środowisko oraz przepisy prawa. Zastosowano metody i techniki heurystyczne, czyli ogół sposobów i reguł postępowania służących podejmowaniu najwłaściwszych decyzji w skomplikowanych sytuacjach, wymagających analizy dostępnych informacji, a także przewidzenia zjawisk przyszłych, oparte na twórczym myśleniu i kombinacjach logicznych.

W wyniku tej analizy wyznaczono kryteria ogólne dla oceny całego dokumentu:

- Czy zapisy i wytyczne - Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz czy odnoszą się w wystarczający sposób do konieczności jej wdrażania?
- Czy cele, i przedsięwzięcia w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 są zgodne z dokumentami wyższych szczebli oraz równorzędnymi?
- Czy zaproponowano właściwy system monitorowania i oceny efektów środowiskowych skutków wdrażania planowanych działań?
- Czy wprowadzenie Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 nie wpłynie negatywnie na obszary objęte prawną ochroną, w tym obszary Natura 2000?

Zgodnie z Przyjętą wykładnią interpretacyjną art. 51 ust.2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2021.247 t.j. z dnia 2021.02.05.) prognoza zawiera wszystkie elementy, o których mowa w cytowanym artykule. Zgodnie z artykułem 52 pkt. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2021.247 t.j. z dnia 2021.02.05.) i artykułem 5.2 Dyrektywy

---

² Kistowski M., 2002 , Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze, Człowiek i Środowisko, T.26, nr 3-4, s.55-72, Pyszny K., Przybyła Cz. 2014 , Przegląd metod stosowanych przy sporządzaniu prognoz oddziaływania na środowisko do projektów rozporządzeń w sprawie ustalania warunków korzystania z wód regionów wodnych, inżynieria ekologiczna, Vol.39,2014, s. 136-154.

Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko informacje zawarte w Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Dostosowano je także do zawartości i stopnia szczegółowości Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 oraz jej miejsca w hierarchii systemu zarządzania.

4. Ocena zawartości Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 oraz jej powiązania innymi dokumentami

4.1. Informacje o zawartości, celach strategicznych i szczegółowych oraz związanych z nimi przedsięwzięciach

W Strategii skonstruowano cel nadrzędny rozwoju w postaci misji: **SZCZYTNO ROZWIJA SKRZYDŁA WYKORZYSTUJĄC** W INTELIGENTNY SPOSÓB POSIADANY POTENCJAŁ ZASOBOWY W OBSZARZE LUDZKIM, INFRASTRUKTURALNYM, TURYSTYCZNYM I ŚRODOWISKOWYM, INTEGRUJĄC ŚRODOWISKA LOKALNE I PONADLOKALNE DO WSPÓLNYCH INICJATYW I PRZEDSIĘWZIĘĆ O CHARAKTERZE GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM

W strategii sformułowano 3 strategiczne cele ogólne (tab. 2):

- 1) zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej,
- 2) wzrost konkurencyjności,
- 3) kreatywny kapitał społeczny.

Tabela 2 Cele strategiczne i związane z nimi proponowane przedsięwzięcia

CEL STRATEGICZNY 1: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNO-SPOŁECZNEJ	
Programy działania	PRZEDSIĘWZIĘCIA
1. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozbudowa i modernizacja dróg transportu drogowego, dotyczy dróg lokalnych podlegających jurysdykcji Miasta Szczytno, 2) Rozbudowa i modernizacja ścieżek rowerowych, 3) Rozbudowa i modernizacja parkingów i miejsc postojowych, 4) Poprawa dostępności komunikacyjnej Miasta Szczytno, 5) Poprawa bezpieczeństwa na drogach lokalnych.
2. Program rozwoju technologii niskoemisyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1) Modernizacja źródeł energii cieplnej na niskoemisyjne i poprawiające efektywność energetyczną w mieście, 2) Rozwój i promowanie instalacji oze w mieście, 3) Termomodernizacja budynków należących do miasta, 4) Wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym, 5) Promocja i wspieranie kształcenia mieszkańców i organizacji w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii, 6) Realizacja działań ujętych w programie gospodarki niskoemisyjnej.

3. Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej	<ol style="list-style-type: none"> 1) Budowa amfiteatru, pumptracka, parku linowego, krytej pływalni miejskiej, 2) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej, 3) Rozbudowa nadbrzeża jezior domowego dużego i małego, 4) Rozwój szlaków turystycznych w porozumieniu z sąsiednimi gminami, 5) Rozwój punktów informacji turystycznej, 6) Zagospodarowanie parków i skwerów, 7) Rozbudowa siłowni zewnętrznych i placów zabaw na terenie szczytna (parki).
4. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1) Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, 2) Modernizacja oczyszczalni ścieków, 3) Rewitalizacja zbiorników wodnych, 4) Zagospodarowanie wód opadowych.
5. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozwój budownictwa czynszowego, wspieranie modelu Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych, 2) Modernizacja budownictwa komunalnego, 3) Rozwój budownictwa społecznego TBS.

CEL STRATEGICZNY 2: WZROST KONKURENCYJNOŚCI

Cele szczegółowe	PRZEDSIĘWZIĘCIA
6. Rozwój infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wsparcie przy tworzeniu Szczycieńskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, którego celem jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Miasta Szczytno, integrowanie środowiska biznesu, nauki, edukacji i samorządu. 2) Wsparcie przy tworzeniu Szczycieńskiego Centrum Partnerstwa Publiczno-Prywatnego - rozwój współpracy samorządu z kapitałem prywatnym. Centrum miałooby za zadanie aktualizowanie oferty inwestycyjnej i poszukiwanie potencjalnych inwestorów do projektów o charakterze publicznym. 3) Wsparcie przy tworzeniu centrum organizacji pozarządowych celem integracji środowisk organizacji non profit a tym samym umożliwienie realizacji wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć. 4) Wspieranie rozwoju Klastra turystyki szczycieńskiej oraz Klastra przemysłu drzewnego- celem integracji podmiotów działających w ww. sektorach, inicjowaniu wspólnych projektów oraz aktywności. 5) Wspieranie rozwoju instytucji, wpisujących się w nowoczesne i inteligentne specjalizacje Warmii i Mazur mi.in. Instytutu Nowych Technologii Energooszczędnych, Lokalnego Integratora w zakresie wdrażania „Przemysłu 4.0”. Istotny obszar rozwoju B+R który powinien być doskonałony m.in. w oparciu o potencjał WSPOL. 6) Organizacja forum współpracy między instytucjami edukacji, nauki, rynku pracy i przedsiębiorcami lokalnymi.

	<p>Dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem kierunków: turystyka, pielęgniarstwo, rehabilitacja, zawody gastronomiczne, zawody związane z przemysłem drzewnym i przetwórstwem spożywczym oraz kierunków zamawianych.</p> <p>7) Działania wspierające rozwój Miasta Szczytno w ramach subregionu Mazur Południowych. Nawiązanie współpracy z organizacjami i instytucjami ponadlokalnymi przy tworzeniu wspólnej inicjatywy.</p> <p>8) Działania wspierające opracowanie wspólnej oferty inwestycyjnej wraz z sąsiednimi gminami, WMSSE Korpele oraz Radą Gospodarczą przy Burmistrzu Miasta Szczytno, w celu aktualizacji i uatrakcyjnienia oferty inwestycyjnej w mieście i okolicach.</p>
7. Program promocji Miasta Szczytno	<p>1) Działania promocyjne w ramach międzynarodowego stowarzyszenia CITTASLOW.</p> <p>2) Wsparcie przy organizacji targów branżowych w obszarze przemysłu: drzewnego, meblarstwa, sektora budowlanego, oraz turystycznego. Przy wykorzystaniu potencjału Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury.</p> <p>3) Promocja lokalnych produktów lub usług z terenu Miasta Szczytno.</p> <p>4) Działania promocyjne przy użyciu nowoczesnych technologii oraz współpracy z miastami partnerskimi i Portem Lotniczym Olsztyn- Mazury</p>
CEL STRATEGICZNY 3: KREATYWNY KAPITAŁ SPOŁECZNY	
Cele szczegółowe	PRZEDSIĘWZIĘCIA
8. Program rozwoju kapitału społecznego	<p>1) Wspieranie instytucji mających na celu rehabilitację osób niepełnosprawnych i starszych- włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami. Upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych. Centrum oprócz działań aktywizujących osoby niepełnosprawne również działania operacyjne w zakresie identyfikacji i eliminacji barier architektonicznych utrudniających przemieszczanie się osobom niepełnosprawnym w budynkach użyteczności publicznej poprzez. Opracowanie programu Pełnosprawne Szczytno.</p> <p>2) Wspieranie instytucji działających na rzecz aktywności dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym- włączenie społeczne osób starszych i zagrożonych. Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób starszych, oraz zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Uruchomienie wolontariatu dla osób potrzebujących.</p> <p>3) Wsparcie przy organizacji klubu młodzieżowego propagującego aktywność wśród młodzieży a tym samym zapobieganie negatywnym zjawiskom w tej grupie społecznej. Istotną kwestią jest lokal klubu, co umożliwiłoby organizację</p>

	<p>spotkań, imprez dla młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży starszej w wieku 16-25 lat.</p> <p>4) Działania prorozwojowe w obszarze edukacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowania ilościowo-jakościowego sieci szkół i przedszkoli do prognozowanej sytuacji demograficznej w mieście, województwie i kraju. • wprowadzenie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych kształtujących postawy kreatywne i aktywne dzieci i młodzieży, np. proekologiczne, prozdrowotne, budujące tożsamość regionalną oraz wiedzę na temat kultury i historii miasta Szczytno i regionu. • stały rozwój technologii IT w szkołach i przedszkolach. • organizacja szkoleń dla nauczycieli, z edukacji ekologicznej. • Wsparcie przy organizacji ośrodka edukacji ekologicznej. Celem byłoby aktywizowanie działań proekologicznych w Mieście Szczytno w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - organizacji imprez związanych z ekologią, ochroną środowiska, - organizacją szkoleń z zakresu ekologii, - kształtowaniem wśród społeczności lokalnej postaw proekologicznych, - organizacja bio-bazaru, - wspieranie inicjatyw ekologicznych w ramach współpracy z Nadleśnictwami Szczytno, Korpele oraz Szczycieńskim Towarzystwem Przyrodniczym i innymi organizacjami, - promowanie ekologicznej żywności wśród społeczeństwa, a tym samym zdrowego trybu życia. <p>5) Wzmacnianie współpracy z organizacjami, miastami i regionami partnerskimi. Uczestnictwo Miasta Szczytno w stowarzyszeniu sieci miast CITTASLOW. Budowanie partnerstw na styku samorząd-biznes-nauka, w oparciu o potencjał WSPOL. Rozwój współpracy z miastami partnerskimi Żywiec, Soleczniki, Herten, Batočina. Współpraca z organizacjami i instytucjami zewnętrznymi przy tworzeniu wspólnych inicjatyw prorozwojowych np. w ramach tworzonego subregionu Mazur Południowych.</p> <p>6) Wspieranie współpracy na poziomie lokalnym z gminami ościennymi, instytucjami i organizacjami ponadlokalnymi (powiat szczycieński, Gmina Wiejska Szczytno, Powiatowy Urząd Pracy, Port Lotniczy Olsztyn-Mazury), w ramach wspólnych przedsięwzięć o charakterze gospodarczym, ekologicznym i marketingowym. Wzmocnienie współpracy z organizacjami integrującymi działania lokalne m.in. Związek Kresowian, Związek Kurpiów i inne. Organizacja imprez kulturalnych integrujących mieszkańców i promujących różno-kulturowość np. Kaziuki.</p> <p>7) Utworzenie funduszu dla wybitnych sportowców, artystów, naukowców, w szczególności poprzez program stypendialny, przyznawanie nagród i wyróżnień. Inicjatywa mająca na celu wsparcie i promowanie wybitnych osiągnięć mieszkańców Miasta Szczytna a tym samym promocję.</p>
--	---

	8) Wsparcie instytucji kultury i sportu oraz organizacji społecznych, poprzez rozwój oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców. Organizacja ksiązkomatu przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczytnie. Organizacja kluczowych dla promocji Szczytna imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.
--	--

Źródło: opracowanie na podstawie Strategii

Wykazano zgodność celów z wybranymi dokumentami strategicznymi, programami oraz przedsięwzięciami komplementarnymi innych organizacji. Zestawiono cele strategiczne główne ze szczegółowymi oraz realizowanymi przedsięwzięciami wskazując zasięg oddziaływań oraz beneficjentów i efekty dla miasta.

Planowane kierunki działań:

1. *Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego*
2. *Program rozwoju technologii niskoemisyjnych*
3. *Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej* zakładają wykorzystanie środków własnych Miasta Szczytno, środki unijne, środki prywatne, partnerstwo publiczno-prywatne.
4. *Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej zakładu* wykorzystanie środków własnych Miasta Szczytno, środków unijnych i środków prywatnych spółki AQUA sp. z o.o.
5. *Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej zakładu* finansowanie ze środków podmiotów TBS, SIM, środków unijnych, środków prywatnych, partnerstwa publiczno-prywatnego i środków gminnych.
6. *Rozwój infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości,*
7. *Program promocji Miasta Szczytno*
8. *Program rozwoju kapitału społecznego* zakładają wykorzystanie środków własnych Miasta Szczytno, środków unijnych i środków prywatnych.

Przedstawiono przedsięwzięcia planowane w ramach Strategii, a także wskazano sposób ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

4.2. Ocena zgodności Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 z zasadą zrównoważonego rozwoju

Oceny spójności (tab.3) poszczególnych celów strategicznych i przewidzianych w nich programów i przedsięwzięć dokonano opierając się na trzystopniowej skali oceny, tj.:

- spójna – zaproponowane działania są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
- niespójna – zaproponowane działania są niezgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
- neutralna – zaproponowane działania nie nawiązują do zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Jednocześnie w przypadku spójności wskazano na cele zrównoważonego rozwoju, z którymi zmierzanie przedsięwzięcia są spójne.

Tabela 3 Macierz oceny spójności Strategii z zasadami i zadaniami zrównoważonego rozwoju umieszczonymi w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030

Cel strategiczny	Program	Zadania	Przedsięwzięcia	Spójna	Niespójna	Neutralna	Zadania zrównoważonego rozwoju	
1. zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej	1. program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego	1	rozbudowa i modernizacja dróg transportu drogowego, dotyczy dróg lokalnych podlegających jurysdykcji miasta Szczytna	x			11.2 do 2030 roku zapewnić wszystkim ludziom dostęp do bezpiecznych, przystępnych cenowo i trwałych systemów transportu, podnieść poziom bezpieczeństwa na drogach, zwłaszcza poprzez rozwijanie transportu publicznego.	
		2	rozbudowa i modernizacja ścieżek rowerowych	x				
		3	rozbudowa i modernizacja parkingów i miejsc postojowych	x				
		4	poprawa dostępności komunikacyjnej miasta Szczytna,	x				
		5	poprawa bezpieczeństwa na drogach lokalnych	x				
			6	modernizacja źródeł energii cieplnej na niskoemisyjne i poprawiające efektywność energetyczną w mieście,	x			7.2 do 2030 roku znacząco zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w globalnym miksie energetycznym. 7.3 do 2030 roku podwoić wskaźnik wzrostu globalnej efektywności zużycia energii. 13.2 włączyć działania na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatycznym do krajowych polityk, strategii i planów. 13.3 zwiększyć poziom edukacji oraz potencjał ludzki i instytucjonalny, podnieść poziom świadomości na temat łagodzenia zmian klimatycznych, adaptacji i skutków zmian klimatycznych oraz
	2. program rozwoju technologii	7	rozwój i promowanie instalacji OZE w mieście	x				
		8	termomodernizacja budynków	x				

niskoemisyjnych		należących do miasta				systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami.
	9	wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym	x			
	10	promocja i wspieranie kształcenia mieszkańców i organizacji w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii	x			
	11	realizacja działań ujętych w programie gospodarki niskoemisyjnej.	x			
3 program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej	12	budowa amfiteatru, pumtracka, parku linowego, krytej pływalni miejskiej	x			11.7 do 2030 roku zapewnić łatwy i powszechny dostęp do bezpiecznych i inkluzyjnych terenów zielonych i przestrzeni publicznej, szczególnie kobietom, dzieciom, osobom starszym i osobom z niepełnosprawnością.
	13	rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej,	x			
	14	rozbudowa nadbrzeża jezior domowego dużego i małego	x			
	15	rozwój szlaków turystycznych w porozumieniu z sąsiednimi gminami,	x			
	16	rozwój punktów informacji turystycznej			x	-
	17	zagospodarowanie parków i skwerów, rozbudowa siłowni zewnętrznych i placów zabaw na terenie szczytna (parki).	x			11.7 do 2030 roku zapewnić łatwy i powszechny dostęp do bezpiecznych i inkluzyjnych terenów zielonych i przestrzeni publicznej, szczególnie kobietom, dzieciom, osobom starszym i osobom z niepełnosprawnością.
4. program rozbudowy i modernizacji infrastruktury	18	modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,	x			6.3 do 2030 roku poprawić jakość wody poprzez redukcję zanieczyszczeń, likwidowanie wysypisk śmieci, ograniczenie
	19	modernizacja oczyszczalni ścieków	x			

	wodno-kanalizacyjnej	20	rewitalizacja zbiorników wodnych, zagospodarowanie wód opadowych.	x			stosowania szkodliwych substancji chemicznych i innych szkodliwych materiałów. zmniejszyć o połowę ilość nieoczyszczonych ścieków oraz znacząco podnieść poziom recyklingu i bezpiecznego ponownego użytkowania materiałów w skali globalnej.	
	5. program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej	21	rozwój budownictwa czynszowego, wspieranie modelu społecznych inicjatyw mieszkaniowych,	x			11.1 do 2030 roku zapewnić wszystkim ludziom dostęp do odpowiednich, bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań oraz podstawowych usług, a także poprawić warunki życia w slumsach.	
		22	modernizacja budownictwa komunalnego, rozwój budownictwa społecznego tbs	x				
2. wzrost konkurencyjności	6. rozwój infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości	23	wsparcie przy tworzeniu szczycieńskiego inkubatora przedsiębiorczości	x			8.3 promować polityki rozwojowe wspierające działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje. zachęcać do formalizacji i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych.	
		24	wsparcie przy tworzeniu szczycieńskiego centrum partnerstwa publiczno-prywatnego			x	-	
		25	wsparcie przy tworzeniu centrum organizacji pozarządowych				x	-
		26	wspieranie rozwoju klastra turystyki szczycieńskiej oraz klastra przemysłu drzewnego	x				8.9 do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę i produkty
		27	wspieranie rozwoju instytucji,				x	-

			wpisujących się w nowoczesne i inteligentne specjalizacje Warmii I Mazur				
		28	organizacja forum współpracy między instytucjami edukacji, nauki, rynku pracy i przedsiębiorcami lokalnymi	x			17.6 wzmocnić współpracę północ-południe i południe-południe oraz trójstronną, współpracę regionalną i międzynarodową w zakresie dostępu do nauki, technologii i innowacji; rozwinąć dzielenie się wiedzą na wspólnie ustalonych warunkach, w tym poprzez wzmocnioną koordynację istniejących już mechanizmów, w szczególności na szczeblu narodów zjednoczonych oraz poprzez globalny mechanizm ułatwiania dostępu do technologii.
		29	działania wspierające rozwój miasta Szczytno w ramach subregionu mazur południowych	x			9.1 rozwijać niezawodną, zrównoważoną i odporną infrastrukturę dobrej jakości, w tym infrastrukturę regionalną i transgraniczną, wspierającą rozwój gospodarczy i dobrobyt ludzi. zapewnić wszystkim ludziom równy dostęp do infrastruktury po przystępnej cenie.
		30	działania wspierające opracowanie wspólnej oferty inwestycyjnej wraz z sąsiednimi gminami, WMSSE Korpele oraz Radą Gospodarczą przy Burmistrzu Miasta Szczytno	x			9.1 rozwijać niezawodną, zrównoważoną i odporną infrastrukturę dobrej jakości, w tym infrastrukturę regionalną i transgraniczną, wspierającą rozwój gospodarczy i dobrobyt ludzi. zapewnić wszystkim ludziom równy dostęp do infrastruktury po przystępnej cenie.
	7. program promocji	31	działania promocyjne w ramach Międzynarodowego			x	-

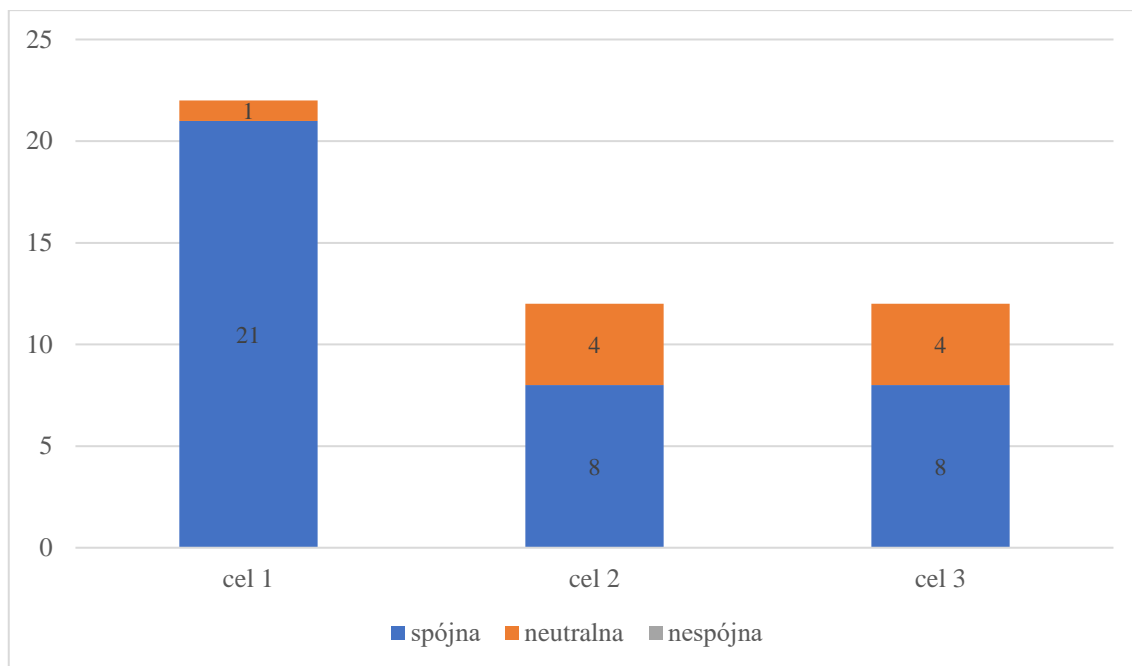
	miasta Szczytno		Stowarzyszenia Cittaslow				
		32	wsparcie przy organizacji targów branżowych w obszarze przemysłu: drzewnego, meblarstwa, sektora budowlanego, oraz turystycznego	x			8.3 promować polityki rozwojowe wspierające działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje. zachęcać do formalizacji i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych.
		33	promocja lokalnych produktów lub usług z terenu miasta Szczytno.	x			8.9 do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę i produkty
		34	działania promocyjne przy użyciu nowoczesnych technologii oraz współpracy z miastami partnerskimi i Portem Lotniczym Olsztyn-Mazury	x			8.3 promować polityki rozwojowe wspierające działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje. zachęcać do formalizacji i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych.
3. kreatywny kapitał społeczny	8 program rozwoju kapitału społecznego	35	wspieranie instytucji mających na celu rehabilitację osób niepełnosprawnych i starszych	x			10.2 do 2030 roku promować i wzmocnić inkluzję społeczną, gospodarczą i polityczną wszystkich ludzi, bez względu na wiek, płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub status ekonomiczny bądź inny.
		36	wspieranie instytucji działających na rzecz aktywności dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	x			
		37	wsparcie przy organizacji klubu młodzieżowego propagującego aktywność wśród młodzieży	x			3.5 wzmocnić zapobieganie i leczenie uzależnień od środków odurzających, w tym narkotyków oraz szkodliwego spożycia alkoholu.
		38	dostosowania ilościowo-jakościowego sieci	x			4.2 do 2030 roku zapewnić wszystkim dziewczętom i chłopcom

			szkół i przedszkoli do prognozowanej sytuacji demograficznej w mieście, województwie i kraju				dostęp do wysokiej jakości rozwoju we wczesnym dzieciństwie, opieki i edukacji przedszkolnej przygotowującej do rozpoczęcia edukacji na poziomie podstawowym.
		39	wprowadzenie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych kształtujących postawy kreatywne i aktywne dzieci i młodzieży	x			4.7.a tworzyć nowe i poprawić stan istniejących już placówek edukacyjnych, które powinny uwzględniać potrzeby dzieci, osób niepełnosprawnych, zarówno chłopców jak i dziewcząt, a także zapewnić bezpieczne, wolne od przemocy, inkluzywne i produktywne środowisko nauczania dla wszystkich.
		40	stały rozwój technologii IT w szkołach i przedszkolach	x			12.8 do 2030 roku zapewnić dostęp do istotnych informacji i podnieść świadomość wszystkich ludzi na całym świecie w zakresie zrównoważonego rozwoju i stylu życia w zgodzie z naturą. 13.3 zwiększyć poziom edukacji oraz potencjał ludzki i instytucjonalny, podnieść poziom świadomości na temat łagodzenia zmian klimatycznych, adaptacji i skutków zmian klimatycznych oraz systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami.
		41	organizacja szkoleń dla nauczycieli, z edukacji ekologicznej	x			4.7 do 2030 roku zapewnić, że wszyscy uczący się przyswoją wiedzę i naberą umiejętności potrzebne do promowania zrównoważonego rozwoju, w tym między innymi przez edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju i zrównoważonego stylu życia, praw człowieka, równości płci, promowania kultury
		42	wsparcie przy organizacji ośrodka edukacji ekologicznej	x			

							pokoju i niestosowania przemocy, globalnego obywatelstwa oraz docenienia różnorodności kulturowej i wkładu kultury w zrównoważony rozwój
		43	wzmacnianie współpracy z organizacjami, miastami i regionami partnerskimi			x	-
		44	wspieranie na poziomie lokalnym z gminami ościennymi, instytucjami i organizacjami ponadlokalnymi (powiat szczycieński, gmina wiejska Szczytno, powiatowy urząd pracy, Port Lotniczy Olsztyn-Mazury), w ramach wspólnych przedsięwzięć o charakterze gospodarczym, ekologicznym i marketingowym.			x	-
		45	utworzenie funduszu dla wybitnych sportowców, artystów, naukowców, w szczególności poprzez program stypendialny, przyznawanie nagród i wyróżnień			x	-
		46	wsparcie instytucji kultury i sportu oraz organizacji społecznych, poprzez rozwój oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców.			x	-

Źródło: opracowanie na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030

Podczas analizy i oceny zgodności proponowanych przedsięwzięć z zasadami zrównoważonego rozwoju **nie zidentyfikowano żadnego przedsięwzięcia, które byłoby niespójne z w/w zasadami** (rys 1).

Rysunek 1 Spójność celów z zasadami i celami zrównoważonego rozwoju oraz ochroną środowiska

Źródło: opracowanie własne

Pierwszy cel strategiczny zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej zakłada 5 celów szczegółowych i 18 przedsięwzięć. Jego istota jest podniesienie jakości życia mieszkańców. Biorąc pod uwagę fakt niedostatecznego dostępu do infrastruktury transportowej, rekreacyjno-sportowej i kulturalnej oraz niski poziom wykorzystania źródeł energii odnawialnej na obszarze objętym strategią, przy realizacji celów szczegółowych istnieje szansa na znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców. Osiągnięty on będzie poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej, wdrożenie niskoemisyjnej gospodarki energetyką, rozbudowę infrastruktury turystycznej i sportowej, wzrost aktywności w rozwoju form budownictwa społecznego, poprawę spójności zagospodarowania przestrzennego oraz estetyki przestrzeni publicznej oraz stała poprawę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Istotnym jego elementem jest stworzenie funkcjonalnego i spójnego układu drogowego, z budową obwodnicy jako priorytetem. Poprawa funkcjonalności drogowej poprawiłaby dostępność komunikacyjną Miasta Szczytno z Portem Lotniczym Olsztyn-Mazury w Szymanach i byłaby kompatybilna z układem dróg krajowych nr 53, 57 i 58, co jednocześnie poprawiłoby poziom bezpieczeństwa. Dodatkowo zakłada się wzrost wykorzystania roweru i komunikacji publicznej, jako środka transportu poprzez utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych i dostosowanie lokalnego systemu publicznej komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców. Wpisuje się to w cel **nadrzędny zrównoważonego rozwoju oraz cele szczegółowe zrównoważonego rozwoju, który mówi o dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców z zachowaniem zasady sprawiedliwości międzygeneracyjnej oraz cele zrównoważonego rozwoju:**

- **Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie**
- **Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi**

- **Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu**
- **Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom**

Te cele z kolei mogą być osiągnięta dzięki zwiększeniu wykorzystania OZE oraz instalacji niskoemisyjnych. Wzrost wykorzystania OZE wpływa, bowiem na oszczędne korzystanie z surowców nieodnawialnych a niskoemisyjne instalacje na poprawę jakości powietrza co z kolei idzie w parze z ochroną klimatu. podjęte Z analiz wynika, że zdecydowana większość (21) zaproponowanych inwestycji w obszarze tego celu wpisuje się w zasady i cele zrównoważonego rozwoju. Jedna nie ma wpływu, a ani jedna z inwestycji nie jest niespójna z zasadami i celami zrównoważonego rozwoju.

Istotnym działaniem w ramach **drugiego celu strategicznego - wzrost konkurencyjności**, jest wzmocnienie kluczowych dla miasta sektorów gospodarczych, do których zaliczyć można: przemysł drzewny, turystyczny i handlowy. Zakłada 2 cele szczegółowe i 12 przedsięwzięć. Podstawowym sektorem stanowiącym fundament bazy ekonomicznej Miasta Szczytno stanowi przemysł drzewny i meblarstwo, wpisujący się w tzw. inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego. Nową szansą w obszarze gospodarczym dla Miasta Szczytno jest rozwój specjalizacji związanej z ochroną zdrowia (obecnie trwają prace koncepcyjne Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego).

Realizując powyższy cel strategiczny ważne jest wdrażanie działań wspierających przedsiębiorczość na terenie gminy Miejskiej Szczytno wraz z prowadzeniem działań promocyjnych, które upowszechniłyby walory miasta oraz istniejący potencjał gospodarczy. Efektem powyższych aktywności będzie uzyskanie kolejnych impulsów rozwojowych m.in. możliwość pozyskania inwestorów zewnętrznych, podjęcie działań kooperacyjnych i pobudzenie procesów oddolnych. Osiem przedsięwzięć jest spójnych, a 4 neutralne, przy czym ani jedna nie jest niespójna z zasadami i celami zrównoważonego rozwoju. Drugi cel strategiczny jest związany z aktywnością społeczności lokalnej i aktywnością zawodową mieszkańców gminy, z wykorzystaniem zasobów lokalnych oraz wykreowaniem nowego produktu turystycznego - Szczytno Stolica Mazur Południowych – CITTASLOW. Szczytno dołączyło do sieci w grudniu 2020 roku. Udział w tej organizacji oznacza konieczność poszanowania **wymagań kwalifikacyjnych w zakresie ochrony środowiska**, infrastruktury przestrzeni miejskiej, dostępu do bezpłatnych usług dla mieszkańców, wspierania tradycyjnych lokalnych produktów i potraw, waloryzacji produkcji rzemieślniczej, gościnności i roli miast w tkance miejskiej. Lokalne społeczności, zrzeszone w stowarzyszeniu, zdecydowały się podjąć wspólny wysiłek celem poprawy jakości ich życia. Wpisuje się to w trzy cele zrównoważonego rozwoju:

- **Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi,**
- **Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność,**
- **Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.**

Trzeci cel strategiczny **kreatywny kapitał społeczny** uwzględnia fakt, że na terenie objętym Strategią występuje niezadowalający poziom aktywności społecznej w środowisku. Omawiany stan ma swoje przyczyny głównie w procesie zmian, które nastąpiły w ostatnich latach we wzajemnych relacjach mieszkańców. Obserwowany jest zanik więzi sąsiedzkich, zanikają różne istniejące wcześniej formy życia zbiorowego i w

konsekwencji spadek poziomu zaufania społecznego tak do innych mieszkańców, grup społecznych. Omawiana sytuacja nie dotyczy wyłącznie mieszkańców obszaru Gminy Miejskiej Szczytno, jest ona jednym z ważnych współczesnych problemów. Cel strategiczny związany z kreowaniem kapitału społecznego zakłada zatem działania w zakresie rozszerzenia oferty sportowej, kulturalnej, oświatowej, a także usług zapewniających wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnością oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania te mają na celu również kształtowanie postaw i zachowań międzyludzkich, budowanie tożsamości lokalnej, a także integrację wszystkich uczestników życia społecznego. Dodatkowo w Szczytnie podobnie jak w całym kraju, obserwuje się proces starzenia społeczeństwa, co przekłada się na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i spadek liczby osób w wieku produkcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne adresowane dla społeczności lokalnej. Kolejną przesłanką rozwoju Miasta Szczytno jest napływ nowych mieszkańców, co skutkuje potrzebą rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej i dostosowania oferty w obszarze usług społecznych związanych z kulturą, sportem i edukacją. W obszarze edukacji młodzieży jak i osób dorosłych zachodzi konieczność weryfikacji oferty edukacyjnej. W związku z tym należy poszukiwać możliwości pobudzania aktywności i wspierania inicjatyw społecznych. Trzeci cel strategiczny będzie realizowany poprzez 1 cel szczegółowy oraz 12 przedsięwzięć, czego 4 są neutralne, a 8 zadań jest spójnych z zasadami i celami zrównoważonego rozwoju:

- **Cel 3: Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt,**
- **Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie,**
- **Cel 10: Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami,**
- **Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji,**
- **Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.**

Biorąc pod uwagę powyższe oraz podkreślając, że żaden z celów ani zadań nie jest w sprzeczności z zasadami zrównoważonego rozwoju należy stwierdzić, że przygotowana Strategia jest zgodna z konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględnia zasady i cele szczegółowe. Na podstawie powyższej analizy stwierdzono, że oceniany dokument jest zgodny z polityką zrównoważonego rozwoju. Założenia Strategii są zgodne z polityką zrównoważonego rozwoju i sprzyjają jej realizacji lub ewentualnie są neutralne pod tym względem. Ustalenia ocenianego dokumentu sprzyjają realizacji polityki ekologicznej. Żaden z jego zapisów nie koliduje ze strategicznymi uwarunkowaniami wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

4.3. Ocena zgodności Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 z innymi dokumentami strategicznymi

Prognoza oddziaływania na środowisko powinna m.in.

1) zawierać informacje o powiązaniach ocenianego dokumentu z innymi dokumentami,

2) określać ustanowione cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

W tym kontekście należy wskazać, że dokument będący przedmiotem oceny, pod kątem ochrony środowiska powiązany jest z wieloma dokumentami na szczebli europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

4.3.1. Dokumenty szczebla europejskiego

1) Europejski Zielony Ład³

Zmiana klimatu i degradacja środowiska stanowią zagrożenie dla Europy i reszty świata. Aby sprostać tym wyzwaniom powstał plan działania Europejski Zielony Ład. Ma on pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Wszystkie 27 państw członkowskich zobowiązało się do przekształcenia UE w pierwszy kontynent neutralny dla klimatu do 2050 r. Aby osiągnąć ten cel, zobowiązały się one do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 proc. do 2030 r. w stosunku do poziomów z 1990 r. Europejski Zielony Ład ma również pomóc w wyjściu z pandemii COVID-19. W Kontekście Europejskiego Zielony Ładu analizowana strategia wpisuje się w europejskie trendy i uwarunkowania podnosząc problem spójności lokalnych społeczności, zmian klimatu i promowanie energetyki odnawialnej.

2) Strategia Europa 2030⁴

Europa ma silną pozycję wyjściową i osiągnięcia w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, ale wyzwania związane ze zrównoważonym rozwojem, przed którymi stoi świat, są niezaprzeczalne. UE jest dobrze przygotowana do pełnienia roli światowego lidera w procesie transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju, pomagając wyznaczać światowe standardy i czerpać społeczne i gospodarcze korzyści z bycia pionierem w tej dziedzinie. Komisja przedstawiła scenariusze dotyczące tego, w jaki sposób UE i jej państwa członkowskie mogą odgrywać wiodącą rolę w przemianach w kierunku zrównoważonego rozwoju z korzyścią dla wszystkich i w jaki sposób Europa może zrealizować cele zrównoważonego rozwoju ONZ do 2030 r. Wiele wyzwań stało się naglących i pojawiły się nowe, które zagrażają dobrobytowi gospodarczemu,

³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_pl

społeczeństwu i środowisku. Aby zapewnić wszystkim lepszą przyszłość, potrzeba nowej formy zrównoważonego wzrostu gospodarczego:

- wzmocnić działania na rzecz gospodarki obiegowej i strategię dotyczącą biogospodarki. Gospodarka cyrkularna ma potencjał, aby wygenerować korzyści gospodarcze netto w wysokości 1,8 bln euro w Europie do 2030 r., stworzyć ponad 1 mln nowych miejsc pracy w całej UE do 2030 r. i odgrywać kluczową rolę w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych;
- Produkcja żywności nadal stanowi obciążenie dla naszego 20 proc. żywności trafia na śmietnik. UE rolnictwo UE poczyniło rzeczywiste postępy w zakresie klimatu i środowiska i środowiska, zmniejszając emisję gazów cieplarnianych o 20%, a poziom azotanów w rzekach o 17,7% od 1990 r. Pozostaje jednak jeszcze wiele do zrobienia w całym całym łańcuchu żywnościowego.
- UE znajduje się w światowej czołówce, ale należy uczynić więcej zrobić więcej, aby promować energię odnawialną, energooszczędność budynków i transportu neutralnego dla klimatu.
- Zmiany technologiczne, strukturalne i demograficzne w coraz bardziej połączonym świecie przekształcają charakter pracy. Zgodnie z unijnym modelem opieki społecznej modelu opieki społecznej UE, przejście do zrównoważonej gospodarki powinno nikogo i żadnego miejsca nie powinno pozostawiać w tyle. Inwestycje społeczne muszą pozostać najwyższym priorytetem w tym w:
  - edukację, szkolenia i uczenie się przez całe życie,
  - warunki pracy,
  - opieka zdrowotna i opieka długoterminowa,
  - włączenia społecznego i praw mniejszości,
  - równouprawnienie płci,
  - rozwój obszarów wiejskich.

Cele ogólne, jak i szczegółowe Strategii są spójne ze Strategią Europa 2030. Oceniana Strategia przyjmuje w swoich inwestycje społeczne, zwiększenie edukacji mieszkańców gminy i wspieranie włączenia społecznego osób niepełnosprawnych i starszych oraz rozwój energetyki odnawialnej. Osoby niepełnosprawne stanowią 4,5 proc. mieszkańców Szczytna. Wsparcie tej grupy nie powinno się tylko ograniczać do dużych programów. To także szereg zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz warsztatów terapii zajęciowej itp. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 21% ogółu mieszkańców Miasta Szczytno, osoby trwale bezrobotne i osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia stanowią 2,5% ogółu mieszkańców Szczytna. Strategia zakłada podejmowanie działań w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu seniorów i dzieci z rodzin wieloproblemowych. Strategia, przewiduje minimum raz na rok przeprowadzenie monitoringu z postępów jej realizacji.

3) *Gospodarka służąca ludziom*⁵

Działania na rzecz sprawiedliwości społecznej i dobrobytu. Europejczycy i przedsiębiorstwa w UE mogą dobrze prosperować tylko wtedy, gdy gospodarka im służy. Jedyna w swoim rodzaju społeczna gospodarka rynkowa Unii Europejskiej umożliwia rozwój gospodarczy i zmniejszenie ubóstwa i nierówności. Przy stabilnej sytuacji w Europie gospodarka może w pełni reagować na potrzeby obywateli UE. W tym celu zasadnicze znaczenie ma wzmocnienie małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią trzon gospodarki UE.

⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people_pl

Cel strategiczny I ocenianej Strategii (zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej) zakłada dalszy zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej, która zwiększałaby dostępność i spójność terytorialną, a przy tym poprawia atrakcyjność Szczytna do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Istotnym działaniem w ramach drugiego celu strategicznego ocenianego dokumentu (wzrost konkurencyjności) jest wzmocnienie kluczowych dla miasta sektorów gospodarczych do których zaliczyć można: przemysł drzewny, turystyczny i handlowy. Podstawowym sektorem stanowiącym fundament bazy ekonomicznej Miasta Szczytno stanowi przemysł drzewny i meblarstwo, wpisujący się w tzw. inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego. Nową szansą w obszarze gospodarczym dla Miasta Szczytno jest rozwój specjalizacji związanej z ochroną zdrowia (obecnie trwają prace koncepcyjne Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego).

4) Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego⁶

DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. ustanowiono 7. unijny program działań w zakresie środowiska (7. EAP), w którym określono unijny program ochrony środowiska obowiązujący do dnia 31 grudnia 2020 r., a także długoterminową wizję na 2050 r. Obowiązujący obecnie 8. EAP wspiera cele działań w dziedzinie ochrony środowiska i klimatu Europejskiego Zielonego Ładu zgodnie z długoterminowym celem, by w 2050 r. „cieszyć się dobrą jakością życia z uwzględnieniem ograniczeń planety”, który określono już w 7. EAP. Przyczynia się do osiągnięcia celów oenztowskiej agendy 2030 oraz jej celów zrównoważonego rozwoju. 8. EAP ma następuje sześć tematycznych celów priorytetowych:

- I. nieodwracalne i stopniowe ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz wzmocnienie ich pochłaniania przez naturalne i inne pochłaniacze w Unii w celu osiągnięcia celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., jak określono w rozporządzeniu (UE),
- II. stałe postępy w zakresie wzmocnienia zdolności przystosowawczych, zwiększenia odporności i ograniczenia wrażliwości na zmianę klimatu,
- III. dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, który daje planecie więcej niż sam bierze, oddzielenia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- IV. dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, w tym powietrza, wody i gleby, oraz ochrony zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i skutkami związanymi ze środowiskiem,
- V. ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego, zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich.
- VI. promowanie zrównoważenia środowiskowego i ograniczenie największych presji środowiskowych i klimatycznych związanych z produkcją i konsumpcją, w szczególności w obszarze energii, rozwoju przemysłu, budownictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego.

Oceniana Strategia zakłada rozwój technologii niskoemisyjnych, co dotyczy głównie poprawy jakości powietrza w mieście, a tym samym zdrowotności mieszkańców i osób z zewnątrz, jak również obniżenia kosztów związanych z opłatami za energię. Strategia przewiduje kształtowanie modelu SMART GRID. Ponadto należy dodać, że planowany

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2021/03/17/8th-environment-action-programme-member-states-ready-to-start-negotiations-with-parliament/>

rozwój technologii niskoemisyjnych jest wpisany w model miasta turystycznego, gdzie jest „przyjazne środowisko naturalne i można oddychać czystym powietrzem”. Ten kierunek działania związany jest głównie z koniecznością modernizacji źródeł energii oraz wygaszania źródeł pozyskania energii opartych na węglu, wymiana taboru transportu publicznego na elektryczny, oraz termomodernizacją budynków należących do miasta. Wynika to głównie z celu strategicznego I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej.

5) Unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej do 2030 r.⁷

Zakłada ona ochronę i przywracanie dobrego stanu przyrody w unii europejskiej. W ramach Strategii planowane jest stworzenie znacznie większej i spójnej sieci obszarów chronionych, jak również objęcie ochroną prawną co najmniej 30 % unijnych obszarów lądowych i 30 % unijnych obszarów morskich. Nadzwyczajną ochroną mają zostać objęte istniejące jeszcze w Europie lasy pierwotne i starodrzewy, które wymagają dokładnego mapowania, oznaczenia i ciągłej obserwacji. Celem Komisji jest również rewitalizacja lasów w strefie tropikalnej i subtropikalnej, ochrona bogatych w zasoby mineralne torfowisk, terenów podmokłych, namorzyn i skupisk trawy morskiej. Równie ważne są ekosystemy lądowe położone w najdalszych zakątkach Europy o wysokiej wartości różnorodności biologicznej. Dzięki Strategii na terenie UE powstanie spójna, europejska sieć Natura, na obszarze której wyznaczone zostaną korytarze ekologiczne wymagające wzmożonej współpracy transgranicznej. Mają one stworzyć jak najlepsze warunki do przemieszczania się gatunków i zdrowego rozwoju ekosystemów. Kluczem do sukcesu w tym zakresie będzie przejrzyste nakreślenie celów i metod ochrony, jej stały nadzór, a także sprawne i efektywne zarządzanie wszystkimi obszarami objętymi ochroną. Stan przyrody jest na tyle krytyczny, że sama jej ochrona przed dalszą degradacją to o wiele za mało. Unijny plan odbudowy zasobów przyrodniczych przewiduje bogaty wachlarz działań, które obejmują m.in. wprowadzenie przejrzystych regulacji prawnych, rekultywację gleb, niesienie ratunku dla owadów zapyłających, walkę z nielegalnym połowem, zazielenianie miast i wiele innych.

Oceniany dokument dotyczy przestrzeni miejskiej z niewielką liczbą obiektów prawnie chronionych. Zakłada jednak w celu III kreatywny kapitał społeczny edukację ekologiczną mieszkańców co przyczyni się do ograniczenia zachowań patologicznych wobec środowiska. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków sanitarnej przewidziana w celu I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz utrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przyczynią się do odnowienia i rozwoju elementów zazielenienia miasta.

6) Strategia UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu⁸

Dnia 24 lutego 2021 r. Komisja Europejska przyjęła nową Strategię Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu [COM(2021) 82 final], w której nakreślono, jak przygotować się na nieuniknione skutki tej zmiany. Obecnie w wyniku coraz częstszych ekstremalnych zdarzeń pogodowych związanych z klimatem dochodzi

⁷ <https://polsca.pan.pl/europejska-strategia-na-rzecz-bioroznorodnosci-2030/>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=en>

do coraz większych strat gospodarczych. W strategii podkreśla się, że budowa odpornej na zmianę klimatu infrastruktury jest opłacalna i pozwala zminimalizować negatywne skutki klęsk żywiołowych. Z tego względu Komisja Europejska planuje aktualizować wytyczne dotyczące przystosowania się do warunków klimatycznych dla dużych projektów infrastrukturalnych. W dokumencie poruszona też została kwestia konieczności przygotowania europejskich zasobów budowlanych do skutków zmiany klimatu. W szczególności oceniana Strategia rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno wiąże się z następującymi aspektami poruszonymi w Strategii UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu:

- I. w komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu Komisja uznała jednak, że należy przywrócić naturalne funkcje wód podziemnych i powierzchniowych;
- II. gruntowna etapowa renowacja infrastruktury jest kluczowa dla osiągnięcia unijnego celu zerowej emisji gazów cieplarnianych netto do 2050 r.;
- III. odbudowa ekosystemów, takich jak lasy, łąki, torfowiska i tereny podmokłe, prowadzi do pozytywnych zmian w bilansie dwutlenku węgla w danym systemie użytkowania gruntów i jest zarówno środkiem łagodzącym, jak i przystosowawczym;
- IV. osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód ma kluczowe znaczenie dla przystosowania się do zmiany klimatu, a stan ekologiczny jednolitych części wód podlega coraz większej presji w wyniku zmiany klimatu;
- V. tworząc i utrzymując systemy o wysokiej zdolności przystosowawczej i zdolności reagowania w sytuacji szybko zmieniającego się klimatu poprzez stymulowanie rozwoju gospodarczego, ochronę jakości życia i zdrowia publicznego, zapewnienie bezpieczeństwa wodnego i żywnościowego, poszanowanie i ochronę różnorodności biologicznej, przechodzenie na źródła czystej energii oraz zapewnienie sprawiedliwości klimatycznej i społecznej; z zadowoleniem przyjmuje ulepszony system zarządzania adaptacją na podstawie Europejskiego prawa o klimacie;
- VI. postuluje, aby przystosowanie się do zmiany klimatu było uwzględniane przy budowie i renowacji istniejącej infrastruktury we wszystkich sektorach oraz w planowaniu przestrzennym, a także apeluje o skuteczną weryfikację pod względem odporności na zmianę klimatu planowania przestrzennego, budynków, wszelkiej odpowiedniej infrastruktury i innych inwestycji, w szczególności w drodze badania ex ante oceniającego, czy projekty są w stanie podołać średnio- i długoterminowym skutkom zmiany klimatu w różnych scenariuszach globalnego wzrostu temperatury, aby dowiedzieć się, czy kwalifikują się one do finansowania unijnego, czy też nie, oraz zagwarantować, że fundusze UE są wydawane efektywnie na długofalowe, zgodne z przepisami klimatycznymi projekty; apeluje o reformę norm i praktyk inżynierskich w całej UE w celu uwzględnienia fizycznych zagrożeń klimatycznych;
- VII. zielona infrastruktura wnosi wkład w przystosowanie się do zmiany klimatu przez ochronę kapitału naturalnego, ochronę siedlisk przyrodniczych i gatunków, dobry stan ekologiczny, gospodarkę wodną oraz bezpieczeństwo żywnościowe;
- VIII. propagowanie przystosowania się do zmiany klimatu w regionach i miastach, na przykład przez promowanie ram prawnych, które wymagają odpowiednich strategii przystosowawczych i monitorowania na szczeblu regionów i miast, po przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i młodzieży, związkami zawodowymi i lokalnymi przedsiębiorstwami, oraz z uwzględnieniem zachęt finansowych, aby pomóc w ich realizacji;
- IX. podkreśla, że państwa członkowskie, regiony i miasta muszą budować zdolności przystosowawcze, aby zmniejszyć podatność na zagrożenia i osłabić społeczne skutki

- zmiany klimatu; wzywa Komisję i agencje UE, aby zadbały o niezbędne budowanie zdolności i szkolenia oraz zapewniły ramy właściwej wymiany informacji i najlepszych praktyk między władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi;
- X. podkreśla potrzebę oceny i dalszego wykorzystania potencjału lasów, drzew i zielonej infrastruktury do celów przystosowania się do zmiany klimatu i świadczenia usług ekosystemowych, takich jak sadzenie drzew na obszarach miejskich, które – oprócz innych korzyści, takich jak poprawa jakości powietrza – mogą niwelować ekstremalne temperatury; apeluje o sadzenie większej liczby drzew w miastach;
- XI. zwraca uwagę, że zidentyfikowanie obszarów leśnych, które pozostały najbliższe naturalnemu stanowi i dlatego powinny być objęte szczególną ochroną, było jednym z priorytetów drugiego unijnego programu działań w zakresie środowiska z 1977 r.; ponadto zauważa, że chociaż nie podjęto jeszcze żadnych działań, UE nadała również priorytetowe znaczenie tej kwestii w strategii na rzecz bioróżnorodności 2030;
- XII. opracowywanie strategii miejskich i lepsze planowanie przestrzenne, mające na celu wykorzystanie potencjału dachów i innej infrastruktury, takiej jak parki, ogrody miejskie, zielone dachy i ściany, urządzenia filtrujące powietrze, chodniki chłodzące, beton przepuszczalny i inne środki, które mogą przyczynić się do obniżenia wysokich temperatur w mieście, retencji i ponownego wykorzystania wody oraz produkcji żywności, przy jednoczesnym ograniczeniu zanieczyszczenia powietrza, poprawie jakości życia w miastach, zmniejszeniu zagrożenia dla zdrowia ludzi i ochronie różnorodności biologicznej, w tym zapylaczy; uważa, że infrastruktura, taka jak drogi, parkingi, tory kolejowe, systemy zasilania, systemy odwadniania itp., musi być odporna na zmianę klimatu i utratę różnorodności biologicznej;
- XIII. potrzeba włączenia kwestii przystosowania się do zmiany klimatu do głównego nurtu wszystkich odnośnych polityk UE na rzecz bardziej zrównoważonej przyszłości i zmaksymalizowania tych korzyści, w takich dziedzinach jak rolnictwo i produkcja żywności, leśnictwo, transport, handel, energia, środowisko, gospodarka wodna, budynki, infrastruktura, polityka przemysłowa, morska i polityka rybołówstwa, a także polityka spójności i rozwój lokalny, a także polityka społeczna, a także potrzebę zapewnienia spójności innych inicjatyw Europejskiego Zielonego Ładu ze środkami przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia;
- XIV. podnoszenie świadomości na temat skutków zmiany klimatu, takich jak ekstremalne zdarzenia pogodowe, m.in. dla zdrowia i środowiska, oraz na temat potrzeby przystosowania się do zmiany klimatu i związanych z tym korzyści nie tylko wśród decydentów, ale również poprzez odpowiednie i ciągłe działania informacyjne i edukacyjne na wszystkich etapach i we wszystkich dziedzinach życia;
- XV. odporny na zmianę klimatu system opieki zdrowotnej zdolny do przewidywania konsekwencji zmiany klimatu dla zdrowia, zwłaszcza osób najbardziej narażonych, i do reagowania na te konsekwencje poprzez zaangażowanie w pełni społeczności zajmującej się ochroną zdrowia w opracowywanie instrumentów przystosowania się do zmiany klimatu; powinien obejmować programy profilaktyczne, plany dotyczące środków dostosowawczych i kampanie uświadamiające skutki zdrowotne zmiany klimatu, takie jak śmierć, obrażenia, zwiększone ryzyko chorób przenoszonych w żywności i wodzie w wyniku ekstremalnych temperatur, powodzi i pożarów, a także skutki powodowane zakłóceniami ekosystemów stwarzającymi ryzyko chorób, zmieniającymi się sezonami pylenia i alergiami.

Oceniana Strategia rozwoju uwzględnia w celu I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej program rozwoju technologii niskoemisyjnych w mieście, kogenerację oraz termomodernizacją budynków należących do miasta. Poprzez rozbudowę infrastruktury o charakterze rekreacyjnym, turystycznym i sportowym miasto

Szczytno będzie mogło wzbogacić ofertę kulturalną, rekreacyjną i sportową co w dużej mierze przyczyni się do wzrostu ruchu turystycznego oraz osób odwiedzających Szczytno. Przyczyni się to do rozwoju lokalnego. Cel strategiczny I zakłada dalszy zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej, która zwiększałaby dostępność i spójność terytorialną. Istotną kwestią stałego a zarazem równoważonego rozwoju Miasta Szczytno jest inicjowanie działań i obudzanie aktywności w obszarze kapitału społecznego. Do najważniejszych zadań związanych z kapitałem społecznym zaliczyć można zwiększenie działań w takich obszarach jak: kultura, edukacja oraz sport (cel III kreatywny kapitał społeczny). Ten obszar związany z kształtowaniem postaw prozdrowotnych i proekologicznych wpisuje się w obraz Miasta Szczytna jako przyjaznego, zdrowego i ekologicznego.

4.3.2. Dokumenty szczebla krajowego

1) *Plan rozwoju: Polski Ład*⁹

Przewiduje programy działania w kilku sferach:

- I. Program zwiększający dostępność do finansowania własnego mieszkania;
- II. Zwiększenie nakładów na służbę zdrowia;
- III. Wyższa emerytura;
- IV. Niższe podatki;
- V. 500 tys. nowych miejsc pracy.

Oceniana Strategia zakłada rozwój rynku nieruchomości, która niewątpliwie wpisuje się w Plan rozwoju Polski Ład. Miasto Szczytno ma wpływ obecnie na 3 rodzaje budownictwa: komunalne, społeczne i socjalne. Obecnie Szczytno weszło do spółki SIM (społeczne inicjatywy mieszkaniowe), jako kolejnego modelu (TBS, budownictwo komunalne) wspierającemu rozwój budownictwa na terenie Miasta Szczytno. Strategia w celu strategicznym I **rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** zakłada rozwój budownictwa czynszowego, wspieranie modelu Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych, modernizację budownictwa komunalnego, rozwój budownictwa społecznego TBS.

2) *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030*¹⁰

Trzecia fala dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności **jest poprawa jakości życia Polaków** mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Cel strategiczny I (zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej) uwzględnia, że podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku. Infrastruktura techniczno-społeczna stanowi niezbędny namacalny element zrównoważonego rozwoju. Szkieletem każdego układu przestrzennego jest dostępność komunikacyjna ze

⁹ <https://www.gov.pl/web/polski-lad>

¹⁰ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20130000121/O/M20130121.pdf>

szczególным uwzględnieniem ilości i jakości dróg, które mają z kolei wpływ na warunki obsługi mieszkańców oraz funkcjonowanie podmiotów gospodarczych. Strategia zakłada wzrost wykorzystania roweru i komunikacji publicznej, jako środka transportu poprzez utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych i dostosowanie lokalnego systemu publicznej komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców.

3) *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR*¹¹

SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. **Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.** Oczekiwanym efektem realizacji **Strategii** będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Najważniejszym zakładanym rezultatem będzie zwiększenie przeciętnego dochodu gospodarstw domowych do 76-80% średniej UE do roku 2020, a do roku 2030 r. zbliżenie do poziomu średniej UE, przy jednoczesnym dążeniu do zmniejszania dysproporcji w dochodach między poszczególnymi regionami.

Cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
- II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
- III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE)

Strategia wpisuje się w SOR realizując II cel strategiczny (wzrost konkurencyjności) poprzez wdrażanie działań wspierających przedsiębiorczość na terenie Miasta Szczytno wraz z prowadzeniem działań promocyjnych, które upowszechniłyby walory Miasta oraz istniejący potencjał gospodarczy. Efektem powyższych aktywności będzie uzyskanie kolejnych impulsów rozwojowych m.in. możliwość pozyskania inwestorów zewnętrznych, podjęcie działań kooperacyjnych i pobudzenie procesów oddolnych. Zakłada współpracę z podmiotami ponadlokalnymi (sąsiednie gminy, WMSSE Korpele, powiat szczycieński) w celu rozwinięcia i uaktualnienia oferty inwestycyjnej w zakresie posiadanych terenów.

4) *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)*¹²

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest efektywne **wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji** dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki

¹¹ file:///C:/Users/UWM/AppData/Local/Temp/SOR.pdf

¹² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>

regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

I. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

II. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

III. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Oceniany dokument wpisuje w zupełności w Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego. W celu **II wzrost konkurencyjności** zakłada działania promocyjne w zakresie wykreowania nowych lokalnych produktów i usług, ustanowienia nowych nagród, współpracę z takimi podmiotami jak Port lotniczy Olsztyn-Mazury, WSPOL, powiat szczycieński. Aktywny udział miasta w stowarzyszeniu CITTASLOW, współpracę z miastami partnerskimi itp. Ponadto przewiduje działania wspierające rozwój Miasta Szczytno w ramach subregionu Mazur Południowych, nawiązanie współpracy z organizacjami i instytucjami ponadlokalnymi przy tworzeniu wspólnej inicjatywy oraz działania wspierające opracowanie wspólnej oferty inwestycyjnej wraz z sąsiednimi gminami, WMSSE Korpele oraz Radą Gospodarczą przy Burmistrzu Miasta Szczytno, w celu aktualizacji i uatrakcyjnienia oferty inwestycyjnej w mieście i okolicach.

5) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030¹³

Główny cel SRKL został określony jako rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Dla realizacji celu głównego wyodrębniono cele szczegółowe, które obejmowały następujące działania:

- I. Wzrost zatrudnienia;
- II. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- III. **Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;**
- IV. **Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;**
- V. **Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.**

Oceniana strategia wpisuje się w założenia SRKL poprzez cel I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** jak i III **kreatywny kapitał społeczny** wspieranie rozwoju inicjatyw służących włączeniu społecznemu, budowaniu więzi społecznych (w tym szczególnie osoby starsze, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny nieaktywne). Strategia zakłada wspieranie rozwoju infrastruktury sprzyjającej aktywizacji społecznej i pracy z rodziną (w tym grup zagrożonych wykluczeniem społecznym), a także podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli poprzez edukację. Strategia zakłada optymalizację szkół i przedszkoli ze względu na nadchodzące zmiany demograficzne. Poza tym zakłada rozwój zajęć pozalekcyjnych i kształtowanie u dzieci postaw prozdrowotnych i proekologicznych.

6) Strategia Produktywności 2030¹⁴

---

¹³ <https://archiwum.bip.kprm.gov.pl/kpr/form/r207696585187,Projekt-Strategii-Rozwoju-Kapitalu-Ludzkiego-2030.html>

¹⁴ <https://www.gov.pl/web/ia/strategia-produktywnosci-2030-sp2030>

Celem strategii jest progresywny wzrost produktywności w warunkach gospodarki: **neutralnej klimatycznie**, o obiegu zamkniętym, opartej na danych. Strategia Produktywności w sposób najbardziej kompleksowy ze wszystkich obowiązujących obecnie strategii zintegrowanych odnosi się do obszaru gospodarki. Tym samym stanowi ona de facto szczegółową strategię rozwoju gospodarczego kraju. Z tego powodu posiada wiele elementów stycznych z innymi strategiami zintegrowanymi, których nie dało się wyłączyć bez uszczerbku dla skuteczności i spójności interwencji publicznej.

Oceniany dokument zakłada w celu strategicznym I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** wdrożenie niskoemisyjnej gospodarki i wpisuje się w ten sposób w Strategię Produktywności oraz edukację ekologiczną w tym zakresie zakładaną w celu III **kreatywny kapitał społeczny**.

7) *Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 (SSiNP 2030)¹⁵*

Celem głównym Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 jest sprawne i nowoczesne państwo służące obywatelom, środowisku oraz gospodarce, który wpisuje się działania w realizujące cel szczegółowy III SOR: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. SSiNP wskazuje zasady udostępnienia szerokiego zakresu usług administracji publicznej drogą elektroniczną oraz wykorzystania zestandaryzowanych i interoperacyjnych rozwiązań informatycznych we wszystkich dziedzinach funkcjonowania państwa. Szczególną uwagę transformacji cyfrowej administracji publicznej poświęcono w celu szczegółowym III SSiNP Podniesienie sprawności realizacji zadań państwa poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych i zmianę sposobu działania stosownie do możliwości, jakie stwarza technologia.

Ocenia na Strategia zakłada rozwój infrastruktury otoczenia biznesu, co ma istotne znaczenie dla rozwoju inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur tj.: drewna i meblarstwa, ekonomii wody oraz żywności wysokiej jakości. Rozwój infrastruktury biznesu przyczyni się do poprawy wskaźników gospodarczych i społecznych. Istotną kwestią wspierającą rozwój inteligentnych specjalizacji na terenie Miasta Szczytno jest również dostosowanie kształcenia ponadpodstawowego do potrzeb lokalnego rynku pracy. Te założenia wynikają z celu strategicznego III **kreatywny kapitał społeczny**.

8) *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS2030)¹⁶*

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi **wzrost jakości** życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny SRKS2030 doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- I. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
  - II. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
  - III. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.
- Zakładana w Strategii rozbudowa i modernizacja infrastruktury przyczynią się do wzrostu liczby turystów oraz efektywniejszego wykorzystania posiadanych przestrzeni

¹⁵ <https://archiwum.bip.kprm.gov.pl/kpr/form/t33558,Projekt-uchwaly-Rady-Ministrow-w-sprawie-przyjecia-strategii-Sprawne-i-Nowoczesn.html>

¹⁶ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20200001060>

publicznych. Poprzez rozbudowę infrastruktury o charakterze rekreacyjnym, turystycznym i sportowym miasto Szczytno będzie mogło wzbogacić ofertę kulturalną, rekreacyjną i sportową co w dużej mierze przyczyni się do wzrostu ruchu turystycznego oraz osób odwiedzających Szczytno. Cel strategiczny związany z kreowaniem kapitału społecznego zakłada działania w zakresie rozszerzenia oferty sportowej, kulturalnej, oświatowej, a także usług zapewniających wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnością oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania te mają na celu również kształtowanie postaw i zachowań międzyludzkich, budowanie tożsamości lokalnej, a także integrację wszystkich uczestników życia społecznego. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpływa to na zdrowie i samopoczucie, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu Miasta, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego.

9) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku¹⁷

Głównym celem krajowej polityki transportowej przedstawionej w strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju. Realizacja celu głównego w perspektywie do 2030 r. wymaga podjęcia następujących działań:

- I. budowy zintegrowanej i wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- II. poprawy sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- III. zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (chodzi m.in. o promocję transportu zbiorowego);
- IV. poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- V. ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- VI. poprawy efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Oceniany dokument zakłada modernizację infrastruktury transportu drogowego i poprawę dostępności komunikacyjnej Miasta Szczytno. Główne przedsięwzięcia w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej zakładane w strategii w celu I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** dotyczyć mają:

- rozbudowy i modernizacji dróg, w celu poprawy dostępności komunikacyjnej Miasta Szczytno zarówno wewnątrz jak na zewnątrz, odciążenie ruchu tranzytowego z centrum miasta, poprawą bezpieczeństwa na drogach oraz poprawą konkurencyjności w aspekcie infrastrukturalnym;
- rozbudowy i modernizacji ścieżek rowerowych, budowy punktów infrastruktury rowerowej (stacji rowerów), rozwoju szlaków rowerowych łączących główne ośrodki w mieście, powiecie i okolicach Miasta Szczytno (m.in. z Portem Lotniczym Olsztyn-Mazury), jak również obejmujący swym zasięgiem obszary atrakcyjne turystycznie, oraz włączenie się w szlaki ponadlokalne;
- rozbudowy i modernizacji parkingów w celu poprawy bezpieczeństwa i przepustowości dróg Miasta Szczytno, - poprawy dostępności komunikacyjnej

¹⁷ <https://www.gov.pl/web/ia/strategia-zrownowazonego-rozwoju-transportu-do-2030-r-srt2030>

mieszkańców poprzez dostosowanie lokalnego systemu publicznej komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców Miasta Szczytno i okolicznych miejscowości. Wpisuje się to całkowicie w wymienione wyżej cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu i przyczyni się do poprawy konkurencyjności gminy zakładanej w celu II.

10) Polityka energetyczna Polski do 2040¹⁸

2 lutego 2021 r. Rada Ministrów zatwierdziła „Politykę energetyczną Polski do 2040 r.” (PEP2040). Dokument został opracowany na podstawie art. 15a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (Dz.U.2021.716 t.j. z dnia 2021.04.19.) oraz zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.2021.1057 t.j. z dnia 2021.06.14.).

PEP2040 zastąpiła "Politykę energetyczną Polski do 2030 r.", a także Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r."

Cele szczegółowe:

- I.Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
- II.Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
- III.Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
- IV.Rozwój rynków energii;
- V.Wdrożenie energetyki jądrowej;
- VI.Rozwój odnawialnych źródeł energii;**
- VII.Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;**
- VIII. Poprawa efektywności energetycznej.**

Oceniany dokument zakłada rozwój technologii niskoemisyjnych dotyczący głównie poprawy jakości powietrza w mieście, a tym samym zdrowotności mieszkańców i osób z zewnątrz, jak również obniżenia kosztów związanych z opłatami za energię. Strategia przewiduje modernizację źródeł energii cieplnej na niskoemisyjne i poprawiające efektywność energetyczną w mieście, rozwój i promowanie instalacji OZE w Mieście, termomodernizację budynków należących do miasta, wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym, promocję i wspieranie kształcenia mieszkańców i organizacji w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii. Wynika to z założeń celu **I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej i III kreatywny kapitał społeczny.**

11) Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej¹⁹

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z SOR. Cel główny: **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców (SOR).** Cele szczegółowe i horyzontalne:

- 1) Poprawimy jakość środowiska. Wzmocnimy bezpieczeństwo ekologiczne kraju.
- 2) Zadbamy o zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.
- 3) **Zintensyfikujemy działania na rzecz ochrony klimatu.** Przystosujemy społeczeństwo i gospodarkę do tych efektów zmian klimatu, których nie da się uniknąć.

¹⁸ <https://www.gov.pl/web/polski-atom/uchwala-w-sprawie-polityki-energetycznej-polski-do-2040-r>

¹⁹ <https://bip.mos.gov.pl/strategie-plany-programy/polityka-ekologiczna-panstwa/polityka-ekologiczna-panstwa-2030-strategia-rozwoju-w-obszarze-srodowiska-i-gospodarki-wodnej/>

4) Wsprzemy kompetencje (wiedzę, umiejętności i postawy) ekologiczne społeczeństwa.

5) Poprawimy zarządzanie ochroną środowiska w Polsce.

Strategia nie odnosi się bezpośrednio do wszystkich założeń Polityki Ekologicznej państwa jednak część jej celów szczegółowych prowadzi do osiągnięcia zgodności z założeniami PEP. Zwłaszcza poprzez kształtowanie świadomego społeczeństwa głównie poprzez realizację celu I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** poprawa wykorzystania OZE i oszczędzania energii. Strategia zakłada w celu III **kreatywny kapitał społeczny** działania edukacyjne i promocyjne w tym zakresie. Pośrednio również realizacja Strategia wpłynie na ograniczenie zachowań patologicznych poprzez wprowadzenie działań zmierzających do wzrostu zamożności społeczeństwa realizując cel II: wzrost konkurencyjności.

12) Krajowy plan gospodarki odpadami 2022²⁰

Wpisuje się on w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie UE i krajowym. Jednym z takich dokumentów jest decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. "Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety" (Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 171), w której określono następujące zadania w zakresie gospodarki odpadami:

- I. Ochrona środowiska i zdrowia ludzi przez zapobieganie negatywnemu wpływowi wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi, lub zmniejszanie go, oraz przez zmniejszenie ogólnych skutków użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania dzięki stosowaniu następującej hierarchii sposobów postępowania z odpadami: zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku oraz unieszkodliwianie;
- II. Pilne zwiększenie wysiłków, między innymi w celu zwalczania zanieczyszczenia i ustanowienia ogólnounijnego głównego celu ilościowego w zakresie ograniczenia ilości odpadów wyrzucanych do mórz, przy uwzględnieniu strategii morskich ustanowionych przez państwa członkowskie UE;
- III. Poprawa zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarki odpadami w Unii, aby zapewnić między innymi lepsze wykorzystanie zasobów;
- IV. Przekształcenie odpadów w zasoby, co wymaga pełnego wdrożenia unijnych przepisów dotyczących odpadów w całej unii, opartego na bezwzględny przestrzeganiu hierarchii sposobów postępowania z odpadami;
- V. Ograniczenie odzyskiwania energii do materiałów nienadających się do recyklingu;
- VI. Stopniowe wycofywanie składowania odpadów nadających się do recyklingu lub odzysku;
- VII. Zapewnienie recyklingu najwyższej jakości, jeśli wykorzystanie materiału pochodzącego z recyklingu nie prowadzi do ogólnych negatywnych skutków dla środowiska lub zdrowia ludzi.

Cel I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** i III **kreatywny kapitał społeczny** związane z wykorzystaniem OZE i oszczędzaniem energii i edukacją w tym zakresie zakładają wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych, które nie powodują powstawania odpadów, a wyposażenie ciągów komunikacyjnych w zmodernizowaną lub nowopowstałą infrastrukturę przyczyni się do zachowania porządku i czystości w gminie,

---

²⁰ UCHWAŁA Nr 88 RADY MINISTRÓW z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022

szczególnie w miejscach odwiedzanych przez turystów oraz mieszkańców w celach rekreacyjnych.

13) Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030²¹

Krajowy plan został opracowany uwzględniając wnioski z uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych, jak również wnioski z konsultacji regionalnych oraz rekomendacji Komisji Europejskiej C(2019) 4421 z dnia 18 czerwca 2019 r. Zakłada on:

- I. 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005;
- II. 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
  - 14% udziału OZE w transporcie,
  - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie;
- III. wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007;
- IV. redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Realizacja celów ocenianej Strategii związanych z poprawą wykorzystania OZE i oszczędzania energii przyczyni się nie tylko do realizacji zobowiązań wobec UE ale wpłynie na rozwój gospodarczy obszaru i poprawę konkurencyjności. Łączy się zatem we wszystkich celach strategicznych z Krajowym planem na rzecz energii i klimatu.

14) Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych²²

Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r. Przyjęta przez rząd aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021. Strategia zakłada w celu I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków co wpisuje się w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego jaką jest ekonomika wody oraz KPOŚK.

15) Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych

Głównym celem opracowania było zaproponowanie Obszarów Wymagających Renaturyzacji oraz Obszarów Priorytetowych, w których działania renaturyzacyjne powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności, biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe i ekonomiczne. Każdej jednolitej części wód powierzchniowych (aJCWP), która została zaliczona do tych obszarów, przypisano potencjalne zestawy działań renaturyzacyjnych, jednak doprecyzowanie i określenie konkretnego sposobu działania wymaga dalszych szczegółowych analiz w skali lokalnej. Renaturyzacja to nic innego, jak korygowanie błędów popełnionych w przeszłości: likwidacja zbędnych przekształceń cieków i zbiorników, zmniejszanie skutków przekształceń niezbędnych, ale których negatywny dla środowiska efekt można ograniczyć.

²¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu>

²² <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych>

Oceniany dokument w celu I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** przewiduje rozbudowę nadbrzeża Jezior Domowego Dużego i Małego. Inwestycja przeprowadzona z oparciem się na najnowszej wiedzy z zakresu gospodarki wodnej i kierując się także celami środowiskowymi będzie przyjazna środowisku. Renaturalizacja nie oznacza, że trzeba rezygnować z kąpielisk a jedynie zachować równowagę pomiędzy szeroko rozumianymi potrzebami człowieka, a potrzebami środowiska.

16) Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW) i program wodno-środowiskowy kraju (PWŚK)

Celem zrównoważonej gospodarki wodnej jest odpowiedzialne korzystanie z zasobów wodnych i ich ochrona. Wszystkie te działania mają umożliwić osiągnięcie dobrego stanu wód. Obecnie prowadzone są prace zmierzające do opracowania II aktualizacji planów gospodarowania wodami (II aPGW, 3 cykl planistyczny, 2016-2021). Ramowa Dyrektywa Wodna wprowadziła podział wód na obszary dorzeczy, regiony wodne, zlewnie i najmniejsze jednostki jednolite części wód, których stan jest badany i oceniany jako dobry albo zły. Celem jest osiągnięcie dobrego stanu wód we wszystkich ich częściach. Jednolite części wód dzielą się na powierzchniowe: rzeczne (RW), zbiornikowe (RW_r), jeziorne (LW), przejściowe (TW), przybrzeżne (CW), w tym sztuczne (SCW) i silnie zmienione (SZCW) oraz podziemne (JCWPd).

Oceniana Strategia

Strategia w celu I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** zakłada rozwój OZE, ale nie oparty na energetyce wodnej. Dodatkowo rozbudowa oraz modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej i budowa oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód. Budowa krytej pływalni nie tylko zapewni możliwości korzystania z obiektu po sezonie letnim, ale w czasie letniego nasilenia turystów odciąży kąpieliska miejskie. Tym samym przyczyni się do ochrony wód powierzchniowych.

17) Krajowy Program Ochrony Powietrza do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r)

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Dotyczy to w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Poprawa jakości powietrza powinna nastąpić co najmniej do stanu niezagrażającego zdrowiu ludzi, zgodnie z wymogami prawodawstwa Unii Europejskiej, transponowanego do polskiego porządku prawnego, a w perspektywie do roku 2030 do celów wyznaczonych przez Światową Organizację Zdrowia.

Strategia zdecydowanie wpisuje się w cel KPOP we wszystkich trzech strategicznych celach zakładając redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza z niskich źródeł emisji oraz ogrzewania i rozwój transportu przyjazny środowisku. Strategia głównie poprzez rozwój technologii niskoemisyjnych przyczyni się do poprawy jakości powietrza w mieście, a tym samym zdrowotności mieszkańców i osób z zewnątrz, jak również obniżenia kosztów związanych z opłatami za energię. Ten kierunek działania związany jest głównie z koniecznością modernizacji źródeł energii oraz wygaszanie źródeł pozyskania energii opartych na węglu, wymiana taboru transportu publicznego na elektryczny, oraz termomodernizacją budynków należących do miasta. Wspieranie rozwoju instytucji, wpisujących się w nowoczesne i inteligentne specjalizacje Warmii i Mazur mi.in. Instytutu Nowych Technologii Energooszczędnych, Lokalnego Integratora w zakresie

wdrażania „Przemysłu 4.0”. Dodatkowo rozwój infrastruktury ścieżek rowerowych przyczyni się do zwiększenia mobilności mieszkańców i turystów z wykorzystaniem roweru, hulajnogi. Nie bez znaczenia jest też fakt rozbudowy i modernizacji dróg, co przyczyni się do mniejszego zużycia paliwa a tym samym emisji do powietrza oraz obciążenia ruchu tranzytowego z centrum miasta.

18) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do 2020 z perspektywą do roku 2030²³

Skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych. W odpowiedzi na tę potrzebę w Ministerstwie ds. Środowiska powstał „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należało podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Należy minimalizować podatność na ryzyko związane ze zmianami klimatu, m.in. uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji.

- Konieczne jest opracowanie planów szybkiego reagowania na wypadek katastrof klimatycznych (powódzie, susze, fale upałów), tak by instytucje publiczne były przygotowane do niesienia natychmiastowej pomocy poszkodowanym.
- Należy wyznaczyć działania, które z punktu widzenia efektywności kosztowej powinny być podjęte w pierwszej kolejności.

W pierwszym rządzie należy przygotować się na przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia i życia ludzi oraz szkodom, których skutki mogą być nieodwracalne (np. w postaci utraty dóbr kultury, rzadkich ekosystemów).

Oceniana Strategia promując rozwój OZE, energooszczędność, transport przyjazny środowisku (rozwój i promocja transportu miejskiego-elektrycznego, ścieżek rowerowych) wpisuje się w założenia Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu w szczególności celu I **zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** i III **kreatywny kapitał społeczny**

19) Krajowy Program Zwiększania Lesistości²⁴

Zwiększanie lesistości jest trwałym elementem polityki przestrzennej, ekologicznej i gospodarczej kraju. Najbardziej jednoznacznie potrzeba wzrostu lesistości ujęta jest w polityce leśnej Państwa (1997), jako jeden z istotnych jej celów, realizacja, którego powinna doprowadzić do: zwiększenia lesistości kraju do 30% w roku 2020 i 33% po

²³ Ibidem

²⁴ <https://www.mos.gov.pl>, data wejścia 20.12.2015

roku 2050, uporządkowania granicy rolno-leśnej z korzyścią dla wartości krajobrazu, funkcjonowania lasów i rolnictwa. Oceniana Strategia nie nawiązuje bezpośrednio do założeń Krajowego Programu Zwiększania Lesistości. Obszar objęty strategią charakteryzuje się niewielkim udziałem lasów zaledwie 1,6%. Jest to poniżej średniej dla kraju wynoszącej nieco ponad 7% lasów w miastach i ich otoczeniu²⁵. Jednak cele strategii nie stoją w sprzeczności z KPZL. Zakładają ograniczenie zużycia zasobów wyczerpywanych promując OZE oraz termomodernizację budynków należących do miasta w celu I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej i III kreatywny kapitał społeczny. Dodatkowo przewidywane do realizacji przedsięwzięcia w ramach programu rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej, na gruntach leśnych, zakładają w dużej części zagospodarowanie i restaurację terenów zielonych.

W tabeli 4 zaprezentowano macierz oceny spójności Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 z dokumentami strategicznymi na szczeblu europejskim i krajowym wg przyjętych kryteriów:

- s- spójna,
- ne – neutralna,
- ns- niespójna.

Tabela 4 Macierz oceny spójności z dokumentami strategicznymi na szczeblu europejskim i krajowym

Dokument	Cel strategiczny 1. zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej			Cel strategiczny 2. wzrost konkurencyjności			Cel strategiczny 3. kreatywny kapitał społeczny		
	s	ne	ns	s	ne	ns	s	ne	ns
<i>Europejski Zielony Ład</i>	x			x			x		
<i>Strategia Europa 2030</i>	x				x		x		
<i>Gospodarka służąca ludziom</i>	x			x				x	
<i>Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego</i>	x				x			x	
<i>Unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej do 2030 r</i>	x				x		x		
<i>Strategia UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu</i>	x				x		x		
<i>Plan rozwoju: Polski Ład</i>	x				x			x	
<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030</i>	x				x			x	
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>		x		x				x	
<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i>		x		x				x	
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego</i>	x				x		x		

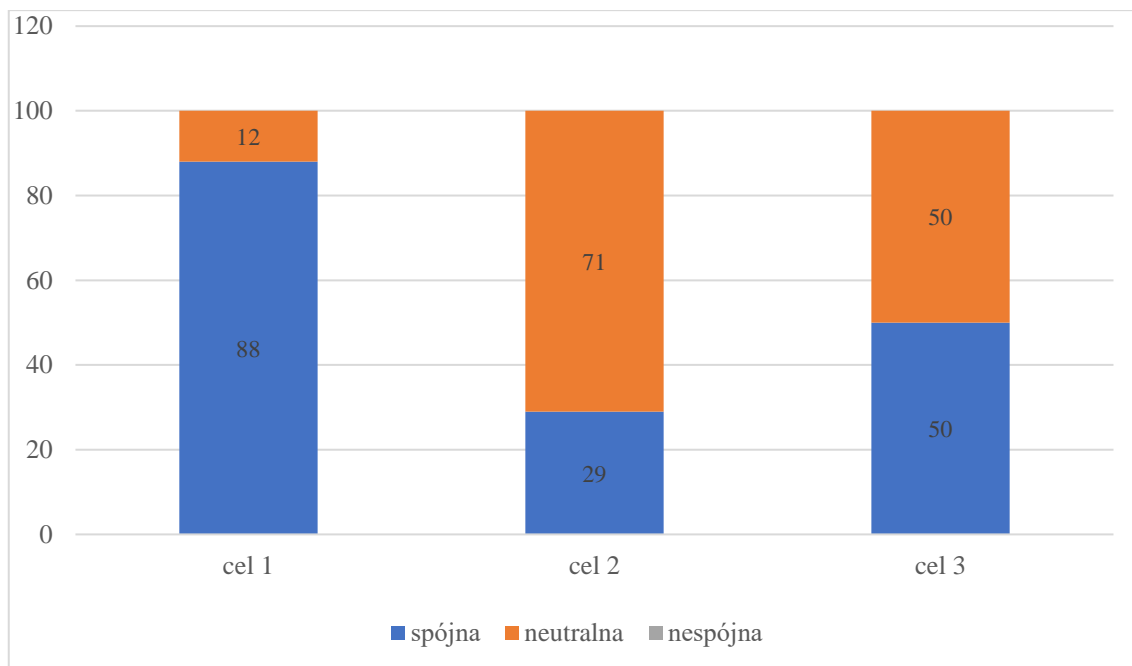
²⁵ Jaszczak R. 2008. Las i gospodarka leśna w zasięgu oddziaływania miast w Polsce. Studia i Materiały CEPL w Rogowie 19: 152-171.

<i>Strategia Produktywności</i>	x				x		x		
<i>Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030</i>		x			x		x		
<i>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku</i>	x				x			x	
<i>Polityka energetyczna Polski do 2040</i>	x				x		x		
<i>Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i>	x			x			x		
<i>Krajowy plan gospodarki odpadami 2022</i>	x				x		x		
<i>Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030</i>	x			x			x		
<i>Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych</i>	x				x			x	
<i>Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych</i>	x				x			x	
<i>Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW) i program wodno-środowiskowy kraju</i>	x				x			x	
<i>Krajowy Program Ochrony Powietrza do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r)</i>	x			x			x		
<i>Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do 2020 z perspektywą do roku 2030</i>	x				x			x	
<i>Krajowy Program Zwiększania Lesistości</i>	x				x			x	

Zródło: opracowanie własne

Analiza macierzy wykazała, że cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 są w znaczącej części spójne z celami i założeniami dokumentów strategicznych na szczeblu europejskim i krajowym. Zwłaszcza pierwszy cel **rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 jest spójny w zdecydowanej większości dokumentów (88%), (rys.2).

Rysunek 2 Spójność celów z dokumentami strategicznymi na szczeblu europejskim i krajowym (%)

Źródło: opracowanie własne

Strategia nie wykazuje **niespójności** z ani jednym dokumentem.

4.3.3. Dokumenty szczebla regionalnego

1) *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030*²⁶

Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy przy czym:

- spójność ekonomiczna oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie co najmniej 3%;
- spójność przestrzenna to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- spójność społeczna rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości i wzrost przedsiębiorczości (oferta nowych miejsc pracy skierowana zostanie przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność, otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji), a także poprawę warunków życia ludności (w szczególności dostępu do usług publicznych oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych) zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Oceniana Strategia rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno jest w pełni spójna z założeniami Strategii rozwoju województwa. Cel strategiczny I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej ocenianego dokumentu zakłada podobnie jak

²⁶ file:///C:/Users/nauczyciel/Downloads/strategia-w-m-2030.pdf

Strategia województwa rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, transportowej (również w związku z niedaleką odległością od Lotniska w Szymanach), rozwój energetyki odnawialnej oraz budownictwa czynszowego. Cel strategiczny II wzrost konkurencyjności jest spójny poprzez założenie wspierania rozwoju parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości, w tym społecznej czy też wspieranie tworzenia instytucji/podmiotów otoczenia biznesu. Ponadto poprzez wspieranie inicjatyw rozwijających produkcję żywności według zasady „od pola do stołu” w przypadku zadań związanych z promowaniem produktów regionalnych i organizacją kształtowanie marki regionu oraz CITTASLOW. W celu strategicznym III kreatywny kapitał społeczny zakłada rozwój kwalifikacji i edukację przez całe życie, podniesienie jakości kształcenia, w tym również poprzez doskonalenie kwalifikacji samych nauczycieli, wspieranie współpracy organizacji biznesowych, instytucji rynku pracy z organizacjami edukacyjnymi (głównie szkoły zawodowe) oraz naukowymi i badawczo-rozwojowymi w celu lepszego dopasowania profili nauczania do wymogów gospodarki; kształcenie w ramach zamówień edukacyjnych, czy racjonalizacja sieci szkół. Dodatkowo poprzez wspieranie inicjatyw służących rozwojowi indywidualnych zainteresowań, promocji i wsparcia jednostek utalentowanych oraz zdrowego stylu życia. Ważnym celem spójnym ze strategią województwa jest budowanie partnerstw.

2) *Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury , w tym Program na lata 2021–2027*

Część środków finansowych Regionalnego Programu dla województwa warmińsko-mazurskiego skierowana będzie na przedsięwzięcia typowo inwestycyjne – począwszy od tych wspierających przedsiębiorców, infrastrukturę drogową, kolejową i sanitarną, aż po przedsięwzięcia mające na celu ochronę środowiska czy infrastrukturę ochrony zdrowia. Obok działań inwestycyjnych w programie, specjalna pula środków przeznaczona jest na wspieranie osób mających trudności na rynku pracy, a także chcących założyć własną firmę lub podnieść swoje kwalifikacje. Dofinansowany zostanie rozwój i właściwe ukierunkowanie edukacji, w sposób zwiększający szanse absolwentów na znalezienie pracy. Promowane będzie też nawiązywanie i zacieśnianie więzi i współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i naukowcami. Trzy cele strategiczne ocenianego dokumentu: zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej, wzrost konkurencyjności, kreatywny kapitał społeczny są zgodne z RPO.

3) *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego*²⁸

Zasadniczą determinantą formułowania uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego województwa jest konieczność wdrażania nowych przepisów prawa. Nowe uwarunkowania kierują się w stronę akcentowania terytorializacji rozwoju (obszary funkcjonalne) oraz pełniejszego wykorzystania potencjałów endogenicznych. Podstawę do podjęcia prac nad Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego stanowiły zmiany przepisów regulacje dotyczące obszarów funkcjonalnych (z wyodrębnieniem miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego) oraz zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym regionu. Zakres zmian obejmuje zmiany w strukturze przestrzennej województwa w

²⁷ <https://rpo.warmia.mazury.pl/arttykul/3/o-programie>

²⁸ http://edzienniki.olsztyn.uw.gov.pl/WDU_N/2018/4173/akt.pdf

odniesieniu do korytarzy transportowych, systemów infrastruktury technicznej, ochrony środowiska, w tym korytarzy ekologicznych oraz zagrożenia powodziowego. Województwo warmińsko-mazurskie należy do regionów o najgorszej dostępności komunikacyjnej wynikającej ze słabo rozbudowanego systemu komunikacji drogowej i kolejowej oraz niskiej jakości jego elementów. Wychodzi z założenia, że najważniejszych uwarunkowań do rozwoju gospodarki należą zasoby i surowce naturalne. Potencjał oparty na zasobach i surowcach lokalnych predestynuje region do rozwoju sektora rolno-spożywczego, przemysłu z branży drzewno-meblarskiej. Zasoby i walory przyrodnicze oraz kulturowe regionu stanowią znaczący potencjał do rozwoju funkcji turystycznej. Miasto Szczytno zaliczane jest według PZPW do miast- ośrodków ponad lokalny I rzędu. Jest też Na liście CITTASLOW. W województwie warmińsko-mazurskim do grupy miast średnich zakwalifikowało się 14 miast: Bartoszyce, Braniewo, Działdowo, Elbląg, Ełk, Giżycko, Iława, Kętrzyn, Lidzbark Warmiński, Mrągowo, Olecko, Ostróda, Pisz i **Szczytno**. Jednym z najważniejszych problemów miast średnich jest utrata funkcji społeczno-gospodarczych. Wśród badanych miast średnich województwa warmińsko-mazurskiego tylko Ostróda i Iława nie tracą funkcji społeczno-gospodarczych. Pozostałe miasta średnie charakteryzuje marginalizacja i stagnacja spowodowana utratą konkurencyjności i możliwości rozwoju. Miasta nie stymulują korzystnych przemian na sąsiednie obszary wiejskie i nie spełniają swej roli w procesie rozwoju. Brak warunków lub niedogodne i niewystarczające warunki do rozwoju przedsiębiorczości, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, kiepska jakość życia związana z niską dostępnością do usług, niska aktywność zawodowa mieszkańców i wyludnianie miast generują osłabienie i utratę roli miast w procesie rozwoju.

Autorzy Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno wyszli dokładnie z tych samych założeń. Wszystkie trzy cele strategiczne oraz cele szczegółowe są spójne z założeniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4) *Strategia Rozwoju Rybactwa w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2030r.*²⁹

Rybactwo w województwie warmińsko-mazurskim powinno być postrzegane jako zintegrowana działalność będąca istotnym składnikiem zrównoważonego rozwoju kreująca funkcje proekologiczne i gospodarcze oraz liczne dodatkowe korzyści zewnętrzne. SRR określa następujące priorytety strategiczne: (1) wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, (2) poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej, (3) wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości, (4) budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa, (5) rozwój obszarów wiejskich, (6) rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej. Podobne postulaty stawia Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030, choć nie bezpośrednio związane z gospodarką rybacką. Raczej ukierunkowane na rozwój turystyki a zwłaszcza wydłużenie sezonu turystycznego. Ze względu na charakter miejski obszaru zasoby wodne może nie są najistotniejszym czynnikiem determinującym przyjazdy turystów ale bardzo pomocnym. Reasumując należy stwierdzić, że Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno nie koliduje ale wspiera założenia Strategii Rozwoju Rybactwa w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2030 dostrzegając niewykorzystany potencjał.

---

²⁹ bip.warmia.mazury.pl/urząd...php/strategia_, data wejścia 21.12.2015

5) ***Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022***

Zgodnie z zapisami WPGO 2011 województwo warmińsko-mazurskie zostało podzielone na pięć Regionów Gospodarki Odpadami.

Gmina miejska Szczytno położona jest w Regionie Centralnym. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 nie przewiduje w celach ani zadaniach działań związanych bezpośrednio z gospodarką odpadami. Nie jest jednak w sprzeczności, a planowany rozwój i promocja OZE i oszczędzania energii, z pewnością przyczyni się do ograniczenia produkcji odpadów powstałych podczas spalania paliw stałych. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej w postaci ciągów rowerowych poprawi stan porządku i czystości w gminach.

4.3.4. Dokumenty szczebla lokalnego

1) *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego*

W Gminie Miejskiej Szczytno Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego i liczne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest głównym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną miasta. W Studium określone zostały główne kierunki rozwoju przestrzennego poszczególnych funkcji w mieście. Studium określa następujące kierunki terytorialnego rozwoju:

- Dla funkcji mieszkalno-usługowych z zabudową intensywnie wykorzystującą teren w kierunku północno-wschodnim, północno-zachodnim z zabudową niską ekstensywnie wykorzystującą teren na południe od torów kolejowych
- Dla funkcji przemysłowo-składowych - na południowy - wschód od istniejącego zespołu przemysłowo - składowego (na południe od torów kolejowych) oraz na północ od istniejącego cementarza.
- Obszary o funkcji turystycznej i rekreacyjnej na terenach wokół brzegów jeziora Domowe Małe i Domowe Duże, na terenach sportowych wspólnych miasta i Wyższej Szkoły Policji oraz na terenach gminy Szczytno w rejonie Szczycionka wzdłuż planowanego kanału .
- Obszar śródmiejski stanowi koncentrację usług ogólno-miejskich,
- Jeziora Domowe Małe i Domowe Duże są jeziorami pełniącymi funkcje rekreacyjne i sportów wodnych. jak opisuje to Polski Związek Motorowodny i Narciarstwa Wodnego, „uznawane jest przez specjalistów od slalomu za najlepsze miejsce w Polsce do rozgrywania tej konkurencji, co rokrocznie przekłada się na nowe rekordy Polski.”³⁰ W powiecie organizowane są mistrzostwa Polski w narciarstwie wodnym. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021- 2030 jest w 100% zgodna ze Studium uwarunkowań oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego gminy

2) *Strategia Rozwoju Ziemi Szczycieńskiej*

Strategia Ziemi Szczycieńskiej jest wyrazem troski samorządów o jak najlepsze wykorzystanie szans, które wynikają z nowej perspektywy finansowej UE, ale również z realizacji polityk rozwoju: krajowej i regionalnej. Strategia powstała, by wesprzeć

---

³⁰ (fragment ze strategii Rozwoju Ziemi Szczycieńskiej
http://www.pzmwinw.pl/artukul/narciarstwo_wodne/slalom_w_szczytnie.html

starania samorządów Ziemi Szczycieńskiej w realizacji zadań rozwiązujących problemy bądź budujących przewagi więcej niż jednej gminy, które wymagają współpracy i łączenia wysiłków rozwojowych. W interesie powiatu jest wzmacnianie statusu Szczytna jako ośrodka akademickiego oraz wykorzystanie potencjału studentów – zarówno jako odbiorców różnego rodzaju usług, jak i ich potencjalnych współtwórców. Oceniana Strategia Rozwoju Miejskiej Szczytno wpisuje się całkowicie w Strategię Rozwoju Ziemi Szczycieńskiej.

3) Program usuwania azbestu

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno nie odnosi się do gospodarki odpadami, w tym do problemu usuwania azbestu. Należy stwierdzić, że założenia Strategii nie kolidują z w/w programami.

4) Plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe³¹

Założenia ocenianej Strategii nie kolidują z w/w programami. Zadania szczegółowe opracowane do realizacji celów strategicznych zakładają zmniejszenie energochłonności oraz wykorzystanie fotowoltaiki w produkcji energii.

5) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Powstał w celu wskazania kierunków i sposobów zrównoważonego i niskoemisyjnego rozwoju gmin położonych na min. Terenie powiatu szczycieńskiego. Oceniana strategia wpisuje się w jego założenia zwłaszcza w celu I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej i III kreatywny kapitał społeczny. Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 nie wykazuje sprzeczności z żadnym dokumentem na szczeblu regionalnym lub lokalnym (tab. 5).

Tabela 5 Macierz oceny spójności z dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym i lokalnym

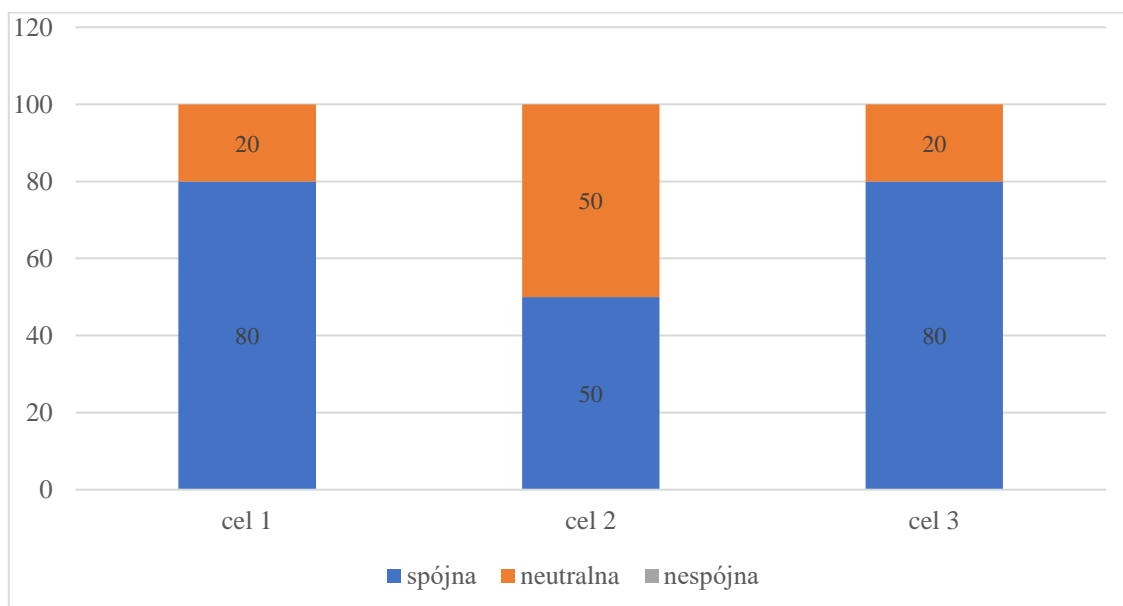
Dokument	Cel strategiczny 1. zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej			Cel strategiczny 2. wzrost konkurencyjności			Cel strategiczny 3. kreatywny kapitał społeczny		
	s	ne	ns	s	ne	ns	s	ne	ns
<i>Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030</i>	x			x			x		
<i>Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury, w tym Program na lata 2021–2027</i>	x			x			x		
<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego</i>	x			x			x		

³¹ Prawo energetyczne (Dz.U.2021.716 t.j. z dnia 2021.04.19)

<i>Strategia Rozwoju Rybactwa w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2030</i>		x			x			x	
<i>Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022</i>	x				x		x		
<i>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego</i>	x			x			x		
<i>Strategia Rozwoju Ziemi Szczycieńskiej</i>	x			x			x		
<i>Program usuwania azbestu</i>		x			x			x	
<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej</i>	x				x		x		
<i>Pozostałe dokumenty opracowywane na poziomie gminy</i>	x				x		x		

Źródło: opracowanie własne

Cele strategiczne I zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej oraz III kreatywny kapitał społeczny wykazują tu 80% spójność Cel II jest w 50% neutralny a w 50% zgodny z dokumentami szczebli regionalnego i lokalnego (rys. 3.).

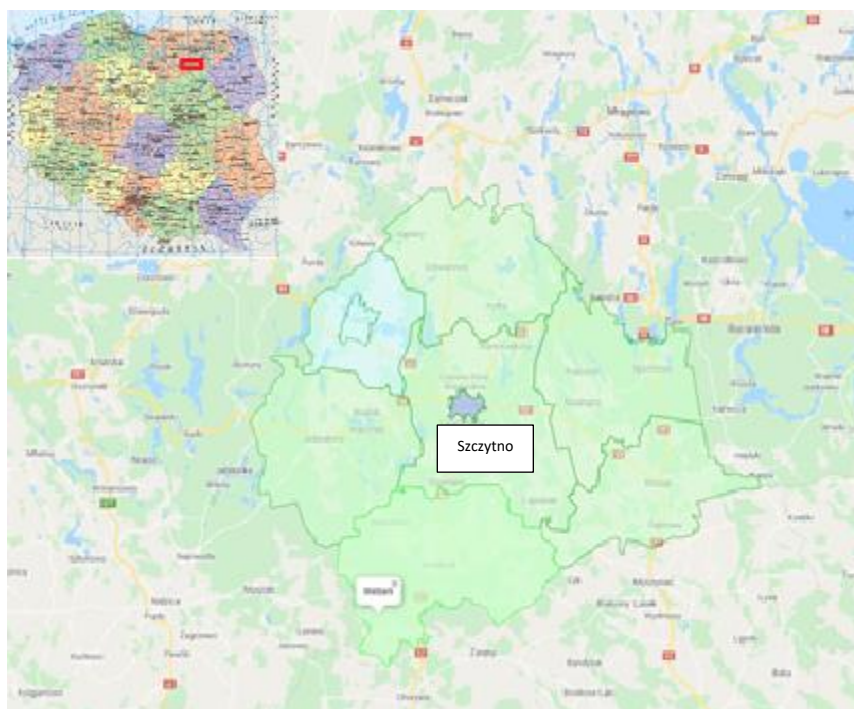
Rysunek 3 Spójność celów z dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym i lokalnym (%)

Źródło: opracowanie własne

5. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030

5.1 Charakterystyka zasobów gminy

Opracowywany dokument obejmuje swym zasięgiem Gminę Miejską Szczytno, która zajmuje powierzchnię 9,96 km²³². Miasto Szczytno położone jest w południowej części województwa warmińsko – mazurskiego w odległości około 42 km od Olsztyna, w centrum powiatu szczycieńskiego, otoczone całkowicie gminą wiejską Szczytno (rys 4). Gmina wiejska Szczytno oddziela miasto od pozostałych gmin wiejskich powiatu Dźwierzuty, Jedwabno, Rozogi, Świątajno oraz miejsko-wiejskiej gminy Pasym i miejsko-wiejskiej gminy Wielbark.

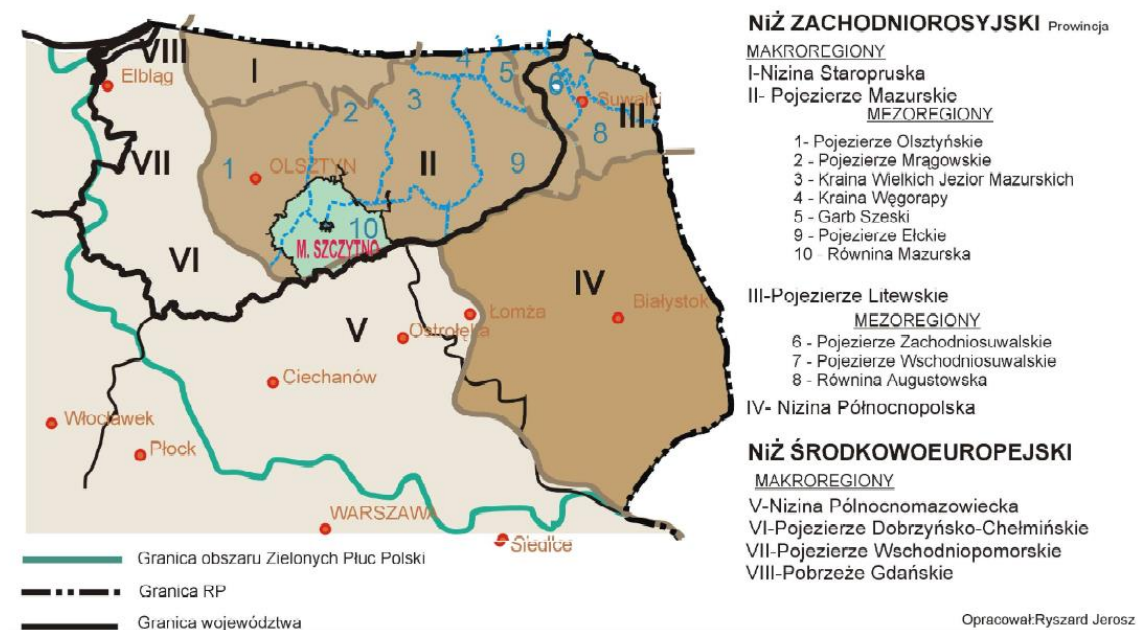
Rysunek 4 Położenie Gminy Miejskiej Szczytno

Źródło: opracowanie na podstawie mapy administracyjnej

Miasto jest siedzibą powiatu szczycieńskiego. Miasto Szczytno położone jest na południowo-zachodnim krańcu Pojezierza Mazurskiego na granicy z równiną Mazurską³³ (rys. 5).

³² Według GUS na 2020 rok jest to 11 km² i 1062 ha (według najnowszych technik szacowania powierzchni kraju jest ona większa o 29 ha niż dotychczas sądzono)

³³ Kondracki J. 2011. Geografia Regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN

Rysunek 5 Położenie gminy Miejskiej Szczytno na tle podziału fizjogeograficznego Polski wg Kondrackiego

Źródło: Program ochrony środowiska 2005

Z punktu widzenia rozwoju obszaru decydujące znaczenie mają jego walory przyrodnicze (tab. 6.), zwłaszcza duży udział wód powierzchniowych na terenie miasta i lasów otaczających miasto (rys. 6) wyznaczające główne kierunki działalności prowadzonej na tym terenie oraz celu nadrzędnego przedmiotowej Strategii, czyli: podniesienie atrakcyjności Szczytna jako miasta przyjaznego dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów i turystów.

Tabela 6 Udział wód i lasów w powierzchni Gminy Miejskiej Szczytno, na tle powiatu i województwa

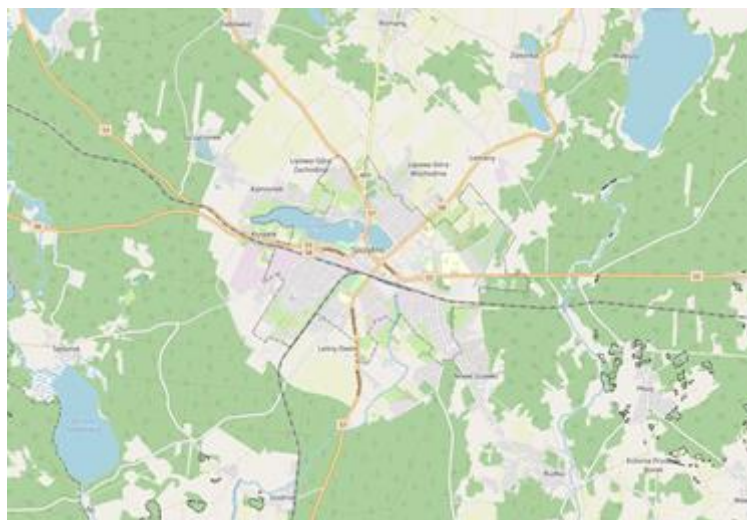
Wyszczególnienie	Gmina miejska Szczytno		Powiat szczycieński		Województwo warmińsko-mazurskie	
	ha	%	ha	%	ha	%
Powierzchnia ogółem w tym:	1 062	100	193321	100	2417347	100
Grunty pod wodami powierzchniowymi śródlądowymi	70,0	6,6	7 104	3,67	137345	5,7
Grunty leśne	17,48 (w tym gminne 8,74)	1,6	98065	50,7	766866	31,7

Źródło: GUS BDL

W gminie miejskiej Szczytno w rejestrze REGON w 2019r. zarejestrowanych było 2326 podmiotów gospodarczych, w tym sektorze rolniczym 39, w sektorze przemysłowym 154 a w budowlanym 275. Jest to ośrodek turystyczny, przemysłowy i usługowy. Zakłady przemysłowe, zlokalizowane w Szczytnie, wykorzystują przede

wszystkim surowce miejscowe, na bazie których rozwinął się przemysł meblarski, drzewny, spożywczy oraz przetwórstwo owocowo-warzywne. To węzeł kolejowy i drogowy z położonym w pobliżu (10 km) jedynym w tej części Polski, cywilnym międzynarodowym portem lotniczym Olsztyn-Mazury.

Rysunek 6 Mapa podstawowa: położenie Gminy Miejskiej Szczytno w otoczeniu gruntów leśnych

Źródło: Bank Danych o Lasach

1) Klimat, krajobraz i gleby

Obszar Gminy Miejskiej Szczytno, na tle podziału Polski na regiony klimatyczne, znajduje się w zasięgu regionu zachodnio-mazurskiego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 6–7°C, przy średniej temperaturze lipca około 17,7°C i średniej temperaturze stycznia na poziomie -3,5°C³⁴. Średni czas trwania zimy termicznej (średnia dobowa temperatura poniżej 0°C) wynosi 80–90 dni. Przy czym należy dodać do tych wieloletnich danych, że w ostatnim 20-leciu znacząco zmienił się klimat i lata 2019 i 2020 były najcieplejszymi odkąd prowadzi się pomiary. Temperatura powietrza na obszarze Polski od 1951 roku wzrosła o nieco więcej niż 2,0°C. Według Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej lokalizacja obszarów najcieplejszego i najchłodniejszego w skali roku jest praktycznie dokładnym odzwierciedleniem rozkładu temperatury w okresie wieloletnim³⁵. Na obszarze położenia Gminy Miejskiej Szczytno średnia obszarowa wartość temperatury wynosiła w 2020 roku 9,5°C, przy średniej w Polsce 9,9°C. Biorąc jednak pod uwagę dane wieloletnie na obszarze gminy panują niekorzystne warunki klimatyczne, a średnia temperatura roczna wynosi zaledwie 6,6°C, średnia lipca 17,7 °C , a stycznia - 3,5°C, co przesądza o zaliczeniu do najchłodniejszych miejsc w Polsce. Ogólna liczba dni z temperaturą powyżej 0°C (z przymrozkami i mrozami) wynosi średnio 140 dni, co czyni okres wegetacji stosunkowo krótkim od 160 do 190 dni. Średnia roczna opadów osiąga 600 mm³⁶. Suma rocznych opadów zawiera się w przedziale 550–650 mm. Wiatry najczęściej wieją z kierunków zachodnich, przy czym w okresie zimowym zwiększa się udział wiatrów ze wschodu³⁷.

³⁴ Objaśnienia do mapy Geośrodowiskowej Polski, Arkusz SZCZYTNO (215). 2012. Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, za Woś 1999.

³⁵ <https://www.imgw.pl/sites/default/files/2021-04/imgw-pib-klimat-polski-2020-opracowanie-final-rozkładowki-min.pdf>

³⁶ <https://powiatszczycki.pl/powiat>

³⁷ Objaśnienia do mapy Geośrodowiskowej Polski, Arkusz SZCZYTNO (215). 2012.

Przez miasto przebiega granica dwóch mezoregionów: Pojezierza Mrągowskiego i Równiny Mazurskiej³⁸. Na terenie miasta można wyróżnić kilka jednostek morfologicznych (tab. 7)

Tabela 7 Jednostki morfologiczne występujące na obszarze Gminy miejskiej Szczytno

Wysoczyzna połudowcowa	
a) wysoczyzna falista	Położona jest na południe od jeziora. Posiada mało urozmaiconą rzeźbę. Na przeważającej części dominuje tu powierzchnia prawie płaska urozmaicona nielicznymi obniżeniami – formy powytopiskowe „oczka” wypełnione wodą lub podmokłe oraz płytkimi na ogół dolinami bocznymi.
b) wysoczyzna pagórkowata	Położona jest na północ od jezior. Charakteryzuje się bardziej urozmaiconą rzeźbą. Obszar ten rozcinają silnie rozgałęzione dolinki stałych lub okresowych cieków wód powierzchniowych. Na zboczach zaznacza się duży udział spadków 5 – 8 %. Ogólnie nachylenie powierzchni wysoczyzny w tej części wyraźnie zaznacza się w kierunku południowym. Wysoczyzna dość stromą krawędzią o spadkach większych niż 12 % i wysokości 2-4 m opada w kierunku jezior. Bardzo wyraźnie zachował się fragment krawędzi jedynie w części zachodniej. W części wschodniej krawędź w znacznym stopniu została zmodyfikowana przez zabudowę.
wzgórza czołowo morenowe	Wzgórza czołowo – morenowe zajmują nieznaczną część terenu w części północno – wschodniej. Jest to teren wyniesiony do wysokości 145-165 m.n.p.m. Pagórki charakteryzują się zboczami o dość znacznym nachyleniu (spadki 5-8 % i 8-12%) co wprowadza bardzo duże urozmaicenie krajobrazu.
Rynna glacialna z obniżeniem pojeziornym	
Rynna glacialna ciągnie się z kierunku południowo- wschodniego w kierunku północno – zachodnim. Jest to obszar z charakterystycznie występującymi przegrodami oddzielającymi poszczególne dna do dziś zachowanych jezior: Domowe Duże, Domowe Małe oraz dno zanikającego jeziora, obniżenia pojeziernego położonego pomiędzy ulicami: Żeromskiego i Leyka w znacznym stopniu przeobrażone.	
Równina sandrowa	
Równina sandrowa położona jest w południowej części miasta. Jest to część sandru Mazursko – Kurpiowskiego . Obszar ten stanowi zupełnie prawie płaską powierzchnię wyniesioną ca 139 – 145 m.n.p.m. o spadkach nie przekraczających 2 %. Powierzchnię tę nieznacznie urozmaica dość duża ilość występujących tu płytkich obniżeń powytopiskowych.	

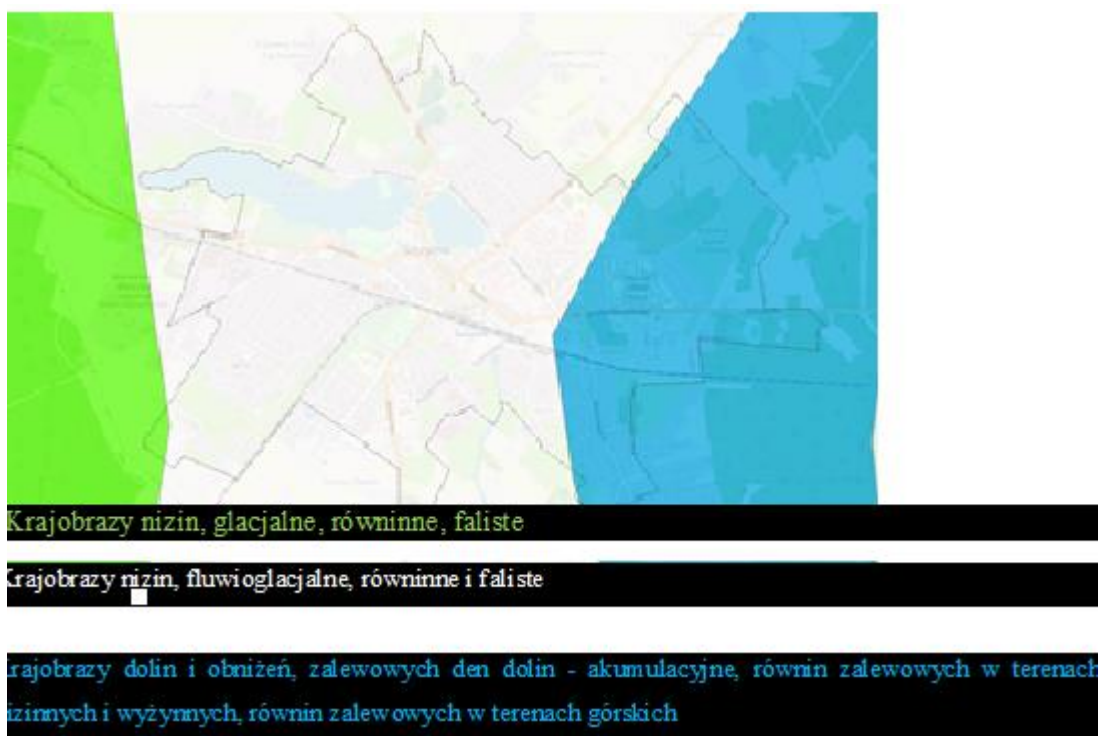
Źródło: opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska 2005 za mapą- „Położenie m. Szczytna na tle podziału fizycznogeograficznego Polski”)

Obecne ukształtowanie rzeźby terenu związane jest z okresem zlodowacenia Wisły oraz z procesami jakie zachodziły na tym obszarze w holocenie. Równina Mazurska obejmuje północną część rozległych sandrów, które są częścią wielkiego

Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa.

³⁸ Program ochrony środowiska 2005 za mapą- „Położenie m. Szczytna na tle podziału fizycznogeograficznego Polski”).

sandru kurpiowskiego. Od północy równinę ograniczają moreny pojezierzy: Mrągowskiego i Olsztyńskiego. Prawie 2/3 obszaru miasta jest w zasięgu krajobrazów nizin fluwioglacjalnych, równinnych i falistych (rys.7) po stronie wschodniej pojawiają się krajobrazy dolin i obniżeń

Rysunek 7 Typy krajobrazów naturalnych

Źródło: opracowanie na podstawie Banku Danych o Lasach

Generalnie na obszarze powiatu szczytyńskiego gleby zalicza się do gleb lekkich, słabo zbielicowanych, wytworzonych na glinach i piaskach. Do najlepszych gleb na terenie powiatu – z punktu widzenia rolnictwa – należą gleby brunatne (III i IV klasa bonitacyjna). Ponad 55% gleb powiatu to gleby klasy V i VI. Ogólnie można stwierdzić, że jakość gleb pod względem przydatności dla rolnictwa, należy ocenić jako dużo poniżej średniej województwa³⁹. Według Państwowego Instytutu Geologicznego⁴⁰ część obszaru arkusza Szczytno pokrywają gleby wysokich klas bonitacyjnych (I–IVa). Gleby chronione mineralne rozwinęły się przeważnie na glinach. Wśród nich przewalają gleby różnych typów genetycznych: brunatne wyługowane i pseudobielicowe. Pośród gleb pochodzenia organicznego w przewadze występują gleby torfowe, których największe powierzchnie występują w południowo-wschodniej części obszaru arkusza oraz w północnozachodniej nad Jeziorem Leleskim.

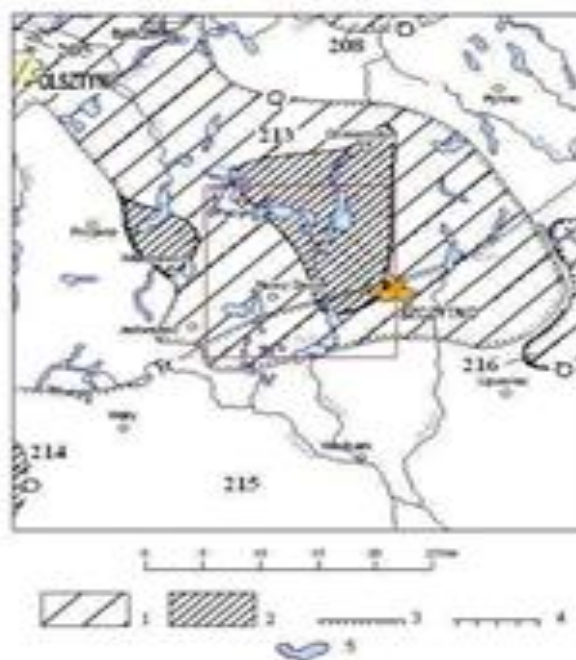
Na obszarze Gminy Miejskiej Szczytno są grunty rolne, ale cały teren miasta przeznaczony jest w planach zagospodarowania przestrzennego na inne cele niż rolnictwo.

³⁹ *Program ochrony środowiska Miasta Szczytno. 2005. Autorzy opracowania: dr hab. inż. Janusz Mikula, mgr Urszula Nyk.*

⁴⁰ *Objaśnienia do mapy geosrodowiskowej Polski, 1:50 000, Arkusz Szczytno (215), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.*

2) Wody podziemne i powierzchniowe śródlądowe

Według opracowania Kleczkowskiego⁴¹ prawie cały obszar arkusza znajduje się w zasięgu zbiornika wód podziemnych wyznaczonych w utworach czwartorzędowych: GZWP 213 – Zbiornik międzymorenowy Olsztyn. Niewielka południowo-wschodnia część arkusza znajduje się w zasięgu zbiornika w utworach trzeciorzędowych: GZWP 215 – Subniecka warszawska (rys. 8). Zbiornik nr 213 został udokumentowany w wyniku szczegółowego rozpoznania hydrogeologicznego⁴². Jego granice uległy zmianom w stosunku do wyznaczonych w opracowaniu Kleczkowskiego⁴³. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne tego zbiornika wynoszą 290 tys. m³/d. Woda czerpana jest z 7 studni ujęcia Lemany. Ze względu na zawartości w wodzie surowej żelaza i manganu woda poddawana jest procesom uzdatniania poprzez napowietrzanie oraz odżelazienie i odmanganianie na filtrach⁴⁴. Stacja uzdatniania wody oddana do użytku w 2006 roku osiągnęła w pełni zakładane parametry dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia. Wydajność stacji uzdatniania wynosi 6.000 m³ na dobę z czego wykorzystuje się ok. 3300 m³. Zaopatruje ono miasto w 83% (2020 rok). Drugim źródłem zaopatrzenia w wodę jest stacja wodociągowa położona przy ul. Polskiej. Składa się ona z ujęcia wody i stacji uzdatniania wody. Ujęcie wody zlokalizowane jest w centrum miasta po obu stronach ul. Polskiej. Składa się ono z pięciu studni.

Rysunek 8. Gminy Miejskiej Szczytno na tle obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, wg Kleczkowskiego (1990)

Źródło: Objasnienia do mapy geosrodowiskowej Polski

⁴¹ Kleczkowski A. S. (red.), 1990 – Mapa głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających ochrony, w skali 1:500 000. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.

⁴² Nowakowski C., Szelewicka A., Czerwińska M., Sucharzewska M., Węgrzyn A., 2007 – Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Olsztyn GZWP nr 213. Arch. Przeds. Geol. POLGEOL S.A. Warszawa.

⁴³ OP cit. 40

⁴⁴ <https://www.pwikaqua.com/>

Układ sieci wód powierzchniowych jest dość skomplikowany. Związane jest to ze specyfiką rzeźby, charakteryzującej się młodymi formami rzeźby: wzgórza, liczne dolinki i wgłębienia. Teren położony jest w zlewni rzeki Omulwi. Orientacyjna długość kanałów i rowów melioracyjnych w gminie - 25 km. Charakterystycznym elementem są występujące w środkowej części miasta dwóch jezior (Jezioro Domowe Duże i Jezioro Domowe Małe. Jeziora te oraz jezioro Szczycionek były w przeszłości hydrologicznie połączone. Obecnie tylko Jezioro Domowe Małe ma odpływ powierzchniowy do Kanału Domowego (a dalej rzeką Sawicą). Jezioro Domowe Duże jest jeziorem hydrologicznie zamkniętym, choć łączy go z Jeziorem Domowym Małym kanał o długości ca 50m. Jeziora te są zbiornikami płytkimi o podobnej, małej głębokości. Jezioro Domowe Duże o powierzchni 62,1 ha ma wydłużony kształt (długość-2050 m, szerokość 450 m) o głębokości 5,4 m i pojemności 1749000 m³. Jest jeziorem polimiktycznym, lecz trudno mieszającym się w okresie lata do dna. Stąd w okresie letnim obserwowane jest niekiedy całkowite wyczerpanie tlenu rozpuszczonego w wodach naddennych. Jezioro Domowe Małe ma w odróżnieniu od Jeziora Domowego Dużego kształt okrągły, o powierzchni 11,4 ha, głębokości 3,8 m i objętości 255000 m³. Jest również jeziorem w zasadzie mieszającym się w okresie lata do dna (typ polimiktyczny). Wykazuje cechy zbiorników silnie zanieczyszczonych o znacznym przetlenieniu wód powierzchniowych latem (bardzo silne zakwity glonów)⁴⁵. Na jakość wód podziemnych i powierzchniowych mają wpływ oczyszczone ścieki odprowadzane do wód oraz wody opadowe i roztopowe⁴⁶.

Oczyszczalnia ścieków dla miasta Szczytno oddana do użytku w 1997 roku. Zaprojektowana została jako mechaniczno-biologiczna z końcowym strącaniem fosforu. Jest przystosowana do odbioru ścieków w średniodobowej ilości 8000 m³, a aktualnie przyjmuje do 6000 m³ na dobę. Parametry ścieków oczyszczonych przy bieżącej eksploatacji oczyszczalni odpowiadają normom i przepisom prawa. W trakcie rozruchu oczyszczalni, w celu osiągnięcia parametrów docelowych wprowadzono pewne innowacyjne zmiany techniczne. Wiązały się one zarówno z usprawnieniem procesu oczyszczania ścieków, jak i z wprowadzeniem takiej eksploatacji urządzeń, która umożliwiła znaczne obniżenie kosztów zużycia energii elektrycznej. Miasto Szczytno i gmina Szczytno tworzą aglomerację⁴⁷ obsługiwaną przez oczyszczalnię. System indywidualnego odbioru ścieków komunalnych oparty jest o zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków występują w tych miejscach aglomeracji, gdzie budowa nowej sieci nie jest uzasadniona ekonomicznie oraz wskaźnik koncentracji wynosi poniżej 120 RLM/km lub 90 RLM/km dla terenów objętych formą ochrony przyrody. Ścieki dowożone są przez podmioty posiadające stosowne zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych do punktu zlewnego zlokalizowanego przy ul. Łomżyńskiej 4 w Szczytnie w ilości 24,5 m³/d, co daje rocznie około 9000 m³ ścieków dowożonych. W 2020 roku w gminie Miejskiej Szczytno było jeszcze 151 zbiorników bezodpływowych i zaledwie jedna oczyszczalnia przydomowa.

---

⁴⁵ http://archiwum.bip.um.szczytno.pl/public/get_file_contents.php?id=69848

⁴⁶ *Program ochrony środowiska Miasta Szczytna. 2005.* Autorzy opracowania: dr hab. inż. Janusz Mikuła, mgr Urszula Nyk.

⁴⁷ UCHWAŁA NR XXV/187/2020 RADY MIEJSKIEJ W SZCZYTNIIE z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Szczytno

3) Powietrze

Podstawowymi źródłami emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na obszarze miasta są emitory lokalne. Jednak powietrze napływające z zewnątrz niesie ze sobą pewien ładunek zanieczyszczeń istotny dla warunków lokalnych aerosanitarnych. Zanieczyszczenia powietrza pochodzą z procesów technologicznych, energetycznych i grzewczych, sektora bytowo-komunalnego i do komunikacji. Najistotniejsze składniki zanieczyszczeń, powstające w wyniku procesów spalania paliw gazy (SO₂, NO₂, CO), pył zawieszony, metale - ołów, kadm oraz związki organiczne - benzen, toluen, formaldehyd. Na terenie Szczytna źródła zanieczyszczenia powietrza można podzielić następująco:

- energetyka cieplna, - źródła punktowe,
- emisje komunikacyjne - źródła liniowe.

W znacznie mniejszym stopniu źródłem zanieczyszczenia atmosfery są procesy technologiczne związane z przemysłem drzewnym, spożywczym czy przerobu surowców naturalnych.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 zakłada wzrost energetyki odnawialnej w produkcji energii cieplnej i elektrycznej, promocja tego rodzaju energii oraz odciążenie ruchu miejskiego, co niewątpliwie poprawi sytuację jakości powietrza.

4) Świat roślin

Obszar gminy miejskiej Szczytno jest w zasięgu działania dwóch nadleśnictw: Szczytno oraz Korpele. Jest to drzewostan mieszany z dominacją sosny. Powierzchnia ogólna gruntów leśnych w gminie stanowi 17,48 ha w ogólnej powierzchni gminy 1,6 %.

Zieleń leśna pełni w mieście funkcje biologicznie aktywną. Oprócz zadań związanych z tworzeniem mikroklimatu służy mieszkańcom w celach rekreacyjno-sportowych. Część gruntów leśnych - 4,98 ha przy ulicy Ostrołęckiej, przeznaczone jest w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na tereny składowo-przemysłowe.

Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem wynosi 2,6%, liczba nasadzeń drzew i krzewów przekracza ubytki (tab. 8)

Tabela 8 Nasadzenia i ubytki drzew i krzewów w Gminie Miejskiej Szczytno

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
Drzewa	nasadzenia	438	162	20	42
	ubytki	164	92	69	87
Krzewy	nasadzenia	307	431	647	657
	ubytki	1	-	-	-

Źródło: GUS BDL

GUS podaje 2 parki spacerowo-wypoczynkowe o powierzchni łącznej 13,3 ha oraz 9 zieleńców o powierzchni łącznej 3,6 ha. Największy obszar zieleni urządzonej to Skwer im. Krzysztofa Klenczona oraz tereny wokół jeziora Domowe Małe zagospodarowane już prawie w 100% oraz jeziora Domowe Duże. Szlak pieszo-rowerowy wokół jezior Dużego i Małego Domowego. Ścieżka wokół większego z miejskich akwenów zaczyna się przy plaży miejskiej i wiedzie do Parku przy ul.

Pasymskiej i dalej najpiękniejszymi terenami Miasta Szczytno, by powrócić na plażę. Pętla ma łącznie 5 km długości. Drugą, połowę krótszą trasą jest ta wokół mniejszego z miejskich jezior, której umiejscowieniem jest piękny park miejski przy Placu Wolności. Ścieżka komunikuje centrum z południowo-wschodnią częścią miasta.

5) *Prawne formy ochrony przyrody*

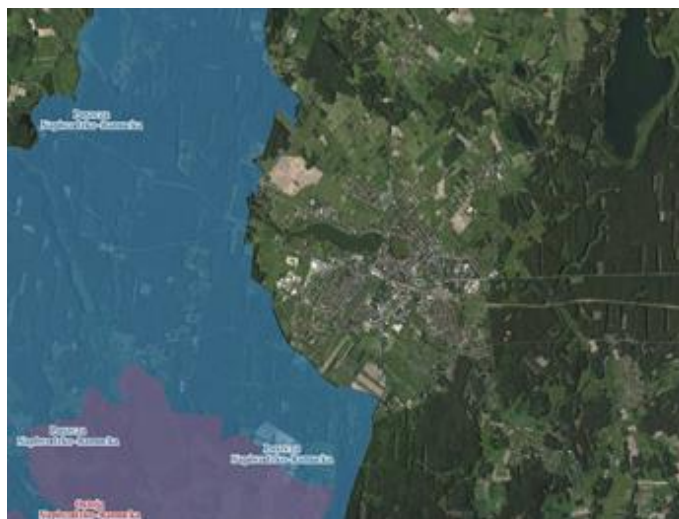
W dniu 14 września 1994 r Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił deklarację uznającą obszar Zielonych Płuc Polski za region, w którym należy przestrzegać zasad ekorozwoju. Zielone Płuca Polski obejmują obszar woj. warmińsko-mazurskiego, woj. podlaskiego oraz północno – wschodnią część woj. mazowieckiego, jak również niewielkie obszarowo wschodnie części woj. kujawsko – pomorskiego i woj. Pomorskiego. Idea ZPP, zakładająca integrację ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym i postępem cywilizacyjnym sformułowana została już w 1983 roku. Celem jest ochrona i wykorzystanie wyjątkowo wysokich walorów środowiska przyrodniczego północno-wschodniej części kraju, głównie dla potrzeb wypoczynku i turystyki. Cały powiat szczytyński, w tym miasto Szczytno wchodzi w skład tego obszaru⁴⁸.

Gmina Miejska Szczytno położona jest w otoczeniu oraz obszarów chronionego krajobrazu. Od strony zachodniej obszarami Natura 2000 - siedliska ptasie i w dalszej odległości Natura 2000- obszary siedliskowe Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej. Jednak na jej obszarze nie ustanowiono takiej formy ochrony przyrody (rys. 9).

---

⁴⁸ Program ochrony środowiska Miasta Szczytno. 2005. Autorzy opracowania: dr hab. inż. Janusz Mikuła, mgr Urszula Nyk.

Rysunek 9 Otoczenie Gminy Miejskiej Szczytno obszarami prawnie chronionymi

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Jest tu użytek ekologiczny terenu wodno-błotnego (tab. 9) położony między ulicami Żeromskiego i Leyka (rys. 10).

Tabela 9 Użytki ekologiczne

Tytuł	Miejsce publikacji	Oznaczenie Dziennika Urzędowego	Opis wartości przyrodniczej
Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego	Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 195 poz. 2490 z 17.12.2007 r.	Uchwała Nr X/101/07 Rada Miejska w Szczytnie z dnia 30 października 2007 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Mała Biel"	Teren wodno-bagienny z dwoma niewielkimi zbiornikami wodnymi, z ustanowioną ochroną rzadkich zbiorowisk wodnych w skali regionalnej, ochrona awifauny miasta Szczytno, zwiększenie bioróżnorodności fauny i flory miasta Szczytno poprzez unaturalnienie obszaru.

Źródło: GDOŚ

Rysunek 10. Położenie użytku ekologicznego w Gminie Miejskiej Szczytno

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

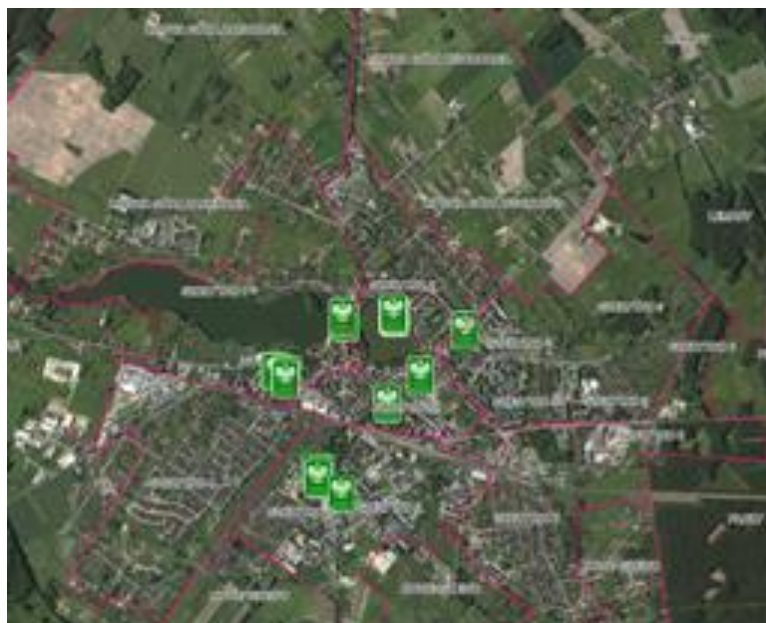
Poza użytkiem są 22 drzewa ustanowione pomnikami przyrody z dominacją dębu szypułkowego położone w centrum miasta (tab. 10, rys. 11).

Tabela 10 Pomniki przyrody

Wyszczególnienie	Opis
Rozporządzenie Nr 166 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 1 grudnia 1992 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody i obszarów za stanowiska dokumentacyjne przyrody oraz uchyleneia ochrony obiektów uznanych za pomniki przyrody; Uchwała Nr XXXII/277/2014 Rady Miejskiej w Szczytnie z dnia 1 września 2014 r. w sprawie pomników przyrody na terenie Miasta Szczytno	<i>Data ustanowienia: 1.05.1992 r.</i>
ul. 1-go Maja podwórze między budynkami nr 28 i 32	
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość-30m, Obwód – 390 cm
Ul. Warszawska 1, przy kościele ewangelickim; N-ctwo Szczytno	
Lipa drobnolistna - Tilia cordata	Wysokość -30m, Obwód -482cm
Rozporządzenie Nr 166 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 1 grudnia 1992 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody i obszarów za stanowiska dokumentacyjne przyrody oraz uchyleneia ochrony obiektów uznanych za pomniki przyrody; Uchwała Nr XXXII/278/2014 Rady Miejskiej w Szczytnie z dnia 1 września 2014 r. w sprawie pomników przyrody na terenie Miasta Szczytno	<i>Data ustanowienia: 26.12. 1992r.</i>
ul. Poznańska 20	
Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides	Wysokość -27m, Obwód -521
Uchwała Nr XX/177/2004 Rady Miejskiej w Szczytnie z dnia 28 maja 2004 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie m. Szczytna	<i>Data ustanowienia: 28.05.2004r.</i>
ul. Pasymska, grupa 5 drzew: 13 (lipa), Pasymska 11 (dąb) Pasymska 7 w trwałym zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu w Szczytnie (3 dęby)	
Lipa szerokolistna -Tilia platyphyllos	Wysokość-22m, Obwód-393cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość-24m, Obwód-324cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -25m, Obwód-314cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -26m, Obwód-364cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -22m, Obwód – 280cm
Pasymska 7, w trwałym zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu w Szczytnie	

Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - Aesculus hippocastanum	Wysokość -12m, Obwód -333cm (od 2 m w formie trójki)
ul. Marii Konopnickiej, Grupa 7 drzew - 6 dębów szypułkowych, 1 dąb bezszypułkowy, w zarządzie Wydziału Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego w Szczytnie	
Dąb bezszypułkowy - Quercus petraea	Wysokość -25m, Obwód – 302 cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -25m, Obwód – 198 cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -24m, Obwód – 258 cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -25m, Obwód – 280 cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -25m, Obwód – 286 cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -24m, Obwód – 270 cm
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Wysokość -25m, Obwód – 223 cm
Uchwała Nr XXIX/253/05 Rady Miejskiej w Szczytnie z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie m. Szczytna	Data ustanowienia: 1.09.2005r.
ul. Sienkiewicza, w zarządzie Wydziału Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego w Szczytnie	
Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - Aesculus hippocastanum	Wysokość -16m, Obwód - 405cm
Obręb 1 działka nr 279, własność Skarbu Państwa, zarządzanie Wydział Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego w Szczytnie	
Wierzba babilońska (Salix babylonica)	Wysokość -17, Obwód - 383cm
Ul. Kochanowskiego 2D, w zarządzie Wydziału Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego w Szczytnie	
Dąb szypułkowy- Quercus robur	Wysokość -22m, Obwód cm-333cm
Na terenie nieruchomości Ul. Kochanowskiego 2A,	
Dąb szypułkowy- Quercus robur	Wysokość -23m, Obwód cm-302cm
Grupa 2 dębów przy ul. Curie-Skłodowskiej 8	
Dąb szypułkowy- Quercus robur	Wysokość -22m, Obwód cm-339cm
Dąb szypułkowy- Quercus robur	Wysokość -22m, Obwód cm-380cm
Pas drogowy drogi powiatowej ul. Wincentego Pola obok nieruchomości W. Pola 3	
Dąb szypułkowy- Quercus robur	Wysokość -29m, Obwód cm-380cm

Źródło: GDOŚ

Rysunek 11 Położenie pomników przyrody w Gminie Miejskiej Szczytno

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

6) Świat zwierząt

Tereny otwarte wokół zurbanizowanej części miasta to w większości obszar niewymuszonej penetracji fauny różnych środowisk (pól, łąk i lasów). Na terenie zabudowy miejskiej penetracja zwierząt jest ograniczona do tzw. korytarzy (ciągów) ekologicznych. Pojęciem tym określa się szlak dostępny dla przemieszczających się nim dzikich zwierząt, położony w otoczeniu, które nie zapewnia odpowiednich warunków bytowania dla znacznej części fauny. Korytarze takie stanowią nie tylko trasę migracji zwierząt lecz przede wszystkim zapewniają łączność i tym samym wymianę genową pomiędzy izolowanymi populacjami fauny a także flory, gatunków trwale występujących w oddalonych od siebie ostojach. Populacje zwierząt oraz zbiorowiska roślinne pozostające w łączności z zewnętrznymi obszarami zasilania, którą zapewniają korytarze, cechują się znacznie większą różnorodnością i z reguły lepszym stanem zdrowotnym, a tym samym odpornością od ekosystemów pozostających w izolacji. Naturalne predyspozycje do formowania tego typu korytarzy ekologicznych stanowią doliny cieków i podmokłe obniżenia⁴⁹. Na obszarze Gminy Miejskiej Szczytno zidentyfikowano następujące gatunki zwierząt:

- ryby: karaś, szczupak, leszcz, okoń, płoć, sandacz;
- płazy: żaby trawiaste i jeziorne, ropuchy;
- gady: jaszczurka zwinka, żmija zygzakowata;
- ptaki: łabędzie, łyski, perkozy, kaczki kurpiówki, bociany, jeżyki, jaskółki, wróble, rudziki, szpaki, mazurki, słowiki, kosy, kukułki, synogarlice, kuropatwy, pliszki, sikorki, gile, kruki, wrony, gawrony, sroki, kawki. bardzo duża ilość kawek powoduje utrudnienia w utrzymaniu czystości terenów zielonych, szczególnie w okresie zimowym – ptaki gromadzą w bardzo dużych ilościach na drzewach w rejonie ulicy Polskiej, Warszawskiej, Chrobrego i Kolejowej.
- ssaki: jeże, zające, nietoperze. Duża ilość kretów na terenach ogrodów działkowych.

⁴⁹ Program ochrony środowiska

7) Zasoby kulturowe

Szczytno powstało początkowo jako przedzamecze. Jej mieszkańcami byli osadnicy z Mazowsza, którzy zajmowali się przede wszystkim bartnictwem. Terenem tym zarządzali Krzyżacy, którzy postawili swoje warownie. Najpierw był to drewniany zamek, później zastąpiony murowanym. Z czasów średniowiecza nie zachowało się w Szczytnie wiele zabytków⁵⁰ jest jednak wiele zasobów kulturowych z różnych etapów życia miasta wpisanych do rejestru zabytków. Najważniejsze wymieniono w tab. 11.

W 1370 roku Litwini pod wodzą księcia Kiejstuta spalili drewnianą krzyżacką strażnicę w jej miejscu powstał kamienny zamek. Szczytno bardzo ucierpiało podczas I wojny światowej, w okresie międzywojennym zostało odbudowane, w miejskim stylu.

Tabela 11 Zasoby kulturowe Gminy Miejskiej Szczytno wpisane do rejestru zabytków

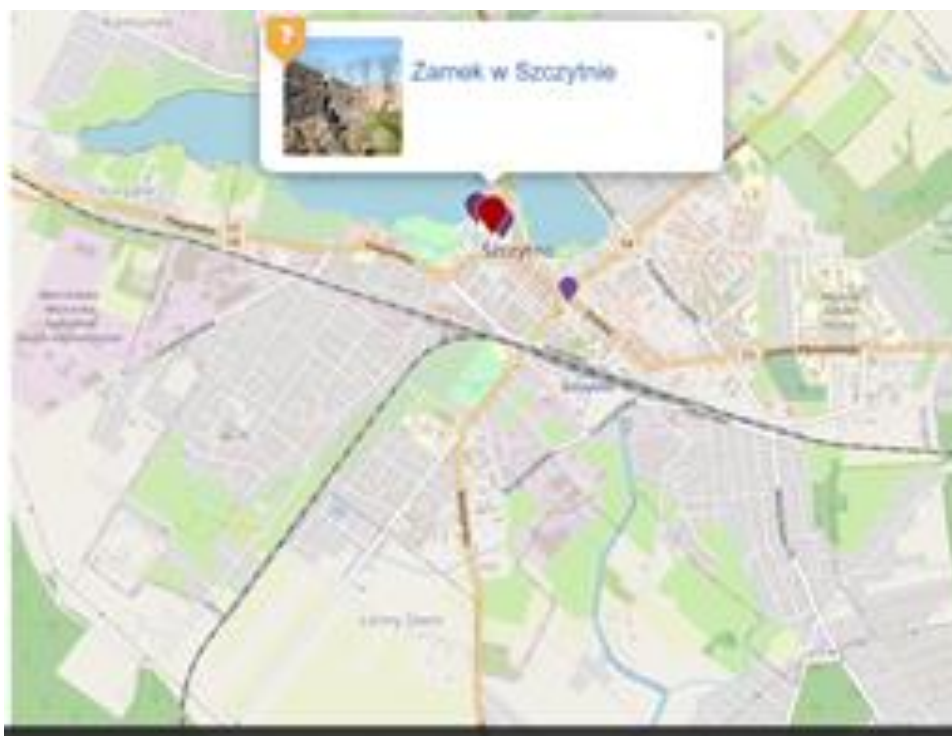
1	Pozostałości murów zamkowych, murów obronnych (przełom XII i XIV w.) i Ratusz 1936-1937
2	Kościół Wniebowzięcia NMP (1898–1900)
3	Kościół Chrześcijan Baptystów (1904)
4	Kościół Ewangelicki (1714-1719)
5	Cmentarz ewangelicki, cmentarz rzymskokatolicki, cmentarz żydowski, cmentarz wojenny, cmentarz przykościelny
6	Zabytkowe budynki browaru z XIX w.
7	Chata mazurska ze wsi Bartna Strona z połowy XIX w.
8	Prywatna Willa (1909)
9	Dworzec Kolejowy (1883)
10	Sąd (1867)
11	Szkoła-gimnazjum (1885)
12	Szpital (1908-1909)
13	Dom Polski (początek XX wieku)
14	Starostwo (1927)
15	Zespół koszar ob. Wyższa Szkoła Policji
16	Liczne budynki mieszkalne, budynki usługowo-mieszkalne i gospodarcze

Źródło: http://89.231.4.135/files/miastoszczytno_bo/PrzewodnikpozabytkachSzczytna.pdf, Wykaz budynków i budowli wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miejskiej Szczytno

Zamek z wieżą i wewnętrznym dziedzińcem był siedzibą prokuratora - zakonnej władzy administracyjnej. Pierwsza pisana informacja o zamku krzyżackim w Szczytnie pochodzi z 1360 roku. Po likwidacji państwa zakonnego w Prusach w 1525 roku zamek stracił na obronny znaczeniu, w latach 1579-1581 przebudowano go dla księcia pruskiego Jerzego Fryderyka na rezydencję myśliwską. Od połowy XVIII wieku zamek w Szczytnie nie miał gospodarza i stopniowo popadał w ruinę. W latach 1925-1948 skrzydła zamkowe mieściły muzeum regionalne. Część ruin zamkowych zachowano. W latach 1990-1992 mury zabezpieczono w postaci stałej ruiny. Przy murach znajduje się plaża miejska powstała nad Jeziorem Domowym Dużym (rys. 12). Obecnie pozostałości murów

⁵⁰ https://www.nocowanie.pl/drewniana_chalupa_mazurska,88134.html

zamkowych stanowią zabytkową, trwałą ruinę, a w Ratuszu mieści się Muzeum Mazurskie w Szczytnie, oddział Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie⁵¹. Choć sam zamek nie był potężny badania archeologiczne dowodzą że ówczesne obwarowania mogły mieć imponujące rozmiary jak na tamte czasy bo ciągnęły się wzdłuż przesmyku między jeziorami Małym i Wielkim.

Rysunek 12 Położenie Ruin Zamku i Ratusza w okolicach jeziora Domowego Dużego w Szczytnie

Źródło: <https://www.polskieszlaki.pl/zamek-w-szczytnie.htm>

Ten stan rzeczy trwał aż do poł. XVII w., kiedy to opuszczony zamek zaczął popadać w ruinę. Nikt już wtedy nie dbał o stan murów, a dewastacji dopełnił fakt, że władze miejskie postanowiły sprzedać mieszkańcom cegłę z murów i zamku pod budowę mieszkań. Rozebrano wtedy wieżę, jedno ze skrzydeł warowni, i większą część obwarowań⁵². Z zamkiem związana jest postać Henryka Sienkiewicza, który w swej powieści uczynił zamek szczycieński siedzibą komtura krzyżackiego, a tym samym miejscem tragedii Juranda i Danusi. Tym faktem Sienkiewicz bardzo rozślawił miasto. To główny powód wystawienia popiersia wielkiego pisarza, mieszkańcy Szczytna w ten sposób wyrazili swą wdzięczność⁵³. Sam Henryk Sienkiewicz przebywał w Szczytnie w 1908 roku, zamieszkiwał wówczas w domu Kazimierza Jaroszyka. Jego pobyt w tym mieście związany był z rozpoczęciem drukowania fragmentów powieści „Krzyżacy” w lokalnej, nielicznej jak na tamte czasy i sytuację, polskojęzycznej gazecie „Mazur”. Postać Henryka Sienkiewicza została uczczona w 1966 popiersiem autorstwa profesora Jacka Pugeta z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Zostało ustawione na dziedzińcu obok wejścia do ratusza, w bardzo bliskim sąsiedztwie ruin zamku, symbolicznym miejscu dramatycznych wydarzeń.

⁵¹ <https://www.polskieszlaki.pl/zamek-w-szczytnie.htm>

⁵² <http://polskaniezwykla.pl/web/place/5187,szczytno-fragmety-obwarowan-miejskich.html>

⁵³ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/2091,szczytno-popiersie-henryka-sienkiewicza.html>

W latach 1936-1937 w miejscu dawnego podzamcza wybudowano monumentalny Ratusz przypominający średniowieczne zamki. Ratusz miejski w Szczytnie został zbudowany według projektu królewieckiego architekta Kurta Fricka. Budowla jest z betonowo-żelazną 46 metrową wieżą i wewnętrznym dziedzińcem. Ówczesne władze miały w zamyśle, aby ratusz spełniał wszystkie wymogi nowoczesności, a jednocześnie nawiązywał do historii miasta. Obecnie jest to siedziba władz miasta, gminy i powiatu Szczytno. Na parterze i w przyziemiach wschodniego i południowego skrzydła Ratusza od 1948 r. mieści się Muzeum Mazurskie w Szczytnie Oddział Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.

W Gminie Miejskiej Szczytno wśród zabytków architektury wyróżniają się także kościoły. W roku 1903 przy ul. Sienkiewicza został zbudowany kościół. Jest to budowla neogotycka, na planie kwadratu, murowana z czerwonej cegły. W tylnej części znajduje się aneks mieszkalny bezpośrednio połączony z budynkiem. W roku 1926 dokonano przebudowy, architektonicznej zmianie uległa głównie część wschodnia i kruchta wejściowa. Wewnątrz kościoła na szczególną uwagę zasługuje piękne baptysterium, również pochodzi z 1903 r. i wpisane zostało do rejestru zabytków⁵⁴.

W latach 1898 – 1900 wybudowano kościół ku czci Wniebowzięcia N.M.P i św. Walentego. W 1905 r. na skutek uderzenia pioruna zniszczeniu uległa wieża, dzwony i organy. Kościół mocno ucierpiał podczas I wojny światowej, zniszczenia były tak poważne, zwłaszcza górna część wieży, że odbudowano go dopiero w 1923 roku. W czasie II wojny światowej, miały miejsca grabieże wotów i sprzętu liturgicznego. Sama konstrukcja świątyni jest bardzo typowa, jeśli chodzi o ten region; zbudowana z czerwonej cegły, styl neogotycki, murowana, wysoka wieża. We wnętrzu uwagę zwraca prospekt organów, trzy przedsoborowe ołtarze i ambona – rzeźbione w stylu również neogotyckim, ukazują Wniebowzięcie N.M.P w otoczeniu świętych. Kościół wielokrotnie odnawiano, w 1983 r. wieżę pokryto blachą miedzianą. Na 100 – lecie istnienia parafii i przed II tysiącleciem chrześcijaństwa w Polsce, ks. Arcybiskup Metropolita Warmiński Edmund Piszcz podniósł świątynię do godności Kościoła Jubileuszowego⁵⁵.

Z 1718 roku pochodzi kościół ewangelicko-augsburski. To jedna z cenniejszych budowli miasta oraz jedna z najbardziej interesujących atrakcji turystycznych. Wcześniej na jego miejscu usytuowany był drewniany kościół katolicki z XV w. Budynek kościoła to budowla, która powstała na planie wydłużonego prostokąta w wielobocznie zamkniętym prezbiterium i masywną, pięciokondygnacyjną wieżą⁵⁶. Posiada bogato zdobiony ołtarz, który został odnowiony w 1773. Ambona ufundowana była w 1719 przez Carla Fischera. Wolno stojąca chrzcielnica pochodzi z XVIII w. Obok kościoła plebania z początku XX w⁵⁷. Na uwagę zasługuje także najstarsza dzielnica Szczytna - Bartna Strona . Lokację otrzymała w 1360 roku, kiedy na północny brzeg Jeziora Domowego Dużego przybyli bartnicy z Mazowsza. W związku z budową zamku osada szybko się rozwijała, zamieszkali w niej rzemieślnicy i budowniczowie. W 1908 roku miejscowość została przyłączona do miasta Szczytna. Obecnie na terenie dzielnicy i ulicy o tej samej nazwie możemy spotkać ciekawe obiekty budownictwa regionalnego. Do czasów współczesnych z oryginalnej zabudowy przetrwała tylko jedna chata, będąca siedzibą Towarzystwa Przyjaciół Szczytna. Chałupa została zbudowana z sosnowych bali, połączonych bez użycia gwoździ, na tzw. rybi ogon. Konstrukcja spoczywa na kamiennej

⁵⁴ www.polskaniezwykla.pl/web/place/710,szczytno-kosciol-chrzescijan-baptystow-.html

⁵⁵ [http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/16426,szczytno-kosciol-wniebowziecia-nmp-\(1898%E2%80%93931899\).html](http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/16426,szczytno-kosciol-wniebowziecia-nmp-(1898%E2%80%93931899).html)

⁵⁶ https://www.nocowanie.pl/kosciol_ewangelickoaugsburski,87996.html#jtt

⁵⁷ https://www.nocowanie.pl/kosciol_ewangelickoaugsburski,87996.html

podmurówce. Chociaż obecnie kryta jest dachówką, to zaraz po wybudowaniu pomieszczenia zabezpieczała strzecha. Po lewej stronie od głównego wejścia znajdowała się część, w której trzymano inwentarz, natomiast na wprost wchodziło się do tzw. czarnej kuchni. Było to miejsce, w którym toczyło się codzienne życie i gotowano posiłki. Świąteczna izba znajdowała się po prawej stronie, sąsiadowała z nią mała sypialnia. Na wyposażenie chaty składają się zarówno oryginalne sprzęty, jak też zrekonstruowane meble. Kolekcję uzupełniają dawne przedmioty codziennego użytku, stosowane zarówno w domu, jak też gospodarstwie⁵⁸.

Browar Dauma był pierwszym browarem w Szczytnie produkującym piwo typu lager, współcześnie najbardziej popularny gatunek w świecie, ówczesnie była to nowość, która pozwoliła mu wyprzedzić w wyścigu innych browarników. W latach 20-tych XX w. browar przeszedł pierwszą przebudowę, dokonano jej według projektu znanego architekta Augusta Wieganda. Kolejne rozbudowy to lata 1950 – 1980. Pozwoliło to zwiększyć moc przerobową, rozbudowano fermentację, tacę chłodniczą, zbudowano od podstaw kotłownię itp. Obecnie w skład browaru wchodzi: browar dom właściciela browaru, bramy wjazdowe, dawne magazyny. Wszystko wpisane jest do rejestru zabytków. Mimo, że całość nie wygląda już tak okazale jak kiedyś, dalej możemy dostrzec piękne architektoniczne detale o znamionach gotyku. Jeszcze kilka lat temu całość należała do grupy Browarów Warmińsko - Mazurskich pod wspólną nazwą „Jurand”⁵⁹.

Ciekawym obiektem jest wieża ciśnień zbudowana w 1908 r. i oddana do użytku wraz z siecią wodociągową i kanalizacyjną. Wysoka na ok. 45 m. W 1995 r. została wpisana do rejestru zabytków. Przez wiele lat niszczała, kilka lat temu zaczęto wokół niej budowę apartamentowca, ale budowa utknęła⁶⁰.

Wśród obiektów kultury współcześnie promującej miasto należy wymienić pomnik Krzysztofa Klenczona osłonięty w 1996 roku przed Domem Kultury w Szczytnie oraz na pasażu w pobliżu Plaży Miejskiej. Krzysztof Klenczon urodził się 14 stycznia 1942 roku w Pułtusku ale dzieciństwo i młodość spędził w Szczytnie. Mieszkał w domu przy ulicy 3 Maja 8. Zmarł tragicznie 7 kwietnia 1981 roku. Prochy Krzysztofa Klenczona przewieziono z USA i w dniu jego imienin — 25 lipca 1981 — złożono na cmentarzu komunalnym przy ulicy Mazurskiej w Szczytnie. Był znanym i lubianym polskim kompozytorem, wokalistą a także gitarzystą muzyki rock. Razem z Karolem Warginem w 1962 roku został laureatem I Festiwalu Młodych Talentów w Szczecinie⁶¹.

W ramach akcji: "Szczytno - promocja mazurskich produktów turystycznych i kulturalnych" na ulicach miasta pojawiły się figurki skrzących. Mazurskie Pofajdoki to jeden z najbardziej charakterystycznych elementów Szczytna w województwie warmińsko - mazurskim. Wiele lat temu Pofajdonkiem na Warmii i Mazurach nazywano "postrzelonego i roztrzepanego" młodego człowieka. Pierwsze figurki pojawiły się na placu Juranda koło ławeczki z której można przesyłać pozdrowienia online do najdalszych zakątków świata. Mazurskie Pofajdoki są dużą atrakcją turystyczną miasta oraz jednym z jego najbardziej charakterystycznych

---

⁵⁸ https://www.nocowanie.pl/drewniana_chalupa_mazurska,88134.html

⁵⁹ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/22586,szczytno-zabytkowe-budynki-browaru-z-xix-wieku.html>

⁶⁰ https://wiezecisnien.eu/warmińsko-mazurskie/szczytno_wodociąg/

⁶¹ <https://www.rmf.fm/bajeczna-polska/show,825,krzysztof-klenczon-z-pultuska-do-szczytna.html>;
https://www.nocowanie.pl/pomnik_krzysztofa_klenczona,87452.html

elementów. Wśród figurek skrzatów znajduje się: Jeździec, Zielarz, Rabuś, Biznesmen, Obieżyświat, Policjant, Ornitolog a nawet Strażak⁶².

8) Zasoby ludzkie

Wskaźniki demograficzne (tab.12) pozwalają na analizowanie stanu jak i przewidywanie kierunków rozwoju gminy. Na obszarze objętym badaniem w dniu 31.12.2020 r. mieszkało 22,8 tys. ludności, co stanowiło niewiele ponad 1,5% populacji województwa warmińsko-mazurskiego. Gęstość zaludnienia na terenie w 2014 r. wynosiła 28 osób na km² i była ponad dwukrotnie niższa niż w województwie warmińsko-mazurskim (60 os/km²).

Tabela 12 Charakterystyka demograficzna Gminy Miejskiej Szczytno na tle powiatu szczycieńskiego

<i>Wyszczególnienie</i>	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności ogółem	23 817	23 500	23 343	23 088	22 813
Mężczyźni	11 373	11 220	11 114	10 972	10 827
Kobiety	12 444	12 280	12 229	12 116	11 986
Ludność na 1 km²	2 243	2 213	2 198	2 174	2 148
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	-7,3	-13,3	-6,7	-10,9	-11,9
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
Powiat szczycieński	56,4	57,8	59,1	60,4	61,6
Szczytno	61,5	64,1	67,6	70,2	72,2
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi					
Powiat szczycieński	19,6	20,5	21,3	22,4	23,5
Szczytno	25,3	26,9	28,7	30,3	32,1
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym					
Powiat szczycieński	18,8	18,6	18,6	18,4	18,3
Szczytno	16,0	16,0	16,3	16,5	16,4
Bezrobotni zarejestrowani					
Szczytno (liczba)	978	820	659	595	698
Kobiety (liczba)	482	429	357	330	368
Mężczyźni (liczba)	496	391	302	265	330
Do 25 roku życia (liczba)	122	109	81	76	89
Do 30 roku życia (liczba)	248	197	157	154	167
Powyżej 50 roku życia (liczba)	299	226	216	175	196

Zródło GUS, BDL

⁶² https://www.nocowanie.pl/mazurskie_pofajdoki_figurki_skrzатов_,87449.html

Należy zauważyć, iż w badanym przedziale czasu spadła liczba ludności w ogóle oraz liczba w wieku produkcyjnym. Wzrosła natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Minimalnie spadła także liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym. W konsekwencji współczynnik obciążenia demograficznego systematycznie rósł i był wyższy niż analogiczny wskaźnik w powiecie szczycieńskim. Bezrobotni zarejestrowani stanowili w 2020 roku 4,4 % ludności w wieku produkcyjnym o 0,1 punktu procentowego mniej niż w powiecie szczycieńskim.

9) *Hałas*

Hałas emitowany na obszarze objętym Strategią ma charakter miejski nie stanowiąc uciążliwości dla okolicznych mieszkańców.

Podstawowym źródłem uciążliwego hałasu na terenie miasta jest komunikacja (ulice, drogi i linia kolejowa, lotnisko w Szymanach). Poziom hałasu komunikacyjnego zależy od takich czynników jak:

- natężenie ruchu i jego rozkład w czasie;
- struktura ruchu;
- prędkość różnych rodzajów pojazdów (pociągów) biorących udział w ruchu;
- rodzaj, kształt i stan nawierzchni jezdni (torowiska);
- warunki pogodowe;
- stan techniczny pojazdów.

Z kolei rozprzestrzenianie się hałasu w środowisku warunkowane jest:

- odległością od źródła;
- ukształtowaniem powierzchni terenu;
- obecnością ekranujących elementów urbanistycznych;
- pokryciem powierzchni terenu (zieleni).

Transport kolejowy jest źródłem emisji hałasu o znacznych poziomach, przekraczających wartości normatywne zarówno w porze nocnej, jak i dziennej. Zasięg ponadnormatywnych wartości obejmuje tereny wokół tras kolejowych do około 40 m w porze dziennej i może wzrosnąć nawet do kilkuset metrów w porze nocnej (w zależności od konfiguracji terenu).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w 2017 roku kontynuował rozpoczęte rok wcześniej badania hałasu kolejowego. Pomiarów wykonano min. Szczytnie. Mało intensywny ruch pociągów na trasie Olsztyn-Szczytno uniemożliwił wyznaczenie równoważnego poziomu dźwięku na tej linii zgodnie z obowiązującą metodyką referencyjną. Poziom hałasu wywoływanego przejazdami pociągów osiągał wartości powyżej 60 dB. W porze dnia odczuwalny hałas mieścił się jeszcze w granicach norm środowiskowych, za to w nocy przewyższał wartość dopuszczalną o 9,1 dB. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie nie przeprowadzał pomiarów hałasu drogowego w Szczytnie. Nie odnotowano także uciążliwości i przekroczeń hałasu przemysłowego. Miasto Szczytno nie ma wykonanej mapy akustycznej⁶³. Na jeziorach Położonych w granicach administracyjnych Miasta Szczytno nie obowiązuje zakaz używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania. Hałas kolejowy i lotniczy należy do źródeł o najwyższych parametrach, ale na terenie miasta ma on charakter lokalny i nie stanowi większego zagrożenia. Hałas przemysłowy emitowany przez zakłady przemysłowe i usługowe ma zasięg lokalny – punktowy. Główne źródła hałasu przemysłowego pochodzą ze stolarni, tartaków,

⁶³https://www.wios.olsztyn.pl/fileadmin/user_upload/monitoring/raporty/Raport_WIOS_2017_Internet.pdf

warsztatów samochodowych, lokali rozrywkowych. Przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych były: wolnostojące, nie posiadające zabezpieczeń akustycznych maszyny i urządzenia, maszyny i urządzenia pracujące w pomieszczeniach bez zabezpieczeń akustycznych, aparatura nagłaśniająca w obiektach rozrywkowych, transport wewnątrzzakładowy. Najbardziej narażona na hałas przemysłowy jest ludność zamieszkująca w sąsiedztwie w/w. zakładów.

Przewidziane w ocenianej Strategii działania mogą powodować przejściowo hałas związany z prowadzeniem inwestycji. Jednak w perspektywie przyczynią się do obniżenia hałasu komunikacyjnego poprzez poprawę nawierzchni dróg, wprowadzenie taboru elektrycznego do komunikacji miejskiej oraz odciążenie ruchu tranzytowego dzięki rozbudowie dróg poza miastem i obwodnicy.

10) Pola elektromagnetyczne

Funkcjonowanie sztucznych źródeł promieniowania jonizującego nie stwarza zagrożenia dla mieszkańców. Ewentualne awarie mogą mieć charakter wyłącznie lokalny i nie zagrażają terenom sąsiednim. Promieniowanie niejonizujące związane jest z występowaniem pól elektromagnetycznych. Do głównych źródeł powstawania pól elektromagnetycznych należą:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe,
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiolokacyjne. Istotny wpływ na środowisko mają linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV i wyższych.

W celu zabezpieczenia ludzi przed szkodliwym promieniowaniem elektromagnetycznym, wyznaczone są strefy ochronne od linii wysokich napięć. Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego obserwuje się systematyczny wzrost liczby źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Na obszarze objętym Strategią Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2017r. nie stwierdził przekroczenia wartości dopuszczalnej⁶⁴ określonej w rozporządzeniu⁶⁵. Przewidywane w Strategii zadania nie będą powodować emisji dopuszczalnych wartości promieniowania.

---

⁶⁴ ibidem

⁶⁵ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku -obecnie obowiązujące (Poz. 2448). W 2017 roku obowiązywało Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów

5.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku wprowadzenia lub braku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030, w tym na obszary Natura 2000

5.2.1. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030, w tym na obszary Natura 2000

Rozwój Gminy Miejskiej Szczytno tkwi przede wszystkim w potencjale środowiska naturalnego otaczającego gminę oraz występującego na jej obszarze oraz kapitale ludzkim. Lokalizacja w jednym z najczystszych ekologicznie regionów Polski, z obecnością wód powierzchniowych i lasów, stanowi podstawowy atut na rzecz rozwoju funkcji turystycznych. Unikatowe walory przyrodnicze (nie występują w granicach administracyjnych Miasta obszary Natura 2000) nie kolidują także z rozwojem działalności o charakterze produkcyjnym oraz z szeroko rozumianymi usługami rynkowymi oraz usługami służącymi poprawie jakości życia mieszkańców. Na podstawie analiz wyłoniono głównie pozytywne i nieliczne potencjalnie negatywne skutki wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno (tab. 13).

Tabela 13 Przewidywane zmiany w przypadku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030

Elementy środowiska	Programy i związane z nimi zaplanowane przedsięwzięcia	Pozytywne skutki realizacji Strategii	Negatywne skutki realizacji Strategii
Różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny	1. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego, 2. Program rozwoju technologii niskoemisyjnych 3. Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej 4. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej 5. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej	Wzrost zamożności Społeczeństwa, dostępność miejsc do spędzania czasu młodzieży na obiektach sportowych i rekreacyjnych oraz wzrost świadomości ekologicznej spowoduje spadek liczby zachowań patologicznych wobec środowiska (dewastacja terenów leśnych i wód, grabież drewna z lasu, kłusownictwo na akwenach wodnych, zaśmiecanie, wandalizm na obszarze terenów zielonych). Zmniejszenie emisji do powietrza przyczyni się do zmniejszenia	Wzrost zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo przez wzrost ruchu turystycznego Podczas realizacji inwestycji może przejściowo dochodzić do ingerowania w siedliska roślin i zwierząt.

	8.Program rozwoju kapitału społecznego	<p>negatywnego wpływu na faunę i florę.</p> <p>Zapewnienie dostępu do systemu kanalizacji ściekowej zmniejszy poziom nielegalnego pozbywania się ścieków ze zbiorników bezodpływowych oraz przesiąkania do gruntu ścieków nieoczyszczonych, co w konsekwencji przyczyni się do ochrony roślin i zwierząt poprzez utrzymanie odpowiedniego stanu wód powierzchniowych.</p>	
Ludzie	<p>1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego</p> <p>2.Program rozwoju technologii niskoemisyjnych</p> <p>3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej</p> <p>4.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej</p> <p>5.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej</p> <p>6.Program rozwoju infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości</p> <p>7.Program promocji miasta Szczytno</p> <p>8.Program rozwoju kapitału społecznego</p>	<p>Spadek bezrobocia i zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców</p> <p>Zmiany w strukturze podmiotów gospodarki narodowej według rodzajów prowadzonej działalności , a zatem wzrost zapotrzebowania na pracowników o określonych kwalifikacjach</p> <p>Dywersyfikacja gospodarki na danym obszarze i zwiększenie odporności na zmiany koniunkturalne, co ma wpływ na utrzymanie miejsc pracy</p> <p>Wzrost aktywności mieszkańców</p> <p>Spowolnienie lub zahamowanie starzenia się lokalnej społeczności przez pozostawanie ludzi młodych,</p> <p>Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia konfliktów społecznych wynikających</p>	

		<p>ograniczonosci zasobow</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>Konsolidowanie się lokalnej społeczności</p> <p>Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej mieszkańców</p>	
Wody	<p>1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego</p> <p>4.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej</p> <p>5.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej</p>	<p>Wzrost zamożności społeczeństwa spowoduje spadek liczby zachowań patologicznych na akwenach wodnych, zaśmiecanie itp.)</p>	<p>Wzrost zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo przez wzrost ruchu turystycznego</p>
Powietrze	<p>1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego</p> <p>8.Program rozwoju kapitału społecznego</p>	<p>Spadek emisji gazów i pyłów do powietrza poprzez promocję i rozwój OZE</p> <p>Spadek stosowaniu odpadów w celach opałowych w wyniku działalności edukacyjnej</p>	<p>Przejęciowe emisje o niewielkim zasięgu związane z prowadzeniem inwestycji</p>
Powierzchnia ziemi, krajobraz	<p>1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego</p> <p>3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej</p> <p>5.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej</p>	<p>Edukacja na temat znajomości najbliższej okolicy, jej historii, zwyczajów, miejsc historycznych oraz cennych przyrodniczo przyczyni się do zahamowania dewastacji zasobów kulturowych</p> <p>Ogólny rozwój gminy pod względem turystycznym, ośrodków noclegowych, gastronomicznych, handlowych</p> <p>Spadek wykorzystania zasobów nieodnawialnych i odnawialnych</p>	<p>Przejęciowe zmiany w krajobrazie podczas realizacji inwestycji</p>

		wyczerpywanych do produkcji energii Ochrona i rewitalizacja zasobów kulturowych	
Klimat	8.Program rozwoju kapitału społecznego	Spadek emisji gazów i pyłów do powietrza poprzez promocję i rozwój OZE przyczyni się do poprawy warunków mikroklimatycznych Spadek stosowaniu odpadów w celach opałowych w wyniku działalności edukacyjnej	
Hałas	1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego 3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej	Poprawa walorów akustycznych poprzez modernizację dróg lokalnych i promowanie komunikacji rowerowej	Chwilowy hałas o niewielkim zasięgu na etapie budowy przewidzianych inwestycji
Pola elektromagnetyczne	-	-	-
Walory kulturowe	3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej 7.Program promocji miasta Szczytno 8.Program rozwoju kapitału społecznego	Zrewitalizowanie obiektów i miejsc mających wartość kulturową Tworzenie miejsc służących rekreacji	
Obszary prawnie chronione, w tym Natura 2000	4.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej 8. Program rozwoju kapitału społecznego	Wzrost zamożności społeczeństwa i spadek liczby zachowań patologicznych Edukacja na temat znajomości najbliższej okolicy przyczyni się do ochrony nielicznych form ochrony przyrody w Mieście	

Źródło: opracowanie własne

Reasumując należy wymienić pozytywne, jak i negatywne skutki realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030. Przy czym należy podkreślić, znacząco większą liczbę pozytywnych zmian w środowisku, niż przewidywanych

negatywnych. Strategia obejmuje swoim zakresem przestrzennym głównie obszar gęsto zamieszkały i przekształcony przez działalność człowieka. Szereg zadań planowanych w ramach Strategii dotyczy obszarów zmienionych antropogenicznie i nie spowoduje zabudowy oraz fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo, nie licząc fragmentu lasu. Wśród zadań Strategii wyróżnia się działania polegające na tworzeniu obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych. Planowane jest również zagospodarowanie pozostałych terenów wokół jezior. Planuje się, że w odpowiedni sposób zostaną wykorzystane i zaadaptowane przestrzenie wokół budynków, skwery i zieleńce. Działanie to pozytywnie wpłynie na rozpatrywane komponenty środowiska, gdyż uchroni uwzględnione tereny przed intensywnymi procesami urbanizacji i degradacją środowiska przyrodniczego. Pozytywny wpływ na etapie funkcjonowania nastąpi również wskutek uregulowania gospodarki wodno-ściekowej, w ramach której planuje się budowę i rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Powyższe działania przyniosą pozytywny efekt poprzez zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach oraz glebie substancjami takimi jak: fosforany, azoty, siarki czy metale ciężkie, w efekcie czego poprawią się warunki bytowania zwierząt, roślin oraz grzybów. Zaplanowane inwestycje mogą mieć niewielkie chwilowe oddziaływanie podczas realizacji inwestycji. Strategia przewiduje stworzenie spójnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, sportowej i kulturowej oraz zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej. Wszelkie oddziaływania oraz rozwiązania rekompensujące negatywny wpływ zostaną uwzględnione w dokumentacji realizowanych w przyszłości projektów. Jednakże głównym negatywnym oddziaływaniem tego typu inwestycji jest znaczna ingerencja w środowisko przyrodnicze, wzrost emisji hałasu i zanieczyszczeń na nowych obszarach. Strategia sama w sobie nie zakłada budowy inwestycji OZE, lecz jedynie wspieranie, promowanie i rozpowszechnianie wiedzy o instalacjach opartych na odnawialnych źródłach energii, co przyczyni się do zwiększenia OZE na terenie gminy. Wsparcie w głównej mierze będzie polegało na kampaniach edukacyjnych mieszkańców, przedstawieniu możliwości zastosowania odnawialnych źródeł energii oraz ewentualnych dostępnych wariantach dofinansowania inwestycji. Zakłada natomiast modernizację źródeł energii cieplnej na niskoemisyjne i poprawiające efektywność energetyczną w mieście, oraz termomodernizację budynków należących do miasta. Przygotowanie i prowadzenie prac modernizacji budynków poprzez docieplenie ścian, wymianę połączy dachowej, drzwi oraz okien w celu poprawy ich energetyczności, powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. Konieczność uwzględniania obecności ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków wynika z przepisów prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowaniem odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Zwierzęta te chowają się głębiej w szczelinach, a na odgłosy z zewnątrz podczas prac remontowych reagują ciszą i oczekiwaniem na odejście intruzów. W efekcie wieczorem, kiedy próbują opuścić schronienie, okazuje się, że są zamurowane. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków. W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną należy wcześniej uzyskać stosowne pozwolenie w trybie art. 56 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2021.1098 t.j. z dnia 2021.06.21.). Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej zmniejszy zapotrzebowanie na ciepło, co będzie się

wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych oraz redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym gazów cieplarnianych. Wsparcie edukacyjne i promocyjne wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz zaplanowane w strategii zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej niesie ze sobą zmniejszą ilość zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery. Faza realizacji projektów, tj. prowadzenie prac budowlanych, może wiązać się z niekorzystnymi uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Na etapie realizacji mogą wystąpić negatywne oddziaływania na środowisko. Oddziaływania te będą mieć charakter odwracalny, chwilowy oraz będą występować w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo). W szczególności dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych (w czasie transportu oraz pracy sprzętu i maszyn roboczych), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (gazy, głównie lotne związki organiczne) i innych. Tego rodzaju prace nie są obojętne dla ludzi przebywających w pobliżu, szczególnie mieszkańców okolicznych domów – powodują w tym czasie pewną uciążliwość. Negatywne oddziaływanie na środowisko fazy realizacji inwestycji wymienionych w projekcie można ograniczyć poprzez wykonanie prawidłowego projektu, uwzględniającego potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jaki i w fazie eksploatacji. Harmonogram realizacji zadań musi więc być tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, a z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań. Podczas prac budowlanych zaleca się, aby wykonawca posiadał środki chemiczne powodujące neutralizację ewentualnych wycieków z maszyn budowlanych w sytuacji wystąpienia awarii urządzeń pracujących na terenie budowy, tak aby nie powodować emisji zanieczyszczeń do gruntu. Zaleca się organizację placu budowy w ten sposób, aby uniemożliwić wystąpienie niekontrolowanych skażeń gleby. Miejsca gromadzenia materiałów do budowy, baza sprzętu i zaplecze budowlane powinny zostać wyznaczone i przygotowane w sposób zabezpieczający wody płynące, ujęcia wód oraz grunt przed skażeniem. Sprzęt budowlany poruszający się po placu budowy i na drogach dojazdowych powinien mieć ustalone trasy przejazdu i organizację ruchu. W fazie budowy będą powstawać odpady socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej. Zaleca się, aby wykonawca robót budowlanych zapewnił prawidłowy sposób gospodarowania wytworzonymi odpadami na etapie realizacji inwestycji, zgodnie z postanowieniami Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.2021.779 t.j. z dnia 2021.04.27.). Odpady powinny być segregowane, gromadzone w szczelnych oznakowanych pojemnikach i wywiezione do zakładów utylizacji. Ścieki socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej powinny odprowadzane do istniejącej kanalizacji lub magazynowane w szczelnym zbiorniku bezodpływowym, a następnie wozem asenizacyjnym wywiezione na oczyszczalnię ścieków. Przede wszystkim, należy ograniczać emisję poprzez:

zwilżanie powierzchni terenu oraz sypkiego materiału składowanego na pryzmach (piasek) w porze suchej, bezdeszczowej;

- stosowanie sztucznych barier, jakimi są m.in. parkany okalające plac budowy;
- zastosowanie „myjek” do oczyszczania kół, a przede wszystkim zamiatanie na mokro odcinka ulicy, na który będą wyjeżdżały samochody z budowy, w celu zapobiegnięcia zanieczyszczenia powierzchni tych ulic;
- unikanie warunków sprzyjających pyleniu podczas przesywania sypkiego materiału (np. załadunek i rozładunek ciężarówek);
- szybkie zagospodarowanie powierzchni, która została odsłonięta i przez to narażona na emisję wiatrową (np. obsadzanie trawą itp.).

Zwiększenie ruchu turystycznego oraz wydłużenie sezonu turystycznego, które może być wynikiem promocji miasta może spowodować większą penetrację obszaru. Jednak dzięki rozbudowie infrastruktury spowoduje ruch po wyznaczonych trasach, a działania edukacyjne spowodują wzrost świadomości mieszkańców i turystów. Proponuje się w zaplanowanych inwestycjach przewidzieć na trasach miejsca na gromadzenie odpadów wytwarzanych przez potencjalnych turystów czy mieszkańców pokonujących wyznaczone ścieżki rowerowe, czy piesze.

a) Pozytywne dla środowiska i mieszkańców:

1. Spadek bezrobocia i zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez promowanie Szczytna i lokalnych produktów jako atrakcyjnych dla turystów i potencjalnych mieszkańców, co przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości (handel, usługi noclegowe);
2. Wzrost zamożności społeczeństwa i spadek liczby zachowań patologicznych (dewastacja terenów leśnych i wód, grabież drewna z lasu, kłusownictwo na akwenach wodnych, zaśmiecanie, stosowanie odpadów jako opału);
3. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców poprzez wspieranie ;
4. Spowolnienie lub zahamowanie starzenia się lokalnej społeczności poprzez uatrakcyjnienie miasta jako potencjalnego miejsca do zamieszkania i pracy poprzez rozwój mieszkalnictwa czynszowego oraz potencjalnych miejsc pracy dla młodych ludzi, co spowoduje chęć pozostania w Szczytnie;
5. Zahamowanie wyludniania się miasta na skutek pozostania młodych ludzi i ewentualnie migrację z gmin wiejskich otaczających miasto Szczytno oraz powrót młodzieży po studiach.
6. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców zwłaszcza włączenie osób starszych i niepełnosprawnych zagrożonych wykluczeniem społecznym;
7. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców co przełoży się na poprawę zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców;
8. Spadek wykorzystania zasobów nieodnawialnych i odnawialnych wyczerpywanych do produkcji energii na rzecz OZE;
9. Spadek emisji gazów i pyłów do powietrza na skutek poprawy jakości dróg, termomodernizacji budynków i rozwoju energetyki niskoemisyjnej, komunikacji z taborom o napędzie elektrycznym, rozbudowy ścieżek rowerowych umożliwiających mieszkańcom korzystanie z transportu nie powodującego emisji;
10. Poprawa jakości gleb, wód powierzchniowych i podziemnych poprzez rozwój i modernizację sieci kanalizacji ścieków bytowych i kanalizacji deszczowej;
11. Rewitalizacja i ochrona terenów zielonych oraz terenów wokół jezior w wyniku urządzenia obszarów rekreacyjnych i ścieżek rowerowych;
12. Ogólny rozwój gminy, który przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

b) Negatywne dla środowiska i mieszkańców

1. Wzrost zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów przez wzrost ruchu turystycznego;
2. Przejściowe, lokalne oddziaływania związane z prowadzeniem inwestycji;

3. Potencjalna zmiana przeznaczenia części gruntu leśnego na inne cele niż leśne, czy rolne zgodnie z przewidywaniami w Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

5.2.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030, w tym na obszary Natura 2000

Istotnym elementem oceny, na ile przewidywane działalności wpłyną na poszczególne aspekty środowiska, jest także tzw. „opcja zerowa”, czyli prognoza w jakim kierunku zmieniłoby się środowisko w przypadku braku realizacji planowanych zadań. Jak pokazuje praktyka, często bardzo mylnie przyjmuje się, że nie podejmowanie działań, ma charakter prośrodowiskowy. Tymczasem częste są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie struktur i procesów, a osiągnięte efekty pośrednio niosą korzyści środowiskowe (tab. 14).

Tabela 14 Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030

Elementy środowiska	Programy i związane z nimi zaplanowane przedsięwzięcia	Pozytywne skutki braku realizacji Strategii	Negatywne skutki braku realizacji Strategii
Różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny	1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego, 2.Program rozwoju technologii niskoemisyjnych 3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej 5. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej 8.Program rozwoju kapitału społecznego		Dalsze ubożenie społeczeństwa oraz niższa świadomość ekologiczną i utrzymanie liczby zachowań patologicznych wobec środowiska (dewastacja terenów leśnych i wód, grabież drewna z lasu, kłusownictwo na akwenach wodnych, zaśmiecanie, wandalizm na obszarze terenów zielonych), Utrzymanie emisji do powietrza przyczyni się do dalszego negatywnego wpływu na faunę i florę
Ludzie	1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego		Dalsze ubożenie społeczeństwa oraz niższa świadomość

	<p>2.Program rozwoju technologii niskoemisyjnych</p> <p>3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej</p> <p>4.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej</p> <p>5.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej</p> <p>6.Program rozwoju infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości</p> <p>7.Program promocji miasta Szczytno</p> <p>8.Program rozwoju kapitału społecznego</p>		<p>ekologiczną i utrzymanie liczby zachowań patologicznych z braku pracy</p> <p>Pogłębienie się problemu bezrobocia i zahamowanie wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców</p> <p>Pogłębienie i tak niskiego poziomu aktywności społecznej i gospodarczej</p> <p>Pogłębienie problemu wykluczenia społecznego zwłaszcza osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>Starzenie się społeczeństwa.</p> <p>Utrzymanie niskiej jakości życia .</p>
Wody	<p>1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego</p> <p>4.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej</p> <p>5.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej</p>	<p>Niepodejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej i społecznej miałyby pozytywne konsekwencje w postaci nie zwiększania emisji zanieczyszczeń do wód, które mogą być spowodowane zwiększonym ruchem turystycznym</p> <p>Niepodejmowanie działań w zakresie rozbudowy substancji mieszkaniowej nie spowoduje wzrostu produkcji ścieków</p>	<p>Dalsze zubożenie społeczeństwa i wzrost zachowań patologicznych (kłusownictwo na akwenach wodnych, zaśmiecanie itp.)</p> <p>Emisja do wód zanieczyszczeń pochodzących ze ścieków komunalnych nie odprowadzanych siecią kanalizacyjną</p>
Powietrze	<p>1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego</p> <p>8.Program rozwoju kapitału społecznego</p>		<p>Utrzymanie lub wzrost emisji spalin z pojazdów poprzez brak poprawy infrastruktury drogowej, obciążenia centrum miasta z ruchu tranzytowego oraz zastąpienia taboru komunikacji miejskiej</p>

			ze spalinowego na elektryczny Utrzymanie się albo emisji gazów i pyłów do powietrza w wyniku pozostania przy dotychczasowym systemie produkcji energii, braku termomodernizacji budynków oraz braku promocji OZE
Powierzchnia ziemi, krajobraz	1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego 3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej 5.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej 7.Program promocji miasta Szczytno	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów wokół jezior i lasu Brak ogólnego rozwoju gminy pod względem turystycznym, brak rozwoju ośrodków noclegowych, gastronomicznych, handlowych przyczyni się do pozostawienia krajobrazu w niezmienionej postaci	Brak promocji najbliższej okolicy, jej historii, zwyczajów, miejsc historycznych oraz cennych przyrodniczo przyczyni się do postępującej dewastacji zasobów Zwiększone wykorzystanie zasobów nieodnawialnych i odnawialnych wyczerpywanych do produkcji energii
Klimat	8.Program rozwoju kapitału społecznego		Wzrost emisji gazów i pyłów do powietrza Wyczerpywanie się zasobów odnawialnych i nieodnawialnych
Hałas	1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego 3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej	Uniknięcie hałasu o niewielkim zasięgu spowodowany na etapie budowy inwestycji	Brak poprawy warunków akustycznych poprzez poprawę warunków nawierzchni oraz wykorzystanie ścieżek rowerowych i taboru komunikacji miejskiej o napędzie elektrycznym
Pola elektromagnetyczne	-	-	-
Walory kulturowe	3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej		Dalsza dewastacja zasobów kulturowych,

	7. Program promocji miasta Szczytno 8. Program rozwoju kapitału społecznego		zanikanie produktów i tradycji lokalnych
Obszary prawnie chronione, w tym obszary Natura 2000	4. Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej 8. Program rozwoju kapitału społecznego	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo	Dalsze zubożenie społeczeństwa i wzrost zachowań patologicznych Utrzymanie emisji do środowiska przyczyni się do dalszego negatywnego wpływu na pomniki przyrody

Źródło: opracowanie własne

Reasumując przewiduje się, że brak realizacji Strategii spowodowałby następujące skutki:

a) Pozytywne dla środowiska i mieszkańców

1. Niepodejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej i społecznej miałyby pozytywne konsekwencje w postaci zachowania na obecnym poziomie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód i gleb;
2. Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów zwłaszcza jezior i lasu
3. Brak ogólnego rozwoju gminy pod względem turystycznym, brak rozwoju ośrodków noclegowych, gastronomicznych, handlowych przyczyni się do pozostawienia krajobrazu w niezmięnionej postaci
4. Uniknięcie hałasu o niewielkim zasięgu spowodowany na etapie prowadzenia przewidzianych inwestycji

b) Negatywne dla środowiska i mieszkańców

1. Niezadawalający stan infrastruktury technicznej, pogorszyłby jakość niektórych komponentów środowiska (wody, gleby)
2. Brak wsparcia dla inicjatyw rozwoju gospodarki niskoemisyjnej oraz OZE spowodowałby pogorszenie jakości środowiska przez wzrost emisji i wykorzystanie zasobów naturalnych;
3. Utrzymanie niezadawalającego stanu infrastruktury pogłębiłoby problemy bezrobocia i zahamował wzrost aktywności zawodowej mieszkańców;
4. Utrzymałby się lub nawet pogłębił ze względu na zmiany demograficzne niski poziom aktywności społecznej i gospodarczej oraz występujące rejon i grupy

- wykluczenia społecznego, starzejące się społeczeństwo, niska aktywność osób starszych i niepełnosprawnych;
5. Utrzymywała lub pogłębiałaby się silna antropopresja na środowisko, szczególnie w odniesieniu do wód ze względu na niedostatek wyposażenia w sieć kanalizacyjną;
  6. Niewykorzystany byłby nadal potencjał w zasobach kulturowych miasta;
  7. Postępujące niszczenie obiektów i miejsc posiadających wartość kulturową.
  8. Dalsze zubożenie społeczeństwa i wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów leśnych i wód, grabież drewna z lasu, kłusownictwo na akwenach wodnych, zaśmiecanie opalanie odpadami itp.);
  9. Dalsze starzenie się społeczeństwa poprzez odpływ młodych ludzi do większych miast i pozostawanie tam po studiach oraz brak atrakcyjności do zamieszkania dla ludności z gmin sąsiadujących.

Analiza powyższych skutków braku realizacji prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021 – 2030 wywołać może zarówno skutki pozytywne jak i negatywne. Niemniej na dziewięć głównych i ogólnie sformułowanych skutków wymienionych powyżej, cztery są pozytywne, w tym jeden przejściowy. Należy podkreślić, iż najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze społecznej i gospodarczej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności gmin objętych Strategią (tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizacja zawodowa poprzez wspieranie rozwoju turystyki i innych gałęzi na obszarze, wyposażenie w infrastrukturę) może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Bowiem wśród społeczeństw uboższych, o niskiej aktywności społecznej powszechnie akceptowane są postawy antyeekologiczne (grabież i dewastacja zasobów przyrody), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania. Wsparcie działań związanych z popularyzowaniem dobrych praktyk związanych z wykorzystaniem zasobów naturalnych przyczyni się do wzrostu świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów. Zrewitalizowanie i miejsc posiadających wartość kulturową, rekreacyjną (teren jezior, las miejski) przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru. Również brak realizacji wyznaczonych w Strategii działań dotyczących budowy infrastruktury turystycznej może mieć negatywne skutki nie tylko dla rozwoju tej branży ale również dla środowiska .

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów strategicznych i programów zapisanych w Strategii. Zaniechanie powyższych inwestycji nie zmniejszy obecnego poziomu emitowanych do środowiska zanieczyszczeń, wobec tego analiza skutków braku realizacji Strategii prowadzi do wniosku, iż brak realizacji zadań zawartych w dokumencie Strategii może mieć poważne, negatywne konsekwencje. Wdrażanie działań zawartych w Strategii zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska w Mieście i okolicach.

6. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

Potencjalne zmiany stanu środowiska wynikające z działań zawartych w Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 zostały ocenione szeroko ale dość ogólnie ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są charakterystyczne dla danego typu działań. Wynika to z faktu, iż dokument Strategii wykazuje duży poziom ogólności, często bez wskazania konkretnych projektów i działań wraz z lokalizacją, a jedynie wskazując program działania. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U.2019.1839 z dnia 2019.09.26) dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno wg podziału w powyższym rozporządzeniu. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, ze względu na swój charakter żadne z działań ujętych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Część z zadań zwłaszcza celu strategicznego 1 zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Na obszarze objętym działaniem Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno jest niewiele form ochrony przyrody. Są to tylko pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Nie ma Obszarów Natura 2000. Jednak należy tu wymienić następujące programy, które mogą mieć potencjalny negatywny wpływ na środowisko przy czym należy pamiętać, że dokładna klasyfikacja przedsięwzięć będzie możliwa do potwierdzenia dopiero po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania przedsięwzięcia zgodnie z kryteriami w ww. rozporządzeniu.:

1. program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego, § 3 ust. 1 pkt 62 drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz.U.2021.1098 t.j. z dnia 2021.06.21.) § 3 ust. 158b garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów, w tym na potrzeby planowanych, realizowanych lub zrealizowanych przedsięwzięć, o których mowa w pkt 52, 54–57 i 59, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą,
2. program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej § 3 ust. 1 pkt 57 b tiret drugie- zabudowa usługowa inna niż wymieniona w pkt 56, w szczególności szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą;
3. program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej § 3 ust. 1 pkt 68 rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do

- przewodów rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową; § 3 ust. 1 pkt 81 sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem:
- a) przebudowy tych sieci metodą bezwykopową,
  - b) sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym,
  - c) przyłączy do budynków;
4. program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej § 3 ust. 1 pkt 55 zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą.
  5. Z uwagi na to, że część gruntów leśnych w przyszłości zaplanowano przeznaczyć na tereny składowo-przemysłowe może być niezbędne wylesienie. Należy się zatem liczyć § 3 ust. 1 pkt 88d zmianę lasu, innego gruntu o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokrytego roślinnością leśną – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub nieużytku na użytek rolny lub wylesienie mające na celu zmianę sposobu użytkowania terenu.

6.1. Matryca oceny oddziaływań

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano programy ujęte do realizacji w ramach Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030. Stopień i zakres oddziaływania zależy przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie, czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy. Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zaplanowanych przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 będzie dotyczyć głównie budowy, modernizacji i wyposażenia w sprzęt na terenach już przekształconych na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. Należy dodać, iż znacząca część przewidywanych przedsięwzięć to inwestycje miękkie mające na celu głównie edukację i aktywizację lokalnej społeczności, poprawę współpracy lokalnej społeczności lub wsparcie administracyjne. W niektórych przypadkach potencjalne oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska (co zaprezentowano w rozdziale 5). Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych programów. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy (tab. 16).

Legenda:

- (0) – realizacja celu i programu nie wpływa na analizowane zagadnienie
- (+) – realizacja celu i programu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (-) – realizacja celu i programu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (+/-) – realizacja celu i programu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

Tabela 15 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne zasoby środowiska

Zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej										
Program	Różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi, krajobraz	Klimat	Hałas	Pola elektromagnetyczne	Walory kulturowe	Obszary prawnie chronione
1.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportu drogowego	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
2.Program rozwoju technologii niskoemisyjnych	+	+	0	+	0	+	0	0	0	0
3.Program rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej	+/-	+	0	0	N	0	+	0	+	0
4.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	+	+	+	0	0	0	0	0	0	+
5.Program rozbudowy i modernizacji infrastruktury mieszkaniowej	+	+	+/-	0	N	0	0	0	0	0
Wzrost konkurencyjności										

Program	Różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi, krajobraz	Klimat	Hałas	Pola elektromagnetyczne	Walory kulturowe	Obszary prawnie chronione
6.Program rozwoju infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
7.Program promocji miasta Szczytno	0	+	0	0	+	0	0	0	+	0
Kreatywny kapitał społeczny										
Program	Różnorodność biologiczna, zwierzęta i rośliny	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi, krajobraz	Klimat	Hałas	Pola elektromagnetyczne	Walory kulturowe	Obszary prawnie chronione
8.Program rozwoju kapitału społecznego	+	+	0	+	0	+	0	0	+	+

Źródło: opracowanie na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno

• **Cel strategiczny 1. zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej** ma wprawdzie charakter inwestycyjny, ale w praktyce realizowany będzie wśród już istniejącej zabudowy, a proces technologiczny (ani na etapie budowy, ani na etapie eksploatacji) nie będzie miał większego wpływu na świat roślin, zwierząt i bioróżnorodność. W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnego oddziaływania pozytywnego, które może być pośrednim efektem wzrostu świadomości proekologicznej wśród ludności, poprawy jakości powietrza poprawy jakości wód. Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej należą do kategorii inwestycji uciążliwych dla środowiska, jednak stopień zagrożenia dla obszarów chronionych zależy od lokalizacji planowanej inwestycji. Inwestycje prowadzone będą zwykle na terenach zabudowanych, przekształconych antropogenicznie, a ciągi komunikacyjne (ścieżki rowerowe, piesze, drogi) prowadzone będą wzdłuż istniejących ciągów. Poza tym na obszarze Gminy Miejskiej Szczytno jedyne obszarowe formy ochrony przyrody to niewielkie obszary użytków ekologicznych oraz pomniki przyrody w postaci drzew. Wszystkie zamierzenia w sposób jednoznaczny przyczynią się do zwiększenia wartości materialnej zarówno w sferze publicznej, turystycznej i społecznej. Realizacja przedsięwzięć służących aktywizacji i wzrostowi atrakcyjności turystycznej, będzie miała konsekwencje zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie. Do pierwszej kategorii należy zaliczyć wzrost atrakcyjności przestrzeni dla wypoczynku i codziennej rekreacji, co nastąpi wskutek urządzenia, budowy i przebudowy terenów, bazy, infrastruktury służącej rekreacji i uprawianiu sportu, ale także poprzez organizację w gminie imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych.

Cel strategiczny 2. wzrost konkurencyjności ma prowadzić do zwiększonej aktywności turystycznej w mieście - wokół akwenów wodnych, dóbr kultury ale nie musi powodować trwałych, negatywnych szkód. Potencjalna zwiększona antropopresja nie wszędzie będzie obejmować terenów chronionych. Wsparcie przedsięwzięć związanych z rozbudową systemu ciągów komunikacyjnych dla mieszkańców i turystów wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę (kosze na śmieci) przyczyni się do ochrony tych obszarów. A dłuższym okresie, należy zakładać pośrednie przełożenie celu na poziom dochodów i poprawę warunków życia mieszkańców, co będzie następowało dzięki tworzeniu nowych miejsc pracy, stwarzających warunki do ograniczania bezrobocia, ograniczania sfery ubóstwa, wzrostu konsumpcji, a więc także aktywizacji sektora handlowego i usługowego. Przedłużenie sezonu turystycznego oraz wzrost liczby turystów mogą się przyczynić do zwiększonej penetracji obszaru. Jednak oddziaływania będą one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań. Jednocześnie wzrost świadomości turystów i mieszkańców może mieć jedynie pozytywny wpływ na zasoby przyrodnicze. Rozwój turystyki, rekreacji i sportu może również wiązać się z emisją zanieczyszczeń do gleb i wód jednak postępujące uzbrojenie terenów turystycznych uniemożliwi lub zminimalizuje tę emisję. Należy zatem założyć, iż realizacja celu nie będzie w istotny sposób oddziaływać na powierzchnię ziemi w granicach administracyjnych gminy

Cel strategiczny 3. Kreatywny kapitał społeczny. Cel ma charakter prospołeczny i proprodukcyjny, a efektem jego realizacji będzie przede wszystkim możliwość włączenia do aktywności społecznej grup defaworyzowanych, wzrost aktywności fizycznej ludności. Można więc przypuszczać, że w dłuższym okresie mogą mieć miejsce korzystne zmiany zdrowotne i proekologiczne w świadomości mieszkańców. W dłuższym okresie czasu może mieć to pozytywny wpływ na wiele elementów środowiska oraz ludzi.

Przedsięwzięcia wskazywane w Strategii są wstępnymi koncepcjami, których skonkretyzowanie nastąpi dopiero na etapie ich realizacji, nie ma wiedzy na temat konkretnych danych w zakresie proponowanych działań takich jak lokalizacja, typ, skala, powierzchnia zabudowy inwestycji. Wielkość i skala przewidywanych przedsięwzięć pozwala na stwierdzenie, że nie będzie oddziaływać znacząco wpływających na środowisko. Mogą pojawić się niewielkie, chwilowe i przejściowe oddziaływania tylko w trakcie budowy inwestycji. Przewiduje się bowiem, że będą one obejmowały obszary zurbanizowane i zagospodarowane, położone poza obszarami objętymi prawną ochroną przyrody. Zaplanowany w przyszłości rozwój turystyki może powodować większą penetrację obszarów, ale planowana infrastruktura przyczyni się do zwiększenia ruchu na wyznaczonych trasach komunikacyjnych, a działania edukacyjne poprawią wzrost świadomości ekologicznej. Dodatkowo należy podkreślić, że działania takie jak np. inwestycje infrastrukturalne, modernizacyjne, ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane wymaganym prawem procedurom, w związku z czym będą one podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/opinii, co wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze. A obecny stan wiedzy i techniki pozwala na instalowanie urządzeń, które działają z poszanowaniem zasobów, lub same służą ochronie przyrody. Poza tym jeżeli realizacja niektórych przedsięwzięć wyznaczonych w ramach Strategii wymagała będzie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia, będzie zgodna z

obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska. Dużą część proponowanych działań, to inwestycje „miękkie”, które mają pobudzić lokalną społeczność do aktywności zawodowej, społecznej i rekreacyjnej a w efekcie doprowadzić do poprawy jakości życia. Przełoży się to na działania zgodne z poszanowaniem zasobów przyrody.

6.2. Wpływ realizacji strategii na poszczególne aspekty środowiska

1) Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta

Strategia obejmuje swoim zakresem przestrzennym głównie obszar gęsto zamieszkały i przekształcony wskutek działalności człowieka. Szereg zadań planowanych w ramach Strategii dotyczy obszarów zmienionych antropogenicznie i nie spowoduje zabudowy oraz fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo. Planuje się zagospodarowanie pozostałych terenów wokół jezior oraz części lasu na tereny rekreacyjne. Według założeń strategii planuje się zagospodarowanie terenów pod ścieżki rowerowe oraz obiekty infrastruktury sportowej. W ramach tego zadania planuje się, że w odpowiedni sposób zostaną wykorzystane i zaadaptowane przestrzenie wokół właściwie zostaną zagospodarowane tereny wokół budynków oraz tereny zieleni miejskiej. Tereny te, w zależności od pełnionej funkcji, zostaną wzbogacone układem roślinnym oraz elementami małej architektury, umożliwiającymi rekreację oraz prawidłową gospodarkę odpadami. Istniejąca zieleń zostanie poddana pielęgnacji, uszkodzone i chore rośliny usunięte, a w zamian wprowadzone zostaną nowe nasadzenia. Działanie to pozytywnie wpłynie na rozpatrywane komponenty środowiska, gdyż uchroni uwzględnione tereny przed intensywnymi procesami urbanizacji i degradacją środowiska przyrodniczego. Pozytywny wpływ na etapie funkcjonowania nastąpi również wskutek uregulowania gospodarki wodno-ściekowej, w ramach której planuje się budowę i rozbudowę sieci kanalizacyjnej i modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej. Strategia sama w sobie nie zakłada budowy inwestycji OZE, lecz jedynie wspieranie, promowanie i rozpowszechnianie wiedzy o instalacjach opartych na odnawialnych źródłach energii, co przyczyni się do zwiększenia OZE na terenie gminy. Wsparcie w głównej mierze będzie polegało na kampaniach edukacyjnych mieszkańców, przedstawieniu możliwości zastosowania odnawialnych źródeł energii oraz dostępnych wariantach dofinansowania inwestycji. Przewiduje się, że powyższe działania skłonią mieszkańców i inwestorów do realizacji tego typu przedsięwzięć w postaci mikroinstalacji. Strategia zakłada także termomodernizację budynków miejskich i rozwój energetyki niskoemisyjnej. Opracowanie i wdrożenie planów niskoemisyjnych niweluje zagrożenia związane z zanieczyszczeniem powietrza poprzez polepszenie jego stanu pod kątem składu chemicznego. Polepszenie stanu środowiska będzie miało pośredni pozytywny wpływ na świat flory i fauny poprzez poprawę warunków ich bytowania. Zmniejszenie zawartości związków siarki i azotu w powietrzu zminimalizuje możliwość wystąpienia m.in. kwaśnych deszczy i smogu, mających bezpośredni negatywny wpływ na rośliny, grunt oraz pośredni na zwierzęta. Przygotowanie i prowadzenie prac modernizacji budynków poprzez docieplenie ścian, wymianę połaci dachowej, drzwi oraz okien w celu poprawy ich energetyczności, powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Nietoperze podczas prac w odróżnieniu od ptaków

często chowają się głębiej w oczekiwaniu aż prace ustaną w efekcie zostają zamurowane. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowaniem odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową.

2) Ludzie

Realizacja programów Strategii wpłynie na rozwój aktywności mieszkańców poprzez promowanie aktywności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej czy sportowej. Niezbędne jest także stwarzanie odpowiednich warunków do samorealizacji dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie wysokich standardów funkcjonowania placówek oświatowych, co zwiększy stopień wykształcenia mieszkańców i ułatwi dalszy rozwój. Strategia zakłada włączenie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, osoby starsze i niepełnosprawne. Realizacja działań w sferze gospodarki wpłynie bezpośrednio na wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców, natomiast konkretne działania społeczne dotyczyć będą rozwoju zasobów ludzkich, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych. Poprawa jakości infrastruktury rekreacyjnej poprzez zagospodarowanie terenów w sposób umożliwiający wypoczynek przyczyni się do przyjemnego spędzania czasu wolnego mieszkańców, jak i osób odwiedzających gminę. Działanie to spowoduje zwiększenie nagromadzenia ludności wokół tych obiektów, co będzie się wiązało z powstawaniem większej ilości odpadów, głównie opakowaniowych. Ponadto działaniami zwiększającymi komfort życia mieszkańców są: uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej i infrastruktury drogowej. Należy więc zadbać o zapewnienie właściwej gospodarki odpadami na tych obszarach m.in. poprzez ustawienie odpowiedniej ilości koszy na śmieci. Jedyną uciążliwością dla mieszkańców obszarów objętych działaniami będą prace remontowo-budowlane. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i ustaną po zakończeniu robót. Głównymi czynnikami zakłócającymi spokój mieszkańców będzie emisja hałasu i wibracji oraz pyłu, związana z pracą maszyn i urządzeń budowlanych. Ponadto w obszarze planowanych inwestycji mogą nastąpić utrudnienia komunikacyjne, których minimalizacja powinna zostać określona w projektach danych robót. Wedle powyższego stwierdza się, iż działania zaproponowane w ramach Strategii wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności i komfort życia mieszkańców.

3) Wody

Rozwój sieci kanalizacyjnej zarówno ścieków bytowych jak i opadowych zahamuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków do wód i gleb oraz wiążący się z tym spływ powierzchniowy i migrację zanieczyszczeń w głąb gruntu na skutek naturalnych właściwości filtracyjnych, co do tej pory powodowało degradację środowiska oraz niosło ryzyko skażenia wód. Ponadto możliwość podłączenia się do sieci kanalizacyjnej spowoduje rezygnację mieszkańców z korzystania z odbiorników bezodpływowych, które często są nieszczelne, powodując wycieki zanieczyszczeń na zewnątrz. Ponadto użytkowanie zbiorników bezodpływowych wiąże się z powstawaniem odorów, na skutek ich przepełnienia. Wraz ze ściekami do gleb oraz cieków przedostają się duże ilości

azotanów, fosforanów, chlorków, metali ciężkich itp. powodując zakwaszenie gleby, zmniejszenie ilości tlenu w wodzie, wzrost wskaźników BZT5, ChZT, powodujących eutrofizację zbiorników oraz ich zarastanie. Przyczynia się to do pogorszenia walorów jakościowych gleb oraz wód, zmniejszając tym samym ich bioróżnorodność. Działania polegające na wspieraniu odnawialnych źródeł energii oraz przedsięwzięć ograniczających zużycie energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym będą w pośredni sposób pozytywnie oddziaływać na wody. Sektor energetyczny powiązany jest ze środowiskiem wodnym, dlatego projekty poprawiające wydajność cieplną oraz promujące oszczędzanie energii i zwiększenie udziału energii odnawialnej będą pośrednio pozytywnie wpływać na wody, poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych. Wpierane i promowane będą najlepsze technologie w zakładach produkcyjnych, które pozwolą na zminimalizowanie ich wpływu na środowisko.

4) Powietrze

Zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej niesie ze sobą poprawę płynności ruchu pojazdów, co zmniejszy ilość zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery. Niemniej jednak rozbudowa sieci drogowej może spowodować zwiększenie stężenia pyłów oraz związków siarki i azotu na obszarach, które wcześniej nie były narażone na tego rodzaju zanieczyszczenia. Jednocześnie zmniejszy się stężenie zanieczyszczeń na obszarach, na których występował wzmożony ruch. Rozbudowa infrastruktury drogowej nie zwiększa ilości aut na drogach, które są głównym emitorem zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych, gdyż ich liczba zależy od zamożności mieszkańców. Prace remontowo-budowlane związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, ocieplaniem budynków. Prace ziemne, prace budowlane nie pozostają bez wpływu na zapylenie powietrza – powodują wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza. W szczególności dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych (w czasie transportu oraz pracy sprzętu i maszyn roboczych), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (gazy, głównie lotne związki organiczne) i innych. Tego rodzaju prace nie są obojętne dla ludzi przebywających w pobliżu, szczególnie mieszkańców okolicznych domów – powodują w tym czasie pewną uciążliwość.

5) Powierzchnia ziemi, krajobraz

Na polepszenie krajobrazu wpłyną wszelkie prace związane z modernizacją istniejącej infrastruktury. Obecnie wizerunek niektórych obszarów na terenie gminy nie jest zadowalający. Tworzenie obszarów zieleni urządzonej, rekultywacja terenów zdegradowanych, modernizacja infrastruktury drogowej, jak również działania modernizacyjne sprawią, iż zaniedbane obecnie obiekty i tereny będą po przewidzianych zabiegach lepiej komponować się z otaczającym krajobrazem. Krótkotrwałe negatywne oddziaływanie inwestycji na krajobraz będzie występowało na całej trasie budowy, w ramach uregulowania gospodarki ściekowej. Będzie ono związane z prowadzonymi pracami budowlanymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i nie spowoduje istotnych zmian w krajobrazie, a po zakończeniu robót i uporządkowaniu terenu – zniknie. Zmiana w krajobrazie oraz ingerencja w powierzchnię ziemi może nastąpić wskutek działania polegającego na zapewnieniu odpowiedniej jakości i dostępności infrastruktury drogowej oraz parkingów. W ramach planowanych działań niektóre odcinki dróg oraz placów

zostaną poddane modernizacji, w innych przypadkach – drogi z nawierzchnią gruntową mogą zostać pokryte asfaltem.

6) Klimat

Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej zmniejszy zapotrzebowanie na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych oraz redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym gazów cieplarnianych. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, modernizacji lub wymiany istniejących źródeł ciepła na energooszczędne oraz opracowanie ewentualnego planu gospodarki niskoemisyjnej – pozwoli spotęgować efekt.

7) Hałas

Część programów zawartych w Strategii jest związana z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze gminy, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac.

8) Pole elektromagnetyczne

Planowane projekty nie spowodują wystąpienia negatywnego oddziaływania w postaci promieniowania elektromagnetycznego.

9) Walory kulturowe

Zadania polegające na promowaniu Miasta przyczynią się do zwiększenia świadomości mieszkańców oraz turystów o potrzebie dbałości o dobra materialne oraz zabytki. Ponadto poprzez prace porządkowe, związane z tworzeniem obszarów zieleni urządzonej, zostanie poprawiony stan obszarów wokół zabytków, co zwiększy ich atrakcyjność turystyczną. W ramach Strategii planuje się prace termomodernizacyjne, które wiążą się z przeprowadzeniem prac estetycznych i przestrzennych, te zaś poprawią wizerunek budynków, a zarazem miasta, co będzie miało odzwierciedlenie w podniesieniu atrakcyjności turystycznej. W przypadku bliskiej lokalizacji tych prac względem obiektów dobra materialnego oraz zabytków, może wystąpić negatywne oddziaływanie. Prowadzone roboty remontowo-budowlane, wraz ze stosowanymi urządzeniami, mogą emitować wibracje oraz kurz i pyły. Programy zawarte w Strategii nie uszczegółwiają lokalizacji konkretnych inwestycji, dlatego nie można jednoznacznie określić czy wystąpi negatywne oddziaływanie na dobra materialne oraz zabytki.

10) Obszary prawnie chronione, w tym Natura 2000

Na terenie Gminy Miejskiej Szczytno występują pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne. Działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery wpłyną pozytywnie zarówno na pobliskie tereny, jak i obszary z nimi sąsiadujące. W gminach powiatu szczycieńskiego znajdują się obszary Natura 2000 (obszary siedliskowe i ptasie) związane z puszczą Napiwodzko-Ramucka oraz obszary chronionego krajobrazu. Należy jednak dodać, że prowadzone inwestycje będą miały charakter lokalny i trzeba będzie zachować szczególną ostrożność podczas zadań modernizacyjnych budynków zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie pomników przyrody. Inwestycje nie będą jednak powodować wpływu o dalszym zasięgu zatem nie wpłyną negatywnie na obszary prawnie chronione w powiecie szczycieńskim.

11) Oddziaływania transgraniczne

Zwiększenie antropopresji wynikać będzie raczej z trendów związanych z zaplanowanym ogólnym rozwojem. Dlatego, przy założeniu uwzględnienia proponowanych rekomendacji minimalizujących lokalne oddziaływania, nie przewiduje się znaczącego negatywnego w realizacji założeń Strategii na okoliczne obszary Natura 2000 występujące w gminach powiatu Szczycieńskiego. Dodatkową barierę stanowi gmina wiejska Szczytno otaczająca miasto. Nie naruszy zatem obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000 oraz ich integralności przyrodniczej. Nie przewiduje się tu żadnych oddziaływań transgranicznych.

6.3. Propozycja rozwiązań alternatywnych

W tabeli 16 przedstawiono analizę możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych celów ogólnych.

Tabela 16 Analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych programów

Cele strategiczne	Rozwiązania alternatywne
Zrównoważony rozwój infrastruktury techniczno-społecznej	Idea nie powinna podlegać kwestionowaniu (brak zasadności formułowania propozycji alternatywnych) – działania realizują cele prospołeczne i prośrodowiskowe. W przypadku szczegółowych rozwiązań, zaproponowanie alternatywy będzie możliwe po określeniu charakteru danego przedsięwzięcia i jego planowanej lokalizacji
Wzrost konkurencyjności	Działania „miękkie” - brak zasadności poszukiwania rozwiązań alternatywnych
Kreatywny kapitał społeczny	Działania „miękkie” - brak zasadności poszukiwania rozwiązań alternatywnych

Zródło: opracowanie własne

Szczegółowa analiza celów podjętych w Strategii oraz ich oddziaływań pozwala na stwierdzenie, że rozwiązania alternatywne nie mają uzasadnienia. Niemniej stwierdzono,

że dla opracowania o tak ogólnym i szerokim charakterze nie jest możliwe określenie wszystkich możliwych (czy choćby potencjalnych) alternatywnych rozwiązań służących minimalizacji oddziaływań na środowisko. Spośród rozwiązań, do których można było się odnieść, wiele uznano za optymalne i w związku z powyższym - nie wymagające poszukiwania alternatyw.

7. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji strategii

Trudno na tym etapie wskazać i ocenić szczegółowe kryteria przyjętych wskaźników np. z punktu widzenia celów ochrony środowiska jednak monitoring i ocena będzie polegać na okresowej ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie. Za monitorowanie Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 odpowiedzialny będzie powołany w tym celu Komitet Monitorująco-Ewaluacyjny w skład, którego wchodzić będą różnorodne instytucje, co zapewni partycypacyjny charakter procesu monitoringu oraz ewaluacji. Rekomendowani do komitetu powinny być osoby z takich instytucji jak:

- przedstawiciele Urzędu Gminy Miejskiej Szczytno w tym wybranych wydziałów operacyjnych,
- przedstawiciele instytucji dla których Urząd Miasta Szczytno jest organem prowadzącym,
- przedstawiciele organizacji społecznych z terenu Miasta Szczytno,
- przedstawiciele organizacji reprezentujących przedsiębiorców Miasta Szczytno,
- przedstawiciele mieszkańców Miasta Szczytno.

Według autorów strategii na czele komitetu powinien zostać powołany tzw. koordynator, którego zadaniem będzie organizacja prac Komitetu. Odpowiedzialność instytucjonalna realizowanej strategii spoczywa na Burmistrzu Miasta Szczytno, co pozwala w sposób uporządkowany monitorować efekty działań w ramach:

- głównych problemów i wyzwań rozwojowych gminy,
- celów strategicznych rozwoju gminy,
- finansowania poszczególnych celów strategicznych.

System monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 bazować będzie na cyklicznej [przynajmniej rocznej] ocenie efektów realizacji Strategii poprzez system wskaźników postępu rzeczowego (wskaźniki produktu i/lub wskaźniki rezultatu) monitorowanych w postaci sprawozdań. Rekomendowane wskaźniki monitoringu składać będą się z następujących elementów:

1. nazwa i/ lub definicja wskaźnika,
2. przypisanie wskaźnika do konkretnego celu strategicznego,
3. zdefiniowana jednostka miary,
4. wartość bazowa w roku 2021,
5. wartość docelowa na 2030 r. (lub na dany dzień ewaluacji),
6. źródło danych.

Efektywna realizacja Strategii wymaga więc kontrolowania skuteczności wdrażania poszczególnych przedsięwzięć. Pomiar i kontrola działań strategicznych powinny odpowiadać na dwa zasadnicze pytania:

1. Czy strategia jest faktycznie realizowana?
2. Czy strategia przynosi zamierzone skutki/ efekty?

Jednocześnie uzupełnieniem monitoringu będzie system ewaluacji, który wspierać będzie trafność, skuteczność oraz efektywność wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030. Ewaluacja polegać będzie na obiektywnej ocenie poszczególnych przedsięwzięć (projektów) i/lub celów na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów.

Ewaluacja Strategii dostarczy rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą wiedzę w procesie decyzyjnym. Ocena uzyskanych efektów Strategii będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

-ocena przed realizacją przedsięwzięć (ex ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób Strategia przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta?

-ocena w trakcie realizacji przedsięwzięć (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?

-ocena po realizacji przedsięwzięć (ex post) - ocena długoterminowego wpływu Strategii odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania Strategii są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że Strategia wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny Miasta. Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji strategii przeprowadzana była co 2 lata.

8. Rekomendacje i wnioski

W „Prognozie oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030:

- dokonano rozpoznania zasobów środowiskowych gminy – rodzajów i charakteru poszczególnych zasobów środowiska, ich oceny zarówno obiektywnej, jak i subiektywnej – na tle przestrzeni gminy i jej otoczenia oraz oceny ich odporności/podatności na antropopresję i innego rodzaju czynniki degradujące;
- dokonano szczegółowej analizy celów strategicznych i programów działania pod kątem ich wpływu na poszczególne zasoby środowiska w tym Naturę 2000;
- przeprowadzona analizę spodziewanych pozytywnych i negatywnych skutków w przypadku realizacji programów przewidzianych w Strategii oraz w przypadku braku realizacji Strategii;
- zidentyfikowano przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne zasoby środowiska;
- przeprowadzono analizę możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych celów strategicznych.

W wyniku tej analizy wyznaczono kryteria ogólne dla oceny całego dokumentu:

- Czy zapisy i wytyczne – Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 są zgodne z zasadami, celami zrównoważonego rozwoju oraz czy odnoszą się w wystarczający sposób do konieczności jej wdrażania?

Biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy oraz podkreślając, że żaden z celów, programów ani zadań nie jest w sprzeczności z zasadami zrównoważonego rozwoju należy stwierdzić, że przygotowana Strategia jest zgodna z konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględnia zasady szczegółowe.

- Czy cele, i przedsięwzięcia w Strategii są zgodne z dokumentami wyższych szczebli oraz równorzędnymi?

Analiza wykazała, że cele strategiczne Strategii są w znaczącej części spójne lub neutralne z celami i założeniami dokumentów strategicznych na szczeblu europejskim i krajowym oraz równorzędnym. W ani jednym przypadku nie stwierdzono niezgodności.

- Czy zaproponowano właściwy system monitorowania i oceny efektów środowiskowych skutków wdrażania planowanych działań, w tym czy zaproponowano odpowiednie wskaźniki?

System monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 bazować będzie na cyklicznej [przynajmniej rocznej] ocenie efektów realizacji Strategii poprzez system wskaźników postępu rzeczowego. Autorzy systemu monitoringu poszczególnych przedsięwzięć (projektów) i/lub celów na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Dodatkowo co dwa lata przeprowadzana

będzie ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji strategii przeprowadzana była co 2 lata.

- Czy wprowadzenie Strategii nie wpłynie negatywnie na obszary objęte prawną ochroną, w tym obszary Natura 2000?

Realizacja strategii nie wpłynie negatywnie żadnej mierze na obszary prawnie chronione, w tym Natura 2000. Na obszarze Gminy Miejskiej Szczytno nie występują obszary Natura 2000. Odległość od tych obszarów oraz mało inwazyjny i krótkotrwały negatywny wpływ na środowisko podczas prowadzenia inwestycji nie będzie w żaden sposób oddziaływał na te obszary.

Przeprowadzone analizy prowadzą do następujących wniosków szczegółowych dotyczących sposobu uwzględnienia zagadnień przyrodniczych w Strategii i wpływu realizacji celów na stan środowiska:

1) Cele Strategiczne bezpośrednio nawiązują do najważniejszych problemów rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno jakimi są: niska jakość życia (wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, niska aktywność zawodowa, starzenie się społeczeństwa, niska aktywność społeczna, mała atrakcyjność dla rozwoju przedsiębiorstw). Jednocześnie nawiązują również do największych atutów obszaru (niezwykle zasoby przyrodnicze i kulturowe w samym mieście i okolicach oraz obecność Portu Lotniczego).

2) Problemy gminy zostały przez Autorów Strategii niezwykle trafnie zidentyfikowane, a zapis celów pozwala w optymalny sposób je rozwiązywać.

3) Przeprowadzona wieloaspektowa analiza oddziaływań na różne elementy środowiska wskazuje, że cele ogólne Strategii powodować będą stosunkowo niewielkie oddziaływania w aspekcie negatywnym, występujące jedynie w trakcie realizacji inwestycji a nie eksploatacji.

4) Na obecnym etapie prac trudno wnioskować na ile zwiększyć się może ruch turystyczny. Zaplanowany w przyszłości rozwój turystyki może powodować większą penetrację obszarów, ale planowana infrastruktura przyczyni się do zwiększenia ruchu na wyznaczonych trasach komunikacyjnych, a działania edukacyjne poprawią wzrost świadomości ekologicznej.

5) W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie, a wpływ na środowisko będzie zależny od wyboru konkretnych rozwiązań na etapie realizacji Strategii.

6) Wśród aspektów niosących nieliczne realne zagrożenia wystąpienia sytuacji niekorzystnych z punktu widzenia oddziaływań na środowisko, należy podkreślić spodziewane realne bardzo wysokie korzyści pozaprzyrodnicze - społeczne i gospodarcze, co w dłuższym okresie czasu przyniesie również pozytywne skutki dla środowiska.

7) Szanse przełożenia efektów działań „miękkich” na sferę dóbr materialnych są trudne do zdefiniowania (aczkolwiek w dłuższej perspektywie wydają się realne), stąd zakłada się często brak oddziaływania.

8) Stwierdza się, że wspieranie rozwoju konkurencyjności nie będzie mieć bezpośredniego ani pośredniego negatywnego wpływu w obszarze Natura 2000.

9) Nie stwierdzono także oddziaływań transgranicznych, które mogłyby mieć wpływ na integralność obszarów przyrodniczych, w tym Natura 2000.

10) Wszystkie zaplanowane zadania związane z rozwojem infrastruktury, turystyki i rekreacji wpłyną pozytywnie na ludzi, poprawią bezpieczeństwo życia oraz samopoczucie. Poprawa warunków życia wpłynie na poprawę mentalności ludzi oraz uprzyjemni życie w społeczeństwie. Wzrost zamożności społeczeństwa spowoduje

spadek liczby zachowań patologicznych. A dodatkowo wzrost działań edukacyjnych przyczyni się do poprawy świadomości ekologicznej i przełoży się nie tylko na pozytywny wpływ na środowisko ale także zdrowie ludzi

11) Dodatkowo należy podkreślić, że działania takie jak np. inwestycje infrastrukturalne, modernizacyjne, ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane wymaganym prawem procedurom, w związku z czym będą one podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/opinii, co wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy środowisko przyrodnicze.

Ogólny charakter wspieranych projektów i przedsięwzięć przedstawionych w projekcie Strategii nie pozwala na jednoznaczną ocenę skutków środowiskowych, a w ślad za tym – na sformułowanie propozycji konkretnych rozwiązań łagodzących i ograniczających potencjalne skutki niekorzystne. Przy realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 należy stosować wszystkie dostępne technologie, rozwiązania i zalecenia sprzyjające ochronie środowiska. Stosując odpowiednie rozwiązania można w znacznym stopniu zapobiec lub ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w analizowanej Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 nie ma ustaleń, które dyskwalifikowałyby ją ze względu na skalę i charakter oddziaływań na środowisko. Niektóre z planowanych działań mogą mieć nieznaczny wpływ na środowisko (w fazie realizacji inwestycji i w trakcie eksploatacji). Oddziaływania te będą mieć charakter odwracalny, chwilowy oraz będą występować w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo). Negatywne oddziaływanie na środowisko fazy realizacji inwestycji wymienionych w projekcie można ograniczyć poprzez wykonanie prawidłowego projektu, uwzględniającego potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jaki i w fazie eksploatacji. Podczas prac budowlanych zaleca się, aby wykonawca zabezpieczył plac budowy w niezbędne środki ograniczające oddziaływanie na środowisko podczas prowadzenia inwestycji. Proponuje się także w zaplanowanych inwestycjach przewidzieć na trasach miejsca na gromadzenie odpadów wytwarzanych przez potencjalnych turystów czy mieszkańców pokonujących wyznaczone ścieżki rowerowe, czy piesze. Szczególną uwagę należy zwrócić na nietoperze podczas termomodernizacji budynków.

Realizacja Strategii jest uzasadniona znacznymi spodziewanymi korzyściami społecznymi i gospodarczymi, co jest bardzo istotne ze względu na sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Nie podejmowanie tych działań może skutkować wyższymi kosztami społecznymi i środowiskowymi (pozostawienie pewnych procesów w ich obecnym stanie prowadziłyby do dalszej degradacji pewnych aspektów środowiska przyrodniczego i kulturowego). Przeprowadzone analizy z udziałem zastosowanej metodyki pozwalają ocenić wpływ na różne elementy środowiska, przy czym należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą niewielkie i w większości przypadków będą występować jedynie na etapie prowadzenia inwestycji.

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030 została sporządzona zgodnie z przepisami prawnymi – ustawą z dnia 03 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Dz.U.2021.247 t.j. z dnia 2021.02.05). Celem Prognozy była identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030, w tym zwłaszcza ocena, czy ustalenia Strategii będą miały wpływ na stan środowiska przyrodniczego, stan środowiska kulturowego, jakość życia mieszkańców i stan dóbr materialnych, a także jakie skutki może mieć to potencjalne oddziaływanie. Zgodnie z w/w ustawą Prognoza zawiera informacje ogólne o Strategii, w tym powiązania z dokumentami wyższego rzędu, - określa, analizuje i ocenia stan środowiska, problemy ochrony środowiska, przewidywane oddziaływanie na środowisko, w tym ludzi, zwierzęta, rośliny, powietrze, wodę i inne. Przedstawia negatywne i pozytywne skutki braku realizacji Strategii. Zauważono, iż szereg programów Strategii w końcowym efekcie będzie miało charakter pro-ekologiczny (gdyż bezpośrednio lub pośrednio wpłyną korzystnie na sferę środowiska, a zwłaszcza na ludzi). Przeprowadzona analiza wykazała, że cele strategiczne dokumentu powodować będą stosunkowo niewielkie oddziaływania negatywne w większości, w fazie prowadzenia inwestycji. W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienia, w tym obszary Natura 2000. Obszary Natura 2000 nie występują na obszarze samego Miasta Szczytna. Tak duża liczba ocen neutralnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych, które w większości nie są osadzone w konkretnej przestrzeni. Propozycję rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w Strategii ujęto w tabeli, w której każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano proponowane rozwiązanie alternatywne minimalizujące oddziaływania na środowisko. Niemniej stwierdzono, że dla opracowania o tak ogólnym i szerokim charakterze nie jest możliwe określenie wszystkich możliwych (czy choćby potencjalnych) alternatywnych rozwiązań służących minimalizacji oddziaływań na środowisko. Spośród rozwiązań, do których można było się odnieść, wiele uznano za optymalne i w związku z powyższym - nie wymagające poszukiwania alternatyw. Jako podstawowe trudności napotkane przy ocenie oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko podano stosunkowo duży poziom ogólności dokumentu, co jednak jest typową cechą tego typu. Ogólny charakter części zapisów umożliwił w niektórych przypadkach tylko pobieżną prognozę możliwych oddziaływań. Poza tym, nie napotkano problemów przy analizie projektowanych w Strategii celów rozwoju. Stwierdzono, iż skutki realizacji Strategii nie będą mieć znaczenia transgranicznego.

Spis literatury

- Kleczkowski Kleczkowski A. S. (red.), 1990 – Mapa głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających ochrony, w skali 1:500 000. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.
- Kondracki J. 1998. *Geografia Regionalna Polski*. Wyd. PWN.
- Nowakowski C., Szelewicka A., Czerwińska M., Sucharzewska M., Węgrzyn A., 2007 – Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Olsztyn GZWP nr 213. Arch. Przeds. Geol. POLGEOL S.A. Warszawa.
- Objaśnienia do mapy Geośrodowiskowej Polski, Arkusz SZCZYTNO (215)*. 2012. Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa.
- Program ochrony środowiska Miasta Szczytna*. 2005. Autorzy opracowania: dr hab. inż. Janusz Mikuła, mgr Urszula Nyk.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Szczytnieńskiego na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2021*

Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Opis spełnienia wymogów w Prognozie	4
Tabela 2 Cele strategiczne i związane z nimi proponowane przedsięwzięcia	8
Tabela 3 Macierz oceny spójności Strategii z zasadami i zadaniami zrównoważonego rozwoju umieszczonymi w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030	13
Tabela 4 Macierz oceny spójności z dokumentami strategicznymi na szczeblu europejskim i krajowym.....	39
Tabela 5 Macierz oceny spójności z dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym i lokalnym	45
Tabela 6 Udział wód i lasów w powierzchni Gminy Miejskiej Szczytno, na tle powiatu i województwa.....	48
Tabela 7 Jednostki morfologiczne występujące na obszarze Gminy miejskiej Szczytno ...	50
Tabela 8 Nasadzenia i ubytki drzew i krzewów w Gminie Miejskiej Szczytno	54
Tabela 9 Użytki ekologiczne	56
Tabela 10 Pomniki przyrody	57
Tabela 11 Zasoby kulturowe Gminy Miejskiej Szczytno wpisane do rejestru zabytków ..	60
Tabela 12 Charakterystyka demograficzna Gminy Miejskiej Szczytno na tle powiatu szczytyńskiego	64
Tabela 13 Przewidywane zmiany w przypadku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030.....	67
Tabela 14 Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategii Gminy Miejskiej Szczytno na lata 2021-2030	74
Tabela 15 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne zasoby środowiska	81
Tabela 16 Analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych programów.....	88
Rysunek 1 Spójność celów z zasadami i celami zrównoważonego rozwoju oraz ochroną środowiska	20
Rysunek 2 Spójność celów z dokumentami strategicznymi na szczeblu europejskim i krajowym (%)	41
Rysunek 3 Spójność celów z dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym i lokalnym (%)	46
Rysunek 4 Położenie Gminy Miejskiej Szczytno	47
Rysunek 5 Położenie gminy Miejskiej Szczytno na tle podziału fizjogeograficznego Polski wg Kondrackiego.....	48
Rysunek 6 Mapa podstawowa: położenie Gminy Miejskiej Szczytno w otoczeniu gruntów leśnych.....	49
Rysunek 7 Typy krajobrazów naturalnych	51
Rysunek 8. Gminy Miejskiej Szczytno na tle obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, ...	52
Rysunek 9 Otoczenie Gminy Miejskiej Szczytni obszarami prawnie chronionymi.....	56
Rysunek 10. Położenie użytku ekologicznego w Gminie Miejskiej Szczytno.....	56
Rysunek 11 Położenie pomników przyrody w Gminie Miejskiej Szczytno	59
Rysunek 12 Położenie Ruin Zamku i Ratusza w okolicach jeziora Domowego Dużego w Szczytnie.....	61

